

OBRAZLOŽENJE

SADRŽAJ

1. POLAZIŠTA	
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave županije i države	
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru (Tablica 1 i Tablica 2)	
1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke	
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova.....	
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja.....	
2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora.....	
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja.....	
2.2.1. Demografski razvoj	
2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture	
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture.....	
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine.....	
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.....	
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	

3.3.1. Gospodarska namjena (proizvodan i poslovna)	
3.3.2. Gospodarska namjena ugost.-turistička	
3.3.3. Sport i rekreacija	
3.3.4. Društvena namjena	
3.3.5. Groblja	
3.3.6. Površine izdvojene namjene izvan naselja	
3.3.6.1. Površine eksploatacijskih polja kamenoloma	
3.3.6.2. Javne prometne površine-koridori	
3.3.6.3. Poljoprivredne i šumske površine	
3.3.6.4. Vodne površine	
3.4. Građevine od važnosti za Državu i Istarsku županiju	
3.4.1. Građevine od važnosti za Državu	
3.4.2. Građevine od važnosti za Istarsku županiju	
3.5. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	
3.5.1. Prirodne i krajobrazne vrijednosti	
Kulturna dobra	
3.5.2. Uvjeti korištenja – područja posebnih uvjeta korištenja.....	II-74
3.5.3. Uvjeti korištenja – područja posebnih ograničenja u korištenju	II-79
3.5.4. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite.....	II-81
3.5.5. Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite	II-82
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	II-82
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav	II-82
3.5.2. Energetski sustav.....	II-85
3.5.3. Vodnogospodarski sustav.....	II-86
3.6. Postupanje s otpadom	II-89
3.7. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš	II-90
3.7.1. Zaštita voda	II-90
3.7.2. Zaštita od štetnog djelovanja voda	II-90
3.7.3. Zaštita od erozija	II-91
3.7.4. Mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća	II-92
3.7.5. Mjere zaštite od požara.....	II-92

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

Područje Svete Nedelje bilo je organizirano kao općina već nakon Drugog svjetskog rata, kao jedna od sedam općina na području tadašnjeg kotara Labin, uz općine Sveti Lovreč, Raša, Labin, Sveti Martin, Šumber i Kršan. Kotar Labin rasformiran je 1955. godine i formirana je jedinstvena općina Labin, koja je obuhvaćala područje cijele Labinštine pa tako i područje općine Sveta Nedelja.

Općina Sveta Nedelja nalazi se u istočnom dijelu središnje Istre. Područje općine obuhvaća prostor vapnenačkog ravnjaka prosječne nadmorske visine od 250-300 m, nad dolinom rijeke Raše, koja se proteže uz njegov cijeli sjeverozapadni dio od Čepićkog polja prema moru i uvali Raša. Prostor platoa obilježavaju pretežno obradive i šumovite površine razvedene brojnim manjim vrtačama.

Kao jedinica lokalne samouprave novog teritorijalno-političkog ustroja općina Sveta Nedelja formirana je, pod nazivom općina Sveta Nedelja, temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 90/92). Izmjenama i dopunama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06) naselje Eržišće pripojeno je općini Sveta Nedelja.

Ovaj Plan obuhvaća površinu od 63,60 km². Prema Popisu iz 2011. godine broj stanovnika u općini Sveta Nedelja, bio je 2987 stanovnika.

Na ovom prostoru poseban značaj za gospodarski razvoja imala je Industrijska zona Dubrova, izgrađena neposredno uz državnu cestu D66 u vrijeme supstituiranja "Ugljenokopa Raša". Danas je njezin značaj bitno smanjen, što je posljedica utjecaja depresije gospodarskih djelatnosti posljednjih desetak godina.

Povoljan položaj gospodarsko-poslovne zone Dubrova u području istočne Istre, njezina dobra infrastrukturna opremljenost te njezina radna i tehnološka tradicija privlače nove gospodarske djelatnosti u ovaj prostor.

Izgradnjom "Istarskog Y-a" znatno je unaprjeđena prometna povezanost većeg dijela Istre, ali ostala je otežana prometna povezanost i njezinog istočnog dijela sa središnjom Istrom i gradom Pazinom u kojem je sjedište dijela županijskih službi.

Razvoj gospodarstva, a prvenstveno turizma i proizvodnih djelatnosti, nameće potrebu uspostavljanja kvalitetnije cestovne prometne povezanosti središnje Istre s njezinim istočnim dijelom. Prostorna i

morfološka obilježja područja općine Sveta Nedelja pogoduju istraživanju nove trase suvremene ceste koja bi povezivala Labinštinu sa središnjim i ostalim dijelovima Istre.

Specifičnost prostora općine Sveta Nedelja je njen geografski položaj koji, kao dugogodišnje zaleđe grada Labina, nudi prostor unutrašnje Istre odličnih pogodnosti za ruralni oblik turizma, kao i blizinu obalnog turizma istočne obale Istre.

Posebnost na prostoru općine Sveta Nedelja, u okviru kulturne i muzejske djelatnosti, je djelatnost Mediteranskog kiparskog simpozija na području Dubrove. Ovaj simpozij ima tradiciju već četrdesetak godina kao muzeja na otvorenom.

Blizina termoelektrane Plomin i otvorenost prostora općine Sveta Nedelja prema Plominskom zaljevu i smjeru dominantnih vjetrova na ovom području (sjever-sjeveroistok) nalažu pojačanu skrb o zaštiti okoliša.

Na području općine Sveta Nedelja evidentirana su i zaštićena brojna kulturna dobra. To su srednjovjekovne utvrda na rubu kanjona Raše, ladanjski sklopovi na imanjima labinskih plemića i brojni pojedinačni spomenici. Neko do njih su kategorizirani kao objekti visokog državnog značaja. Uz konzervatorska istraživanja te sanaciju i obnovu, ovo kulturno nasljeđe vrijedna je podloga unapređenja izletničkog turizma kao dijela budućeg gospodarskog razvoja općine.

Vrijedan prirodni krajobraz, koji se proteže istočno iznad doline rijeke Raše, zbog svojih posebnosti na području općine Sveta Nedelja može se također uključiti u ponudu izletničkog turizma i doprinijeti gospodarskom razvoju.

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Osnovni podaci o stanju u prostoru iskazani su u tablicama, kao obvezan način tabličnog prikaza utvrđen odredbama Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98).

Službeni statistički podaci obrađeni su temeljem popisa iz 2011. godine,

U Tablici 1 podaci su navedeni u razdvojenim iskazima i za područje općine Svete Nedelje bez naselja Eržišće (stupac A) u skladu sa načinom iskazivanja podataka iskazanim u publikacijama Državnog zavoda za statistiku te odvojeno za područje općine Sveta Nedelja zajedno s naseljem Eržišće (stupac B). U Tablici 2 iskazani su podaci za cjelokupni obuhvat Plana općine Sveta Nedelja.

Tablica A – Tablica 1. prema Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova

Tablica 1		Istarska županija		Općina Sveta Nedjelja	
		broj	%	broj	%
Površina (km ²)		2.822,00	100	63,60	2,27
Stanovnici (broj)	Popis 1981.	188.332	100	3.387	1,80
	Popis 1991.	204.346	100	3.158	1,55
	Popis 2001.	206.344	100	2.967	1,44
Stanovi (broj)	Popis 1981.	68.566	100	1.098	1,60
	Popis 1991.	86.347	100	1.206	1,40
	Popis 2001.	102.465	100	1.367	1,33
Domaćinstva (broj)	Popis 1981.	65.937		1.067	
	Popis 1991.	73.793		1.125	
	Popis 2001.	72.379		1.031	
Gustoća naseljenosti (broj stan/km ²) [popis 1991]		72,41		49,65	
Gustoća naseljenosti (broj stan/km ²) [popis 2001]		73,12		46,65	

Sukladno posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine, na području općine Sv. Nedjelja živi ukupno 2987 stanovnika odnosno 1,44% stanovništva Istarske županije. Gustoća naseljenosti iznosi 48,6 stanovnika po km². što je ispod prosjeka Istarske županije (73,4 st/km²). U odnosu na prethodan popis stanovništva iz 2001.godine populacija se povećala za 78.stanovnika iz čega se zaključuje pozitivno kretanje stanovništva.

Tablica B - Tablica 2 prema Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova

Tablica 2	Površina		Stanovnici						Gustoća naseljenosti		
	km ²	udio u površini općine %	Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.*		Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001.
			broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj
Kontinentalno	63,60	100	3.387	100	3.158	100	2.967	100	53,25	49,65	46,65
Ukupno	63,60	100	3.387	100	3.158	100	2.967	100	53,25	49,65	46,65

¹ Izvor: - Socijalistička Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku: Popis stanovništva 1981.
 - Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku: Popis stanovništva 1991.
 - Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku: Popis stanovništva 2001.
 - Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku: Popis stanovništva 2011.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Klima

Klimatski uvjeti na području općine Sveta Nedelja karakteristični su za prijelazni tip klime, od kontinentalne prema sredozemnoj, kao sastavnog dijela Labinštine. Prema Köppenovoj klasifikaciji to je "Cfsax" tip klime račvastih obilježja. To znači da tokom godine postoji kišno razdoblje rascijepljeno na proljetni maksimum od travnja do lipnja i jesensko-zimski maksimum od listopada do prosinca. Ljeta su vruća i suha s mjesečnom temperaturom najtoplijeg mjeseca iznad 22° C.

Specifičnost klime na području općine Sveta Nedelja su prodori maritimnih utjecaja putem doline Raše i Plominskog zaljeva koji stvaraju u pojedinim predjelima klimu gotovo sredozemnih obilježja. Time je omogućen, na niskim plodnim površinama u dolini Raše, uzgoj onih poljodjelskih kultura koje tipično uspijevaju na ovom području, ali ne i mediteranskih.

Geologija

Sastav stijena i građa terena koji čine geološke karakteristike područja općine Sveta Nedelja u većem dijelu su vezani za razdoblje gornje krede, nešto manjem dijelu za razdoblje paleocena i eocena, a u sasvim malom dijelu za period holocena.

Slojevi nastali u razdoblju gornje krede u najvećem dijelu pripadaju razdoblju turon-senona, a vrlo malim dijelom razdoblju turona i sastoji se od vapnenaca, vapnenaca s rožnjacima, lapora i dolomita. Dio koji je nastao u razdoblju turon-senona proteže se od Barbića na jug i zapad općine, osim u predjelu od Ružića do Marića, od obronaka kanjona Raše prema Svetom Martinu i vrhu Gorica (328 mnm). Dio nastao u razdoblju turona proteže se uz dolinu Raše uz južni dio granice općine i vrlo malom dijelu sjeverozapadno od vrha Gradina (298 mnm) na prijelazu granice općine sa zapadnog na istočni dio doline Raše.

Dio nastao u razdoblju turon-senona sastoji se u dijelu istočno od pretpostavljene normalne granice od bijelih, jedrih kristaliničnih vapnenaca i bijelih brečastih rudistnih vapnenaca, a u zapadnom dijelu od sivih i smeđih pločastih do dobro uslojenih vapnenaca s lećama bijelih jedrih vapnenaca debljine sloja oko 200 m.

Dio nastao u razdoblju turona predstavlja sive i smeđe homogene i detritični tanje ili deblje uslojene vapnenice debljine sloja 600-700 m.

Slojevi iz razdoblja paleocena i eocena protežu se u istočnim i sjevernim dijelom općine u smjeru jugoistok-istok-sjeveroistok-sjever, od Dubrove, preko Štrmca i Nedešćine prema Šumberu.

Slojevi nastali u paleocenu predstavljaju "liburnijske naslage" i sastoje se od brakično-marinskih bituminoznih vapnenaca debljine sloja 100-150 m.

Slojevi nastali u eocenu obuhvaćaju slojeve nastale najvećim dijelom tokom donjeg eocena i u vrlo malom dijelu slojeve iz gornjeg eocena.

Predjeli nastali u donjem ili prijelazu u srednji eocen sastoje se od miliolidnih vapnenaca debljine sloja do 20 m, alveolinskih vapnenaca debljine sloja 30-80 m, numulitnih vapnenaca debljine sloja 30-80 m te se u manjem dijelu iz prijelaza iz srednjeg u gornji ili gornjeg eocena sastoje od lapora i pješčenjaka sa slojevima breča, numulitnih breča, konglomerata i rijetkim slojevima vapnenaca debljine 450 m.

Predjeli nastali tijekom holocena protežu se duž zapadne granice općine Sveta Nedjelja dolinom Raše, gdje se nalaze ilovine, pijesci i šljunci te crna i siva zemlja.

Mineralne sirovine

Na području općine Sveta Nedjelja od mineralnih sirovina nalazimo metalne, nemetalne i energetske mineralne sirovine.

Od metalnih sirovina zastupljeni su boksiti, jedina mineralna sirovina na području Istre od koje se proizvodio aluminij. Starost ovih boksita odgovara razdoblju gornje krede odnosno starijepaleogenski boksiti. Pojavljuju se kao manja rudna tijela veće kvalitete od ostalih boksita na području Županije (gornjojurskih) zbog manjeg sadržaja SiO₂.

Zona ležišta ovih boksita nalaze se duž geološke granice kreda-paleogen, odnosno na području općine Sveta Nedjelja u najvećoj mjeri u njezinom središtu, od Šumbera prema Veli Golji, u smjeru sjever-jug te od Nedešćine do zapadno od Ružića u smjeru istok-zapad u eksploatacionom polju "Labin". Njihov mineralni sastav uključuje bemit (60,10%), hidrargilit (5,50%), kaolinit (3,20%), hematit (27,30%) te anatas i rutil (3,60%).

Od nemetalnih mineralnih sirovina pojavljuje se tehnički građevni kamen na prostoru uz naselje Šumber koji se vadi na području eksploatacionog polja "Šumber" u sjevernom dijelu općine, uz lokalnu cestu L50123. Starošću i vremenom nastanka pripadaju dobu donjeg eocena. Kvalitetom i fizičko-mehaničkim svojstvima (obujmna masa, tlačna čvrstoća u suhom, vodom zasićenom stanju i stanju nakon smrzavanja, otpornost na habanje po Böhme-u, upijanje vode, postojanost na mraz) pogodni su za izradu drobljenog kamena odnosno agregata za izradu betona i armiranog betona, drobljenog nesepariranog kamena za izradu donjih nosivih (tamponskih) slojeva na cestama te lomljenog kamena za zidanje, izradu obaloutvrda i vodopropusta.

Mineralnu sirovinu istog tipa nalazimo u obliku gline zastupljene u dolini rijeke Raše, kao aluvijalne taložine kvartarne starosti iz doba holocena, u sloju debljine više od 6 m. Ovi nanosi uglavnom se sastoje od glina i ilovače sive i plave boje nastalih trošenjem eocenskih lapora (flišnih naslaga) te ispiranjem glinene supstance i dispergirano vapnenca, povremenim ili stalnim tokovima u predio riječne doline uz mjestimične proslojke pijeska i šljunka.

Energetske mineralne sirovine utvrđene su u vidu prisustva ugljena. Produktivne zone kamenog ugljena nalaze se na rubnim područjima općine – na krajnjem sjeveru na području naselja Šumber te na krajnjem jugoistoku na području naselja Štrmac. Crne je boje s tamno smeđim nijansama. Petrografska i tehnička obilježja ukazuju na visoku zastupljenost vitrita s maceralom vitrinitom što mu daje obilježja masno-plamenog ugljena.

Stratigrafska pripadnost ugljenosnih slojeva je paleocenske starosti. Ovakve osobine čine ga najkvalitetnijim ugljenom na području Republike Hrvatske.

Hidrografija

Područje općine Sveta Nedelja nalazi se u slivu rijeke Raše, koja protječe zapadnom granicom općine, dolinom koja razdvaja središnji od istočnog dijela Istre. Prostorni plan Istarske Županije utvrđuje zaštitno područje vodotoka Raša (od Bršice do Potpićna) i jedini je značajniji vodotok na prostoru općine.

Zbog raznovrsne geološke građe terena Raša ima vrlo raznolik sliv pa tako i raznolike značajke vodne bilance. Početni dio sliva do Potpićanskog mosta ima razvijenu površinsku hidrografsku mrežu, a što uvjetuje bujični karakter otjecanja i veliku varijabilnost u protocima. U srednjem dijelu toka Raše vode brojnih stalnih i povremenih izvora značajno pridonose povećanju ukupne vodne bilance Raše. Srednja godišnja protoka Raše na ušću procijenjena je na $4.8 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$.

Duž cijelog toka na području općine uz rijeku Rašu nema naselja, a svi pritoci su bujice u kišnom i zimskom razdoblju.

Kao i ostale površinske tekućice rijeka Raša se odlikuje velikom vremenskom i prostornom promjenljivošću. Na području općine Sveta Nedelja u formiranom je koritu i dolini, za razliku od gornjeg sliva koji se nalazi u području s većom erozijom.

Na području općine Sveta Nedjelja, djelomično ili u cijelosti, nalaze se slijedeći vodotoci: rijeka Raša, obuhvatni kanali: Turini, Perila, Martinski, Krajdraga i Šumber, bujični tokovi: Donišica, Grdak, Gurla, Perila, Ždinja, Sušak, Sušica, Turini, Paradiž, Martinski, Krajdraga i Licul.

Rijeka Raša i obuhvatni kanali u najvećoj su mjeri uređeni, a bujični tokovi u manjoj mjeri.

Mjerodavne vodne količine rijeke Raše na mjernom mjestu "Most Potpićan" imaju sljedeće karakteristike:

minimalna godišnja protoka:	$Q_{\min} = 0,00 \text{ m}^3/\text{s}$
srednja godišnja protoka:	$Q_{\min} = 1,57 \text{ m}^3/\text{s}$
maksimalna desetgodišnja protoka:	$Q_{\min 10} = 117,0 \text{ m}^3/\text{s}$
maksimalna stogodišnja protoka:	$Q_{\min 100} = 150,0 \text{ m}^3/\text{s}$

(Sve prema idejnom projektu: „Regulacija rijeke Raše od st 17+052,70 do st. 20+961,20“ izrađenom u Hrvatskim vodama 2007. godine, pod brojem 302/2007.)

Sustav zaštite doline Raše izgrađen je najvećim dijelom pred 60-ak godina i prvenstveno sa ciljem zaštite poljoprivrednih površina. Potrebna je izrada nove hidrološko – hidraulične osnove sliva Raše i temeljita rekonstrukcija sustava.

U kišnim razdobljima razine svih voda naglo rastu. Izdašnost u suhom razdoblju je znatno smanjena, a opasnost od zagađenja se mnogostruko povećava. U kišnim razdoblju vode se zamućuju organskim i materijalima od erozije, a u ljetnim od površinskih i podzemnih otpadnih voda.

Sukladno Zakonu o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14) upravljanje kakvoćom i količinom površinskih i podzemnih voda je u ingerenciji Hrvatskih voda. Plan upravljanja vodnim područjima izrađen je na temelju odredbi Zakona o vodama i pripadajućih podzakonskih akata, odnosno Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ). Plan upravljanja vodnim područjima je integralni dokument koji u svom programu mjera objedinjuje obveze iz brojnih direktiva Europske unije vezanih uz zaštitu okoliša. Okvirna direktiva o vodama i Zakon o vodama razlikuju slijedeće kategorije površinskih voda: rijeke, jezera, prijelazne vode, priobalne vode i teritorijalno (otvoreno) more. Površinske vode se opisuju svojim ekološkim i kemijskim stanjem. Na kontaktnim područjima priobalnog mora i kopna, gdje more značajno utječe na dinamiku kretanja i na kemijske i ekološke značajke slatkih voda javljaju se tzv. prijelazne ili bočate vode. To su vodna tijela kopnenih voda u blizini riječnih ušća, koja su djelomično slana uslijed blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih tokova.

Područje općine Sveta Nedelja pripada središnjem flišnom području ("Siva Istra") i obilježeno jako izraženom morfološkom dinamikom (flišni humci i udoline) i većim brojem stalnih i povremenih vodotoka. Općina Sveta Nedelja nalazi se u flišnom bazenu na krškom vodonosniku, pri čemu prostiranje litostratigrafskih članaka u smjeru sjever-jug definira i glavni smjer oticanja podzemnih voda. Osnovna karakteristika ovog područja je nedostatak tekućica i voda na površini, spuštanje voda u podzemlje te kretanje kroz pukotine prema slivu Raše.

Za naslage fliša karakteristična je i promjena litološkog sastava odnosno izmjene grubih i čvrstih s finim sedimentima pješčenjaka i lapora. Površinsko otjecanje vode je kroz bujične jarke do ulaženja u nanose kvartarnog materijala. Voda teče ispod fliša i na najnižem dijelu probija flišne naslage.

Nizvodno od Potpićna, dolina Raše izgrađena je od karbonatnih naslaga gornje krede, između dva usporedna rasjeda, kao tektonska graba. U ovoj grabi je i niz okomitih rasjeda koji uvjetuju kretanje podzemnih voda i pojavu izvora s obje obale rijeke.

U srednjem dijelu toka, na području općine i susjednih općina Pićan, Barban i Raša ima više stalnih i povremenih izvora koji pridonose povećanju vodne bilance Raše. Ovaj doprinos je veći od neposrednog sliva.

U slivu izvora desne obale Raše (zapadna obala) koji čine izvori Jaškovića, Bolobani, Sv. Anton, Grdak i Rakonek, nemoguće je odjeljivanje pojedinih slivova. Tu su preljevi podzemnih voda u pravcu doline Raše, s različitim kapacitetima pri čemu su južniji izdašniji.

U slivu izvora s lijeve (istočne) obale Raše u kojem je i područje općine Sveta Nedelja poznatiji su izvor Mutvica, Šumber, Vapnara, Krečana, Fonte Gajo I i II. Izvor Mutvica direktno dobija vodu iz sliva Boljunčice (potvrđeno trasiranjem podzemnih voda), a izvor Šumber (ispod mjesta Šumber) površinskim tokom otječe u Rašu (1 km) i izdašnosti je 50-60 l/s u ljetnom periodu.

Izvor Mutvica nalazi se u klastičnim aluvijalnim naslagama koje su oko 40 m udaljene od gornjokrednih vapnenaca. Izvor je uzlaznog tipa. Kod malih voda izdašnost mu je oko 40 l/s, dok kod velikih voda ona iznosi 630 l/s. Izvor koji je danas kaptiran dobiva vodu iz neposrednog karbonatnog zaleđa i iz sliva Boljunčice, što je dokazano trasiranjem podzemnih voda.

Izvor Šumber nalazi se ispod mjesta Šumber. Hidrogeološkim istražnim radovima (geofizička ispitivanja i istražno bušenje) utvrđena je drenažna zona u pravcu izvora širine oko 10 m unutar koje je moguća kaptaža ovog izvora s bušenim zdencima. Otjecanje vode od izvora vrši se površinskim tokom kroz kvartarne naslage u dužini oko 1 km i teško je utvrditi da li je količina od 50 do 60 l/s, koja

se u ljetnom periodu preljeva u rijeku Rašu, od samog izvora.

Izvor Krečana smješten je oko 850 m sjeverozapadno od mosta Raša i pojavljuje se na kontaktu gornjokrednih i aluvijalnih naslaga. Izvor je silaznog, pukotinskog tipa, a režim mu je stalan. Prihranjuje se vodama iz neposrednog krškog zaleđa.

Izvor kod Vapnare nalazi se na kontaktu kvartarnih tvorevina i karbonatnog kompleksa. Koristi ga Vapnara za svoje potrebe. Izdašnost je ovog izvora 40 l/s. Vapnara ima na izvoru postavljenu crpku i sama ga koristi i održava u pogonu. Postavljena crpka je manjeg kapaciteta ali zadovoljava potrebe Vapnare.

Ostali izvori koji su u slivu Raše nalaze se u krapanjskoj dolini, Labinu, Plominu i Čepić polju. Izvor Bubić jama kod Plomina vezana je podzemnim tokovima s Šumberom i Labinom (kroz jamu u Cerama).

Pedologija

Područje općine Sveta Nedelja prema pedološkim značajkama pripada u tzv. "crvenu Istru". Naziv potječe od pokrova zemlje crvenice. To je područje jugozapadno od linije koja se pruža od Labina prema Pazinu, pa sve do Umaga. Genetski je crvenica vezana za okršavanje i predstavlja netopive produkte vapnenca, a dijelom je nastala i raspadom boksita. Sastav zemlje crvenice je mješavina aluminijskih oksida, ponegdje željezovih, a varira ovisno o pojedinom lokalitetu. Najačešći minerali su hidrargilit (gips) te vezano uz ležišta boksita dijaspor i bemit.

Na području općine Sveta Nedelja javljaju se dvije pedosekvence odnosno zajednice tipova tala na osnovu kojih se određuje bonitet odnosno klasa zemljišta. To su aluvijalna tla i tla na kršu.

Aluvijalna tla zauzimaju vrlo mali dio područja općine Sveta Nedelja i prostiru se dolinom Raše. Predstavljaju zajednicu aluvijalnih, koluvijalnih i jezerskih sedimenata. Kod ove vrste tla dominantna su duboka antropogena smeđa i ilimerizirana tla. To su najplodnija tla u prostoru općine, visoke proizvodne sposobnosti i time kategorizirana kao tlo I. kategorije. Na toj vrsti tla moguć je uzgoj svih usjeva koji uspijevaju u ovom području široka upotreba mehanizacije.

Druga pedosekvencija predstavlja tla na zaravnjenom i vrtačastom kršu i najrasprostranjenija je zajednica na području općine Sveta Nedelja. Ova zajednica obuhvaća crvenicu i smeđe tlo, od III. do VI. kategorije. Unutar zajednice razlikuju se četiri tipa tla.

Veliki dio zajednice predstavljaju tla II.+III. kategorije na kojima je sužen izbor poljoprivrednih kultura, moguća diskontinuirana obrada tla, a kao ograničavajući faktori javljaju se skeletoidnost tla te kamenitost i stjenovitost terena.

U najvećem dijelu zajednice, u zapadnom i jugozapadnom dijelu općine, javljaju se tla III. kategorije s jako suženim izborom poljoprivrednih kultura, mogućnošću diskontinuirane obrade tla, a kao ograničavajući faktori srednja dubina tala te kamenitost i slojevitost terena.

U manjem dijelu, na sjeveru i jugoistoku općine, javljaju se tla III.+IV. kategorije koja pružaju jako sužen izbor poljoprivrednih kultura, diskontinuiranu obradu tla uz ograničavajuće faktore kao što su mala dubina tla te stjenovitost i kamenitost terena.

U manjem dijelu, duž zapadne granice općine, uz obronke kanjona Raše, rasprostiru se nepoljoprivredna tla i šumska staništa s velikim brojem ograničavajućih faktora poput plitkoće i skeletnosti tla, stjenovitosti terena i nagiba terena većeg od 25%.

Vegetacija

Najvećim dijelom prostora općine Sveta Nedjelja izmjenjuju se oranice s travnjačkom i šumskom vegetacijom, koji su odraz je pedoloških prilika i klimatskih uvjeta.

Šumska vegetacija na području općine Sveta Nedjelja pripada submediteranskoj zoni mediteranske regije. U ovim šumskim predjelima prevladavaju listopadne vrste kao karakteristične biljne zajednice za hladniju podzonu ove regije.

Za ove šume karakteristična je termofilna šumska zajednica crnoga graba i hrasta medunca (*Ostrya-Quercetum pubescentis*), što obuhvaća prisutnost crnog graba (*Ostrya carpinifolia*), hrasta medunca (*Quercus pubescens*), znatan udio cera (*Quercus cerris*), maklena (*Acer monspessulanum*), drijena (*Cornus mas*), jesenske šašike (*Sesleria autumnalis*), crnog jasena (*Fraxinus ornus*), rujevine (*Cotinus coggygria*), šparoge tvrdolisne (*Asparagus acutifolius*), šparoge tankolisne (*Asparagus temifolius*), kukurijeka (*Helleborus multifidus*), tvrdolisne veprine (*Ruscus aculeatus*) i dr.

Na dubljim tlima crvenice nalazimo šume sa velikim učešćem hrasta cera, a u pojedinim šumskim predjelima južne Istre u ovim šumama pojavljuje se i pitomi kesten (*Castanea sativa*). Ove su šume najzastupljenije na padinama korita rijeke Raše.

U graničnim predjelima, uz listopadne vrste, u manjoj mjeri nalazimo i zimzelene u obliku alepskog i crnog bora.

Na području naselja Šumber, uz rub eksploatacionog polja "Šumber" razvijena je ruderalna vegetacija i vegetacija sastavljena od grmova tipičnih za staništa u neposrednoj blizini kamenoloma.

Od ruderalnih vrsta zastupljeni su ružmarinskolisni kiprej (*Epilobium dodonaei*), kanadska hudoljetnica (*Comyza canadensis*), veliki trputac (*Plantago major*), obični stričak (*Cirsium vulgare*), podbjel (*Tussilago farfara*), zeleni muhar (*Setaria viridis*) i dr.

Od grmova tipičnih za vegetaciju rubova šuma, puteve i čistine nalazimo kalinu običnu (*Ligustrum vulgare*), pasju ružu (*Rosa canina*), kupinu (*Rubus fruticosus*), klen (*Acer campestre*), maklen (*Acer monspessulanum*), spireu (*Spiraea ulmifolia*) i bjelograb (*Carpinus orientalis*).

Krajobrazne odlike šumske vegetacije uz obronke kanjona Raše karakterizira srednje visoka vegetacija u kojoj se izmjenjuju zajednice grmova i niskog drveća s malim udjelom visokih stabala.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) osnovna zadaća zaštite prirode je očuvati i obnoviti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem.

U planiranju i uređenju prostora, te u planiranju i korištenju prirodnih dobara treba osigurati očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza te održavanje bioloških, geoloških i kulturnih vrijednosti koje određuju njegovo značenje i estetski doživljaj.

Naselja obuhvaćena planom

Općina Sveta Nedjelja, prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06) jedinica je lokalne samouprave, u sastavu Istarske županije sa sjedištem u Nedeščini. U njen sastav ulaze slijedeća 21 naselja:

1. Cere
2. Eržišće
3. Frančiči
4. Jurazini
5. Kraj Drage
6. Mali Golji
7. Mali Turini
8. Marići
9. Markoci
10. Nedeščina
11. Paradiž
12. Ružiči
13. Santalezi
14. Snašiči
15. Sveti Martin
16. Štrmac
17. Šumber
18. Veli Golji
19. Veli Turini
20. Vrećari
21. Županići

Razvoj naselja

Područje današnje općine Sveta Nedjelja povijesno i geografski pripada okruženju grada Labina, odnosno širem prostoru Labinštine koja uključuje i dolinu rijeke Raše, povijesne granice između antičkih pokrajina Histrije i Liburnije.

Najraniju naseljenost ovoga područja odredile su u brončanome dobu naseobine iliro-keltskih plemena koja na uzvisinama grade kašteljere, prethistorijske gradine. Vjerojatno su Kelti u 4. st. pne. osnovali Alvonu (Albonu), današnji Labin i obližnju Flanonu, današnji Plomin. Godine 177. pne. konačnom prevlašću Rimljana u Istri, rijeka Raša postaje granica između Liburnije i rimske Histrije. Albona je bila središte dijela Liburnije i jedno od značajnijih antičkih središta šireg područja (godine 245. spominje se kao Res publica Albonenssium). Njegov se teritorij i kasnije proteže između rijeke Raše i Kvarnera, kada tijekom 7. st. ovo područje naseljavaju Hrvati. U 8. st. Karlo Veliki osniva Furlansku marku koja se proteže na Istru, te je Labin izdvojen iz Liburnije.

Razvoj naselja u zaleđu Labina, a nad kanjonom Raše, vezan je uz ranosrednjovjekovni posjed akvilejskih patrijarha na ovom području, odnosno kasnije njemačkih plemića, npr. nekadašnji kaštel u

Kočuru, na području koje se nazivalo Vetva (Vetua). Jačanjem feudalizma u to se vrijeme smanjuje autonomija gradskih komuna, koje kao i okolni posjedi tijekom 9. i 10. st. dolaze u posjed različitih njemačkih plemićkih obitelji. Od 1207. do 1420. Labinštinom ponovno upravljaju akvilejski patrijarsi, a Labin se razvija u slobodnu gradsku komunu. U njegovom zaleđu razvijaju se feudalni posjedi, npr. gradi se kaštel u Šumberu.

Nakon pada Akvileje 1420. Labin i Plomin dopijevaju pod mletačku upravu kao i veći dio Istre, osim područja Pazinske grofovije. Gospodarstvo Labinštine u to je vrijeme vezano za velike feudalne zemljišne posjede u okolici koje drže plemićke obitelji Labina, te u vrijeme 16. i 17. st. grade u samom gradu reprezentativne palače, a u okolici dvorce s gospodarskim zgradama. To je vrijeme kada, odvajanjem od župe u Labinu, nastaju nove župe u manjim naseljima labinskog zaleđa (Sveta Nedelja, Sveti Martin).

Značajniji razvitak cijelo područje doživljava početkom 19. st., kada cijela Istra nakon propasti Venecije dolazi pod kratkotrajnu francusku, a zatim austrijsku upravu sve do Prvog svjetskog rata. To je vrijeme početaka rudarenja na ovom području (1807. francuskim dekretom), koje će obilježiti razvitak šireg područja kroz cijelo 19. i veći dio 20. stoljeća. Na području današnje općine Sveta Nedelja otvara se okno u Štrmcu, uz koje nastaje i malo rudarsko naselje.

Jedina urbana cjelina na području općine Sveta Nedelja je naselje Nedeščina, koje je današnje sjedište općine. Naselje se na ovom mjestu razvilo uz srednjovjekovnu benediktinsku opatiju Svetog Trojstva, od koje danas nema nikakvih tragova. Kao lokalno središte, mjesto održavanja sajмова i sličnih događanja, jača u 19. st. Tada se u Nedeščini gradi velika nova župna crkva te se formira središte naselja s prostranim glavnim trgom.

Prostorni plan Istarske županije određuje u općini Sveta Nedelja sljedeći status naseljima:

- Nedeščina, – područno i lokalno središte;
- Sv. Martin, – ostala manja lokalna središta;
- Šumber, – potencijalno manje lokalno središte.

Popisom stanovnika 2011. ustanovljeno je da u odnosu na popis 2001. općina Sveta Nedjelja bilježi povećanje broja stanovnika.

Opremljenost naselja društvenom infrastrukturom

Tablica 1 - Društvena infrastruktura u naselju

redni broj	ime naselja	škola	ambulanta	uprava	pošta	trgovina
1	Cere					
2	Eržišće					
3	Frančići					
4	Jurazini					
5	Kraj Drage					
6	Mali Golji					1
7	Mali Turini					
8	Marići					1
9	Markoci					
10	Nedeščina	1	1	1	1	2

11	Paradiž					
12	Ružići					
13	Santalezi					
14	Snašići					1
15	Sveti Martin	1				1
16	Štrmac					1
17	Šumber					1
18	Veli Golji					
19	Veli Turini					
20	Vrećari					
21	Županići					
Ukupno:		2	1	1	1	8

Samo Nedeščina, kao općinski centar, zadovoljava svih 5 kriterija, pa čak i više. Od ostalih naselja samo naselje Sveti Martin ima više od jedne funkcije i to školu i trgovinu. Samo 5 naselja ima jednu funkciju i to je isključivo trgovina. Najveći dio naselja nema niti jednu od navedenih funkcija.

Stanovništvo

Podaci o stanovništvu obrađeni u Prostornom planu obuhvaćaju vremensko razdoblje u posljednja tri Popisa stanovništva (1981., 1991. 2001. i 2011. godina). Općina Sveta Nedjelja je samostalna jedinica lokalne samouprave od 1992. godine. Njoj je od 2006. godine pripojeno područje naselja Eržišće.

U općini Sveta Nedjelja, prema popisu 2001. godine, živjelo je 2.980 stanovnika u naseljima koja ulaze u tadašnji sastav općine, odnosno 2.922 stanovnika na cjelokupnom području obuhvata Plana, što uključuje i naselje Eržišće.

Tablica 2 - Broj stanovnika po naseljima prema Popisu stanovnika* 2001., 1991. i 1981. godine

Redni broj	Ime naselja	Broj stanovnika 2001. godine	Broj stanovnika 1991. godine	Broj stanovnika 1981. godine	Index 01/91	Index 91/81	Index 01/81	Razlika (2001-1981.)	
								+	-
1	Cere	32	32	28	1,00	1,14	1,14	4	
2	Eržišće	58	71	79	0,82	0,90	0,73		-2
3	Frančići	38	52	58	0,77	0,90	0,69		-20
4	Jurazini	62	73	75	0,85	0,97	0,83		-13
5	Kraj Drage	50	41	45	1,22	0,91	1,11	5	
6	Mali Golji	110	117	106	0,94	1,10	1,01	4	
7	Mali Turini	45	59	71	0,76	0,83	0,63		-26
8	Marići	72	93	105	0,77	0,89	0,69		-33
9	Markoci	83	90	105	0,92	0,86	0,76		-22
10	Nedeščina	580	569	578	1,02	0,98	1,02	2	
11	Paradiž	57	71	85	0,80	0,84	0,67		-28
12	Ružići	102	126	147	0,81	0,86	0,69		-45
13	Santalezi	155	153	187	1,01	0,82	0,84		-32
14	Snašići	70	50	65	1,40	0,77	1,08	5	
15	Sveti Martin	164	201	215	0,82	0,93	0,77		-51
16	Štrmac	454	447	377	1,02	1,19	1,20	77	

17	Šumber	432	524	604	0,82	0,87	0,72		-172
18	Veli Golji	89	83	102	1,07	0,81	0,87		-13
19	Veli Turini	47	61	90	0,77	0,68	0,52		-43
20	Vrečari	126	101	94	1,25	1,07	1,36	32	
21	Županići	141	144	171	0,98	0,84	0,84		-30
Ukupno:		2.967	3.158	3.387	0,94	0,93	0,88		-420

* Izvor: - Socijalistička Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku: Popis stanovništva 1981.
 - Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku: Popis stanovništva 1991.
 - Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku: Popis stanovništva 2001.

Podaci za pojedina naselja u razdoblju između Popisa 1981. i 2001. godine iskazani u Tablici 2 pokazuju da samo 6 od 21 naselja bilježi porast broja stanovnika, a da je ukupni broj u navedenom razdoblju smanjen za 420 stanovnika. Na temelju podataka o broju stanovnika može se zaključiti da područje općine Sveta Nedjelja ima tendenciju pada broja stanovnika, što je tipično za većinu područja u unutrašnjosti Istre. U rizičnoj grupi, kojoj prijete odumiranje, su naselja Ružiči, Markoci, Marići, Mali Turini i Eržišće.

Kretanje broja stanovnika u općini Sveta Nedjelja i području obuhvaćenom Planom ima negativan karakter, uzimajući u obzir odnos broja stanovnika između 1991. popisne godine i 1981. popisne godine. Prema podacima Popisa stanovništva Državnog zavoda za statistiku, odnos broja stanovnika između dvije navedene popisne godine iznosi 93,32% s padom od 6,68%, što znači da koeficijent tog odnosa iznosi 0,93.

Kada se uzmu podaci za općinu Sveta Nedjelja i naselje Eržišće ustanovljeni popisom 2001. godine te njihov odnos prema prethodnom popisu iz 1991. godine, razvidno je da se trend pada broja stanovnika nastavio, ali u smanjenom obimu. Izražava ga koeficijent koji iznosi 0,94%.

Naselje Nedeščina, kao područno i lokalno središte koje je sjedište općine Sveta Nedjelja, bilježi u razdoblju između Popisa 1981. i 2001. porast od svega 1,73%. Naselje Sveti Martin, koje je u hijerarhiji naselja manje lokalno središte bilježi pad broja stanovnika od 22,8%, a naselje Šumber, kao potencijalno manje lokalno središte, pad od čak 28,5%.

U istom razdoblju naselje Štrmac, koje u hijerarhiji naselja nema određen rang, ali je smješteno uz glavne prometnice i sadržaje gospodarske namjene, bilježi porast broja stanovnika od 22,5%.

Tablica 3 – Stanovništvo prema starosti i spolu, po naseljima, popis 2001.

Redni broj	Ime naselja	Dobna skupina 0-19			Dobna skupina 20-59			Dobna skupina 60+			Ukupno				
		M	Ž	Σ	M	Ž	Σ	M	Ž	Σ	M		Ž		Σ
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	%	B	%	B
1	Cere	3	2	5	12	7	19	4	4	8	19	59,4	13	40,6	32
2	Eržišće	5	3	8	16	13	29	10	11	21	31	53,4	27	46,6	58
3	Frančiči	3	4	7	11	9	20	4	7	11	18	47,4	20	62,6	38
4	Jurazini	2	4	6	21	17	38	7	11	18	30	48,4	32	51,6	62
5	Kraj Drage	5	4	9	15	18	33	4	3	7	24	48,0	26	52,0	50
6	Mali Golji	13	9	22	25	27	52	16	20	36	54	49,1	56	50,9	110

7	Mali Turini	3	5	8	11	11	22	4	11	15	18	40,0	27	60,0	45
8	Marići	5	8	13	19	14	33	6	20	26	30	41,7	42	58,3	72
9	Markoci	8	10	18	21	21	42	8	15	23	37	44,6	46	55,4	83
10	Nedeščina	56	43	99	150	131	281	76	120	196	284	49,0	296	51,0	580
11	Paradiž	6	5	11	16	16	32	5	9	14	27	47,4	30	52,6	57
12	Ružići	7	8	15	25	25	50	17	19	36	50	49,0	52	51,0	102
13	Santalezi	21	15	36	38	38	76	17	26	43	76	49,0	79	51,0	155
14	Snašići	5	8	13	17	22	39	7	11	18	29	41,4	41	58,6	70
15	Sveti Martin	18	7	25	47	43	90	20	28	48	86	52,4	78	47,6	164
16	Štrmac	55	46	101	142	129	271	37	43	80	235	51,6	219	48,2	454
17	Šumber	35	39	74	109	107	216	62	80	142	206	47,7	226	52,3	432
18	Veli Golji	4	10	14	31	21	52	8	15	23	43	48,3	46	51,7	89
19	Veli Turini	2	4	6	14	12	26	5	10	15	21	44,7	26	55,3	47
20	Vrečari	11	15	26	44	38	82	6	12	18	61	48,4	65	51,6	126
21	Županići	18	12	30	37	35	72	16	23	39	71	50,3	70	49,7	141
Ukupno:		285	261	546	821	754	1.575	339	498	837	1.450	48,9	1.517	51,1	2.967

Na području općine Sveta Nedjelja 51,1% je ženskog, a 48,9% muškog stanovništva. Dobna struktura stanovništva je relativno povoljna jer je cca 72% stanovništva mlađe od 60 godina. Mladog stanovništva je 18,5%, srednje dobi 53,2% i 28,3% je starijeg stanovništva.

Na području sadašnje općine Sveta Nedjelja, Popis iz 1991. godine iskazuje 1.136 aktivnih osoba, što je 36% od ukupnog broja stanovnika.

Tablica 4 - Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje prema području djelatnosti, popis 1991. godine¹

Redni broj	Ime naselja	Područje djelatnosti														Ukupno ²
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	
1	Cere	7	-	-	-	-	2	2	2	-	1	-	1	-	1	16
2	Eržišće	15	-	-	-	3	-	2	6	2	1	-	-	-	1	31
3	Frančići	7	-	-	-	-	2	2	2	-	1	-	-	-	-	17
4	Jurazini	10	-	-	-	-	2	2	3	3	-	-	1	2	-	26
5	Kraj Drage	6	1	-	-	-	3	2	1	1	2	-	-	-	1	18
6	Mali Golji	20	-	-	-	2	3	6	1	3	2	-	3	1	4	45
7	Mali Turini	13	1	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	1	-	19
8	Marići	18	1	-	-	-	1	3	4	-	-	-	1	-	3	31
9	Markoci	15	-	-	-	1	4	3	2	1	-	1	1	-	-	29
10	Nedeščina	78	1	-	-	3	10	24	19	7	7	5	10	12	6	190
11	Paradiž	12	-	-	-	3	-	3	3	-	1	-	-	-	2	26
12	Ružići	19	2	-	-	1	2	-	1	1	-	2	-	-	2	32
13	Santalezi	24	-	-	-	5	4	4	2	5	3	-	-	2	1	55
14	Snašići	9	-	-	-	1	3	1	2	-	-	-	-	1	-	18
15	Sveti Martin	37	1	-	-	4	5	7	6	4	3	-	8	2	4	85
16	Štrmac	97	3	1	-	9	14	15	14	7	6	2	3	2	3	183
17	Šumber	75	1	-	1	7	19	21	18	7	4	-	2	4	3	165
18	Veli Golji	18	-	-	-	1	2	5	-	2	-	-	1	2	-	32

¹ Izvor: Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku: **Popis stanovništva 1991.** (Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava, 31. ožujak 1991.), Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti po naseljima, Tablica 2. Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje prema području djelatnosti, popis 1991., Dokumentacija 885, Zagreb, listopad 1994.

² Razlika do "ukupno" odnosi se na nepoznato područje djelatnosti

19	Veli Turini	18	1	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	23	
20	Vrećari	16	-	-	-	5	4	3	3	1	1	1	1	2	37	
21	Županići	36	-	-	-	2	6	2	2	2	2	1	-	2	58	
Ukupno:		550	12	1	1	49	87	110	92	46	34	13	32	33	34	1.136
Udio (%)		48,4	1,06	0,01	0,01	4,3	7,7	9,7	8,1	4,1	3,0	1,1	2,8	2,9	2,9	100

- 01 - Industrija i rudarstvo,
 02 - Poljoprivreda i ribarstvo,
 03 - Šumarstvo,
 04 - Vodoprivreda,
 05 - Građevinarstvo,
 06 - Promet i veze,
 07 - Trgovina,
 08 - Ugostiteljstvo i turizam,
 09 - Obrtništvo i osobne usluge,
 10 - Stambeno-komunalne djelatnosti i , ređenje naselja i prostora,
 11 - Financijske, tehničke i poslovne usluge,
 12 - Obrazovanje, znanost, kultura i informacije,
 13 - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb,
 14 - Tijela državne vlasti, tijela lokalne samouprave, fondovi, udruženja i organizacije

(Napomena: Navedeni podaci nisu iskazani u Popisu stanovništva 2001.)

Najveći broj (48,4%) aktivnog stanovništva općine Sveta Nedjelja zaposleno je u sektoru industrije i rudarstva, a tek 1% u sektoru poljoprivrede i ribarstva.

Manje od 1% odnosno svega 0,82% je poljoprivredno stanovništvo. To je rezultat gotovo stogodišnjim usmjerenjem gospodarskih aktivnosti na eksploataciju ugljena na području Labinštine.

Tablica 5 - Poljoprivredno stanovništvo prema aktivnosti ¹

Redni broj	Ime naselja	Aktivno poljoprivredno stanovništvo	Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo	Udio u postocima		Ukupno poljoprivredno stanovništvo
				poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu	aktivno poljoprivredno u ukupno aktivnom stanovništvu	
1	Cere	-	-	-	-	-
2	Eržišće	1	-	1,72	4,35	1
3	Frančići	-	-	-	-	-
4	Jurazini	-	-	-	-	-
5	Kraj Drage	-	-	-	-	-
6	Mali Golji	-	-	-	-	-
7	Mali Turini	-	-	-	-	-
8	Marići	1	2	4,17	3,03	3
9	Markoci	-	-	-	-	-
10	Nedeščina	4	4	1,38	1,81	8
11	Paradiž	-	-	-	-	-
12	Ružići	-	-	-	-	-

¹ Izvor: Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku: **Popis stanovništva 2001**, Popis stanovništva, kućanstava i stanova, Poljoprivredno stanovništvo prema aktivnosti i spolu po naseljima, Tablica 1.1.11.

13	Santalezi	-	-	-	-	-
14	Snašići	1	-	1,43	3,45	1
15	Sveti Martin	3	1	2,44	3,70	4
16	Štrmac	2	7	0,44	0,89	2
17	Šumber	8	4	2,78	7,62	12
18	Veli Golji	-	-	-	-	-
19	Veli Turini	-	-	-	-	-
20	Vrećari	-	-	-	-	-
21	Županići	-	-	-	-	-
Sveukupno:		20	11	0,82	1,23	31

Stanovanje i stanovi

Stanovanje u općini Sveta Nedjelja obilježavaju stambene jedinice u obiteljskim, pretežito samostojećim obiteljskim stambenim građevinama. One su nastavak tradicionalno ruralnog načina života na ovom prostoru u pretežito raspršenim dijelovima naselja.

Na području općine Sveta Nedjelja evidentirano je Popisom 2001. sveukupno 1.008 stanova ukupne površine 75.746 m². Prema tome, prosječna veličina stana je 75,14 m² odnosno 25,5 m² po stanovniku, što je iznad prosjeka Istarske županije.

Osobina stambenog fonda Svete Nedelje je da su svi stanovi u individualnim građevinama. Izuzetak je jedna građevina kolektivnog stanovanja u naselju Nedeščina, u kojoj je ukupno 105 stanara. Svega 8 stanova odnosno 0,8% se koristi povremeno, a stanova za odmor je 56 odnosno 5,6% od sveukupnog broja stanova.

Tablica 6A – Stanovi i kućanstava prema načinu korištenja¹

redni broj	Ime naselja	Stanovi				kućanstva		
		individualni		kolektivni	privremeno nastanjeni	stanovi za odmor	broj kućanstava	broj članova
		broj	površina (m ²)	broj				
1	Cere	14	1.043	--		1	15	32
2	Eržišće	20	1.745	-		7	20	58
3	Frančići	15	892	-		-	15	38
4	Jurazini	21	1.721	-		-	21	62
5	Kraj Drage	17	1.248	-		1	17	50
6	Mali Golji	39	2.765	-		-	42	110
7	Mali Turini	20	1.421	-		3	22	45
8	Marići	32	2.027	-		-	32	72
9	Markoci	27	1.874	-		-	29	79
10	Nedeščina	167	13.422	1	6	13	164	475
11	Paradiž	20	1.212	-		-	21	57
12	Ružići	32	2.090	-		4	33	102
13	Santalezi	57	4.591	-		6	61	155

¹ Izvor: Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku: Popis stanovništva 2001, Popis stanovništva, kućanstava i stanova, Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Tablica 3.1.1. i Stambene jedinice prema broju kućanstava, članova kućanstava i ukupnom broju osoba po naseljima, Statističko izvješće, Tablica 3.1.2.

14	Snašići	23	1.721	-		-	25	70
15	Sveti Martin	67	4.646	-		4	67	164
16	Štrmac	141	10.451	-		2	145	454
17	Šumber	153	12.034	-	1	9	159	432
18	Veli Golji	30	2.197	-		3	30	89
19	Veli Turini	21	1.367	-		4	21	47
20	Vrećari	41	3.376	-	1	-	40	126
21	Županići	51	3.883	-		1	51	141
Ukupno:		1.008	75.746	1	8	56	1.030	2.858

Prema pokazateljima za općinu Sveta Nedjelja 1.030 kućanstava smješteno je u 1.008 stambenih jedinica, što znači da su 22 kućanstva bez vlastitih stanova. Prosječna veličina kućanstva broji 2,8 članova.

Na najvećem dijelu prostora općine Sveta Nedjelja provedena je mreža električne struje i javnog vodovoda. Zahvaljujući tome gotovo svi stanovi su priključeni na električnu mrežu (99,8%) i na vodovod (97,3%). Prema statističkim podacima kanalizaciju ima cca 91% stanova. Treba naglasiti da to nije javna kanalizacija s obradom otpadnih voda, već su to pretežito vlastite jame s upuštanjem otpadnih voda u tlo.

Građevine društvenog standarda

Za većinu djelatnosti koje tvore društvenu infrastrukturu, a ne postoje na području općine Sveta Nedjelja, stanovnici gravitiraju prvenstveno Labinu.

S područja općine Sveta Nedjelja djeca predškolskog uzrasta, do 6 godina starosti koriste smještaj jaslica i vrtića u Labinu, budući da na području općine Sveta Nedjelja ne postoji niti jedna ustanova za djecu ove dobi.

Uoči Prvog svjetskog rata na području današnje općine Sveta Nedjelja postojale su talijanske škole u Nedešćini i Šumberu. Prva škola u Velim Goljima je na talijanskom jeziku, otvorena 1925. godine za učenike iz Malih Golji, Faraguni, Blaškovići, Cera. Za Austrije u selu se održavao "kurs" na materinjem jeziku gdje je u privatnoj kući podučavala jedna učiteljica. Za Austrije otvorena je hrvatska škola 1909. godine uz talijansku, iako je odluka o otvaranju hrvatske paralelke postojala još od 1897. Šumber hrvatsku školu dobiva već 1875. godine, a 1913. godine narodnu su školu pohađala 164 đaka. Učitelj je bio Matko Diminić, a nastava se odvijala u Kaštelu odnosno "Storen gradu" ili Farošu. Matko Diminić napušta Istru 1920. godine, a nastava se jedno vrijeme održava u kući Šotetovih u Šćedinu. Potpadanjem Istre pod Italiju, 1920. godine, zatvaraju se sve škole na hrvatskom jeziku. Umjesto njih otvaraju se u selima škole i vrtići na talijanskom jeziku koji su obuhvatili svu školsku populaciju i u kojima se govori isključivo talijanski. Osnovne škole polovicom 20-ih godina 20. st. na području općine organizirane su u trajanju od pet godina. Velike promjene u školstvu dogodile su se krajem Drugog svjetskog rata i sjedinjenjem Istre s Hrvatskom. Po prvi put, nakon nestanka Austro-Ugarske na području Labinštine otvaraju se ponovo škole na hrvatskom jeziku. U svrhu što uspješnije organizacije i normalnog odvijanja nastave, već polovicom 1944. godine u gotovo svim selima Labinštine otvarali su se tečajevi hrvatskog jezika i improvizirane pučke škole s narodnim učiteljima kao predavačima sa završenim tečajevima za rad s djecom budući da se stanovništvo služi isključivo domaćim dijalektom,

a ne tadašnjim službenim hrvatskosrpskim jezikom. Dodatne teškoće u nastavi predstavljale su razlike u generacijama među učenicima od kojih je dio nastavljao prekinuto školovanje. Osnovne škole organizirane su kao četverogodišnje. Na području općine Sveta Nedjelja djeca školske dobi (6-14 godina starosti) pohađaju 2 osnovne škole. Škole su smještene u Nedešćini i u Svetom Martinu. Škola u Nedešćini "Vitimir Širola-Pajo" djeluje kao matična, dok je škola u Svetom Martinu područna. U obje škole organizirana je nastava za svih 8 razreda. Školu u Nedešćini pohađa 124 djece, a u Svetom Martinu 67-ero.

U općini Sveta Nedjelja ne postoji niti jedna ustanova srednjoškolskog tipa, pa djeca tog uzrasta uglavnom pohađaju srednju školu "Mate Blažina" u Labinu.

Ustanove višeg i visokog obrazovanja te znanstvene ustanove ne postoje na području općine Sveta Nedjelja, pa osobe koje se odluče za takvo obrazovanje odlaze na školovanje van svoje općine. Na području Istarske županije mogućnosti za nastavak školovanja je na području Istarske županije u Puli, Poreču, Pazinu ili Višnjaju.

Najveći dio kulturnih događanja, vezanih za djelovanje muzeja, galerija, arhiva, knjižnica, kazališta ili kinematografa, odvija se van općine Sveta Nedjelja. Uglavnom se odnose na događanja u Labinu ili ukoliko se radi o potrebi korištenja arhiva, u Pazinu.

Najznačajnija kulturna djelatnost na području općine Sveta Nedjelja je djelatnost Mediteranskog kiparskog simpozija na lokaciji u Dubrovi u vidu Parka skulptura kao muzeja suvremenog kiparstva na otvorenom.

Mediteranski kiparski simpozij utemeljen je u Labinu 1969. godine. Simpozij je osnovala, na inicijativu akademskog slikara i kipara Josipa Diminića, tadašnja Katedra Labinske republike Čakavskog sabora.

Djelatnost Parka skulptura u Dubrovi započinje održavanjem prvog simpozija 1970. godine, u čast 50. obljetnice Labinske republike. Do 2001. godine održano je 29. simpozija na kojima je sudjelovalo preko 80 domaćih i stranih kipara koji su tijekom svog boravka na simpozijima izradili preko 80 projekata.

Skulpture nastale tijekom 40-godišnjeg djelovanja Mediteranskog kiparskog simpozija najvećim su dijelom (70-ak skulptura) smještene na lokaciji u Dubrovi, a dijelom izvedene ili dislocirane u druge prostore. Dvije skulpture s prvog simpozija, smještene su na simbolične granice Labinske republike, projekti Milene Lah (raskrižje Koromačno-Pula-Labin) i Ivana Kožarića (nešto južnije od sela Stepčići, neposredno uz jadransku magistralu). Tijekom godina niz skulptura smješteno je izvan lokacije u Dubrovi odnosno u Labinu, Rapcu, Iloku, Vukovaru, Zagrebu, Pazinu i Pićnu.

Djelatnost Simpozija odvija se jednom godišnje, tijekom kolovoza i rujna, pri čemu nekoliko gostujućih umjetnika izrađuje skulpture u kamenu. Specifičnost njihovog djelovanja je skulptorska intervencija u prostoru, radom na projektu "Bijela cesta", započetom 1994. godine. Projektom je predviđeno uređenje starog bijelog puta koji se pruža kroz Park skulptura u duljini od oko 800 m. Njegova realizacija započela je 1997. godine i sada je pri završetku. U ostvarenju dionica "Bijele ceste" svoj doprinos dali su mnogi poznati likovni umjetnici (Dora Kovačević, Nikola Džaja, Ivan Briski, Quintino Bassani, Zdravko Milić i Peruško Bogdanić, Ivan Kožarić i dr.).

Djelatnost Mediteranskog kiparskog simpozija temelji se na osnovnim odrednicama koje obuhvaćaju međunarodni karakter (uz domaće bit će pozivani i strani kipari), rad u kamenu (vinkuranski kamen kao osnovno sredstvo umjetničkog oblikovanja) te smještaj izvedenih skulptura na otvoreni prostor uz stanciju Dubrova.

Mediteranski kiparski simpozij danas djeluje kao udruga sa sjedištem u Labinu, čiju djelatnost vodi stručni savjet i prof. Josip Diminić kao umjetnički direktor (voditelj). Investicijskim programom za 2000. godinu predviđeno je proširenje aktivnosti kojima bi uz kiparsko stvaralaštvo bile obuhvaćene i druge ponude (smještaj umjetnika, boravak i praktičan rad studenata kiparstva, restauracija kamenih spomenika, likovne izložbe, razni nelikovni programi – scenske i glazbene priredbe, sportski, ugostiteljski, razni turistički i drugi sadržaji) uz uređenje samog Parka, adaptaciju postojećih zgrada i izgradnju novih. Ovakvim djelatnostima cjelokupan prostor Parka definiran je kao jedinstvena cjelina razvedenih aktivnosti. Muzej kiparstva na otvorenom je projekt koji ima mogućnost djelovanja tijekom čitave godine i kao međunarodni centar kiparstva, prvi u nas i jedan od rijetkih u svijetu.

Temeljem predloženog Investicijskog programa, Mediteranski kiparski simpozij uvršten je u prioritete Ministarstva kulture Republike u muzejskoj djelatnosti za Milenijski program 2000.

Na polju izdavaštva nema nikakvih aktivnosti na području općine Sveta Nedelja, kao ni u elektronskim medijima kod kojih su stanovnici orijentirani prvenstveno na Radio Labin.

Na području općine Sveta Nedelja može se ostvariti samo primarna zdravstvena zaštita i to u okviru jedne ambulante - Ambulante doma zdravlja Labin u Nedeščini. Ukoliko ambulanta nije u mogućnosti dati neku od usluga, stanovnici općine koriste usluge Doma zdravlja u Labinu.

Za sve ostale potrebe u zdravstvu (stacionarna zdravstvena zaštita, specijalistička zdravstvena zaštita, apoteke) stanovnici općine su prisiljeni obratiti se ustanovama van općine, prvenstveno u Labinu.

Na području općine Sveta Nedelja u okviru djelatnosti socijalne skrbi djeluje dom socijalne skrbi za psihički bolesne odrasle osobe u Nedeščini. Predviđen je za smještaj Najdulju tradiciju sportskih aktivnosti na području općine Sveta Nedelja, a posebno u Nedeščini, ima nogomet koji se igrao već od razdoblja između dva rata, na terenu unutar kruga tadašnje škole. Sportski objekti na području općine Sveta Nedelja su isključivo igrališta, namijenjena prvenstveno nogometu i boćanju. Postoje četiri nogometna igrališta i to u Nedeščini, Svetom Martinu, Snašićima i Šumberu. Boćarskih terena ima pet i smještene su u Nedeščini, Štrmcu, Snašićima, Županicima i Jurazinima.

Od udruga koje djeluju na području općine Sveta Nedelja najbrojniji su boćarski klubovi. Danas ih ima ukupno četiri i raspoređeni su širom općine – Boćarski klub "Jedinstvo" iz Nedeščine, Boćarski klub "Polet" u Snašićima, Boćarski klub "Štrmac" u Štrmcu i Boćarski klub "Vetva" u Županicima.

U Šumberu "Pet angošta" ili "Pitangoš", narodni je sajam koji okuplja lokalne ljude i traje do danas. Održava se svakog 5. kolovoza uz crkvu Majke Božje od Drena, kao vjerski dan i sajmeni blagdan posvećen Majci Božjoj, Snježnoj Gospi ili Majci Božjoj od Drena. U Nedeščini, unutar kruga škole postojao je prostor za stočni sajam, odnosno stupovi za privezivanje goveda. Sajam se održavao 16. listopada i bio je najveći praznik mjesta, a danas Dan Općine Sveta Nedelja.

Jedan od najznačajnijih društvenih događaja tokom 70-ih i 80-ih godina u Nedešćini bilo je održavanje pokladnih svečanosti poznatih pod nazivom "Rio di Nedešćina". Nedešćina je bila epicentar događanja koja su se prošila i u druge krajeve Istre, odlaskom maskara u Labin, Rašu, Vodnjan, Pazin, Rovinj, Pulu, čime su postale zaštitni znak Nedešćine. Danas se ovaj događaj opet obnavlja.

Na području Dubrove održava se jednom godišnje i festival pod nazivom "Kulturno ljeto" u okviru kojeg se održavaju razne kulturne manifestacije, koncerti, simpoziji.

Prometni sustavi

Područje općine Sveta Nedelja ravnomjerno je naseljeno, a postojeća cestovna mreža prilagođena prirodnim datostima. Naselja uz županijsku i dio državne ceste brže se razvijaju i šire. Izgradnjom "Istarskog Y-a" znatno se smanjio intenzitet i značaj cestovnog prometa kroz istočni dio općine, što je uvjetovalo otežane veze prema središnjoj Istri i Pazinu kao županijskom središtu.

Dio državne ceste D66 (GP Kaštel [Pula (D400) - Labin - Opatija - Matulji (D8)] u dužini od 3,4 km presijeca jugoistočni dio prostora općine neposredno uz područje Podlabina, a na nju se priključuje samo naselje Štrmac, ali i industrijska zona. Cesta je dobra, širine 6-7 metara, dobrih tehničkih elemenata.

Istarska županija posjeduje gustu i razvijenu mrežu županijskih i lokalnih cestovnih prometnica koje po svom prometnom značenju vrše funkciju općinskog i međuopćinskog povezivanja oslanjajući se pritom na postojeću mrežu državnih cestovnih prometnica.

Županijska cesta Ž5081 [Kršan (D64) - Nedešćina - Labin - Crni - Ravni] dužinom od 12 km, od ukupno 26 km, prolazi kroz istočni dio područja općine i povezuje sve ostale lokalne ceste s gradom Labinom. Cesta je širine 5-6 metara, neujednačenih karakteristika, sjeverno od Nedešćine brdska cesta sa slabijim elementima i površinskom odvodnjom, slabijom kolnom konstrukcijom i sigurnošću prometa. Jedva udovoljava uvjetima kategorizacije.

Lokalne ceste prožimaju cjelokupno područje općine i najveći dio je direktno vezan na županijsku cestu Ž5081. Područjem općine Sveta Nedelja prolaze u cijelosti i dijelu slijedeće lokalne ceste:

- L50123 [D64 - Šumber - Santalezi - Vinež (Ž5081)] skoro cijelom dužinom 9,4 km od ukupno 9,9 km presijeca područje općine smjerom sjever-jug
- L50124 Grašići [(L50123) - Nedešćina (Ž5081)] u dužini od ukupno 2,4 km,
- L 50125 [Grašići (L50123) - Županići - Marići - Veli Turini - Mali Turini - Kunj] u dužini 10 km od ukupno 10,3 km,
- L 50126 [Ružići - Martinski (L50125)] u dužini 1,9 km,
- L50127 [L50125 - Živulići (L50123)] u dužini 3,5 km,
- dio L50146 [(L50125 - Veli Golji - Marcijani - Ž 5081)] u dužini od 3,0 km od ukupno 5,4 km,
- dio L50147 [Marići (L50125) - Snašići - Ž5081] u dužini 2,2 od ukupno 5,4 km,
- dio L50148 [Snašići (L50127) - Barbić] u dužini 1,3 km od ukupno 2,0 km.

Lokalne ceste različitih su širina 3,5-5,0 metara, lošijih tehničkih elemenata i preglednosti, s neriješenom odvodnjom i vrlo slabom signalizacijom, dijelom prolaze kroz naseljena područja i bez nogostupa.

Sve ostale ceste povezuju naseljena područja sa razvrstanim cestama. Samo dio njih je asfaltiran, širine 2,50-4,00 metra, bez odvodnje i signalizacije, a samo je dio u brdskom terenu prema Raškoj Dragi.

I svi ostali šumski, poljodjelski, protupožarni i prilazni putovi sa svim gore navedenim cestama čine cestovnu mrežu.

Prema broju stanovnika postojeća cestovna mreža dostatna je samo za lokalne potrebe, ali ne i za razvoj i dobro povezivanje s ostatkom Istre i Republike Hrvatske.

Dijelom općinskog prostora u dolini Raše je dio industrijske željezničke pruge II. reda (II 214) Lupoglav (I 102) - Raša.

Sustav željeznice je vizualno, visinski i fizički odvojen od prostora naselja iznad Raške Drage. Ne postoji ni kontakt javnih cesta s tim dijelom željezničke pruge, a nerazvrstana cesta nalazi se na drugoj obali rijeke Raše u općinama Pićan i Barban.

Tehnički elementi postojeće željezničke pruge su loši, zastarjeli, promet mali i pruga nerentabilna, iako željeznica u Istri ima dugu tradiciju i povezan s vremenom intenzivnog rudarenja.

Današnji sustav željeznice u Istri povezan je preko Republike Slovenije s kontinentalnim dijelom Republike Hrvatske i dok se ne izgradi neposredna željeznička veza Rijeke i Zagreba s Pulom i Istrom neće se ništa promijeniti.

Najbliža željeznička postaja je Potpićan u općini Kršan.

Na području općine Sveta Nedelja nije izgrađena niti planirana gradnja zračnih luka. Prostori za helikoptere (slijetanje i uzletanje) nisu definirani niti posebno osigurani, a koriste se športska igrališta i slobodni prostori bez nadzemnih infrastrukturnih građevina.

Pošta

Na području općine Sveta Nedelja postoji samo jedna jedinica poštanske mreže - poštanski ured u Nedešćini. Navedeni poštanski ured odio je središta pošta Pazin.

Telekomunikacije

Područje općine Sveta Nedelja pokriveno je nepokretnom i pokretnim telekomunikacijskim (TK) mrežama.

Nepokretna TK mreža izgrađena je do svakog naselja i zaselka općine. Podijeljena je na tri pristupne mreže s komutacijskim pristupnim čvorom (područna telefonska centrala) Sveta Nedelja, Dubrova i Snašići. Dio rubnog područja općine pokriveno je pristupnom mrežom susjedne pristupne mreže Labin.

Broj korisnika telefonskih usluga u nepokretnoj javnoj komunikacijskoj mreži (PSTN-Public Switched Telephone Network) je u stagnaciji, što je posljedica zamjene nepokretnih komunikacija pokretnim, te prelazak na širokopojasni pristup internetu

Pristupne TK mreže (korisnički vodovi) izgrađene su najvećem dijelom podzemnim kabelima s bakrenim vodičima, a nadzemnim kabelima za udaljenije zaseoke s manjim brojem stanovnika.

Komutacijski čvorovi (područne telefonske centrale), kao udaljeni pretplatnički stupnjevi ili multiplekseri, izgrađeni su u digitalnoj tehnologiji.

Spajanje komutacijskih čvorišta Sveta Nedelja i Dubrova na nadređeni pristupni čvor (matična mjesna telefonska centrala) izgrađena je digitalnim transmisijskim sustavima po svjetlovodnim kabelima (spojni vodovi). Osnova transmisijske mreže je magistralni svjetlovodni kabel Pazin – Pula – Labin – Pazin, od kojeg su izgrađeni odvojci do komutacijskih čvorova. Komutacijski čvor spojen je digitalnim transmisijskim sustavima po bakrenom kabelu.

Ukupni instalirani kapacitet priključaka na komutacijama za područje općine Sveta Nedelja je 1.500 od čega je iskorišteno oko 82%. Pristupna mreža ima kapacitet od 3.600 parica s iskorištenjem od svega 35%. Gustoća telefonskih priključaka iznosi oko 32 na sto stanovnika.

Elektronička komunikacijska mreža Istarske županije u potpunosti je digitalizirana, kako na razini transmisijske, tako i na razini komutacije.

Kompletan teritorij Istarske županije pokriven je nepokretnom elektroničkom komunikacijskom mrežom. Kapaciteti pristupnih centrala zadovoljavaju današnje potrebe

Područje općine Sveta Nedelja pokriveno je i pokretnim mrežama: jednom analognom (NMT) i dvije digitalne (GSM). Pokrivanje prostora je ostvareno sustavom baznih postaja koje su smještene izvan teritorija općine. Pokretne mreže imaju pokrivenost teritorija oko 60% i 80% stanovništva.

Značajnije elektroničke komunikacijske usluge (pored osnovnih), koje se danas koriste jesu:

- usluga pristupa Internetu (ISP)
- usluga prijenosa govora putem Internetskog protokola (VoIP)
- širokopojasni pristup internetu (u nepokretnim i pokretnim komunikacijskim mrežama)
- usluga kabela distribucije
- najam telekomunikacijskih vodova
- dodatne telefonske usluge telefonskih centrala
- usluge inteligentne mreže (IN)

Ukupan broj korisnika interneta u Istarskoj županiji pokazuje tendenciju ubrzanog rasta.

U 2011. godini Istarska županija imala je iznadprosječnu zastupljenost širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj sa 22,60%.

Opskrba plinom

Na području općine položen je magistralni plinovod, ali ne postoje izgrađeni infrastrukturni objekti (distributivna mreža i postrojenja) za distribuciju plina, te se ne može govoriti o postojanju djelatnosti opskrbe potrošača plinom.

Potrošnja plinskog energenta ipak postoji i svodi se uglavnom na pojedinačna domaćinstva i opće potrošače koji ga koriste ili putem plinskih boca ili putem ugrađenih spremnika. Koristi se UNP

(ukapljeni naftni plin) popularno poznat kao "propan-butan", čija je deklarirana donja ogrjevna moć 46 MJ/kg (12,8 kWh/kg).

Na temelju studije "Regionalno planiranje energije u Istri" procijenjena je godišnja potrošnja tog energenta na teritoriju općine Sveta Nedjelja od 87 t, koja nije velika u odnosu na godišnju potrošnju Istarske županije koja se kreće između 8.500 i 9.000 t. Prosječna potrošnja od 76 kg/god po domaćinstvu ukazuje da se UNP prvenstveno koristi za kuhanje putem plinskih boca.

Elektroenergetika

Na prostoru općine Sveta Nedjelja energetske sustave čine objekti za prijenos i distribuciju električne energije. Elektroenergetski sustav je dio ukupnog elektroenergetskog sustava Hrvatske.

Mreža 110 kV je prijenosna mreža i na području zahvata ovog plana u nadležnosti je HEP PrP "Elektroprijenos" Opatija. Kroz područje općine prolaze 110 kV i 35 kV dalekovodi čiji je pregled osnovnih karakteristika prikazan u tablicama koje slijede.

Tablica 7 Osnovne karakteristike 110 kV mreže

RB	Dalekovod	Dužina (km)	Materijal i presjek (mm ²)	Godina puštanja u pogon / Godina rekonstrukcije
1.	TS Plomin – TS Raša	14,193	AlČe 150/25	1939. / 57. / 68.
2.	TS Plomin – TS Raša	14,06	AlČe 150/25	1964. / 69.
3.	TS Plomin – TS Pazin	24,93	AlČe 240/40	1972. / 76.

Mreža nazivnog napona 35 kV sastoji se od trafostanice 35/10(20) kV Dubrova instalirane snage 8 MVA, kabela i dalekovoda 35 kV čiji je pregled osnovnih karakteristika prikazan u tablici.

Tablica 8 Osnovne karakteristike 35 kV mreže

RB	Dalekovod- kabel	Dužina (km)	Materijal i presjek (mm ²)	Godina puštanja u pogon / Godina rekonstrukcije
1.	TS Tupljak - TS Dubrova	9,89	AlČe 95 + 35	1989.
2.	TS Tupljak - TS IUR	13,11	AlČe 120	1987.
3.	TS Dubrova – TS Starca	3,258	EHP 48 3x1x150	1979.

Sustav vodoopskrbe

Najveći dio općine Sveta Nedjelja snabdijeva se vodom iz izvora Fonte Gajo i Kokoti (područje općine Raša), kapaciteta 180 l/s, vezanih na postojeću vodospremu Breg veličine 4.000 m³ (područje grada Labina). Od nje se proteže glavni vodoopskrbni pravac do vodospreme Gorica veličine 3.000 m³. Glavni opskrbeni cjevovod izveden je profila DN 300 mm. Proteže se od vodospreme Gorica do naselja Sveti Martin i dalje do prekidne komore Boljevići prema naselju Šumber, preko kojeg se snabdijeva vodom i dio općine Pićan. Na jugo-istočnoj strani izveden je također vodoopskrbni cjevovod profila DN 300 mm i DN 200 mm prema naselju Nedeščina. Iz naselja Nedeščina izveden je cjevovod prema naselju Štrmac. Na području općine postoje ispitani i kaptirani izvor Mutvica kapaciteta 100 l/s, do

kojeg je izveden vodoopskrbni cjevovod od izvora Fonte Gajo profila DN 600 mm, te izvor Sv. Anton kapaciteta 250 l/s. Stanje postojeće opskrbljenosti vodom je vrlo visoko pa sva veća naselja imaju izveden priključak na javnu vodovodnu mrežu. Svi cjevovodi su transportnog i opskrbnog karaktera.

Sustav odvodnje

U općini Sveta Nedelja ne postoji izgrađena kanalizacijska mreža već se odvodnja otpadnih voda vrši u postojeće septičke jame upitne vodotjesnosti. Jedino naselje Štrmac ima djelomično izgrađen kanalizacijski sustav koji je priključen na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Labina.

Zbrinjavanje otpada

Jedna od negativnih strana sve ubrzanijeg tehnološkog razvoja društva nesumnjivo je stvaranje sve većih količina otpada koje zbog još uvijek neadekvatnog sustava gospodarenja i relativno niskog postotka iskorištenosti imaju značajan negativan utjecaj na sastavnice okoliša. Nedvojben je utjecaj otpada, a posebice neadekvatnog gospodarenja otpadom na kakvoću nadzemnih i podzemnih vodotoka, kakvoću zraka, kemijski sastav tla, biljni i životinjski svijet, pojavu požara, eksplozija, zaraznih bolesti te u konačnici zdravlje i kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Na području općine Sveta Nedelja zbrinjavanje otpada obavlja komunalno poduzeće 1. maj Labin d.o.o. sa sjedištem u Labinu. Zbrinjavanje otpada vrši se na odlagalištu komunalnog otpada "Cere". Sporazumno se koristi i za područja susjednih jedinica lokalne samouprave - grad Labin te općine Raša, Kršan i Pićan.

Odlagalište "Cere" nalazi se na udaljenosti od oko 500 m od mjesta Cere, u III. zoni sanitarne zaštite izvorišta i zauzima površinu od oko 30.000 m².

Na navedenom odlagalištu zbrinjava se otpad I kategorije. Nakon dopremanja otpada specijalnim vozilima na odlagalište, otpad se razgrće i sabija odgovarajućim strojevima. Tako obrađen otpad redovito se prekriva zemljom u debljini pokrova od 30 cm ili drugim inertnim materijalom te postepeno vrši ozelenjavanje.

Starost odlagališta iznosi 27 godina i do sada je odloženo preko 250.000 t, uz prosječno mjesečno odlaganje od 1.100 t izvan turističke sezone, odnosno 1.500 t u turističkoj sezoni. Sakupljanje otpada se vrši za 87 naselja s područja navedenih jedinica lokalne samouprave i za preko 20.000 stanovnika. Kapacitet odlagališta ukupno iznosi 600.000 t čime njegove prihvatne mogućnosti dopuštaju odlaganje otpada još 10-ak godina.

Otplinjavanje deponijskih plinova vrši se pasivnim načinom, a isto tako i odvodnja procjednih voda i hlađenje odlagališta. Na isto odlagalište privremeno se odlažu i ostale vrste otpada (neopasni otpad iz industrije).

Na području općine Sveta Nedelja nema većih divljih odlagališta jer su sva sanirana, a ukoliko dođe do pojave manjih divljih deponija sanira ih komunalno poduzeće "1. maj".

U siječnju 2007. godine osnovano je trgovačko društvo Kaštijun d.o.o. Osnivači društva su Grad Pula sa vlasničkim udjelom 51% i Istarska županija sa 49% vlasničkog udjela. Osnovna je zadaća društva

izgradnja i upravljanje županijskim centrom za gospodarenje otpadom kao okosnice u uspostavi sustava gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji.

Trenutačno aktivna odlagališta otpada (Donji Picudo, Košambra, Lokva Vidotto, Griža, Jelenčići i Cere) do završetka izgradnje i puštanja u rad ŽCGO Kaštijun prenamijeniti će se u pretovarne (transfer) stanice reciklažna dvorišta, sortirnicu primarno recikliranog otpada i kompostanu. Sa pretovarnih stanica će se ostatni miješani komunalni otpad specijalnim kamionima dopremiti na ŽCGO Kaštijun na mehaničko biološku obradu u MBO postrojenju.

Sva komunalna trgovačka društva trenutno su u fazi izrade projektne dokumentacije za izgradnju pretovarnih stanica. Cjelokupan iznos troškova izrada projektne dokumentacije financiran je od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (Fond) dok će sama izgradnja biti financirana u omjeru 80% Fond i 20% investitor. Rokovi za dovršetak izgradnje transfer stanica vezani su za puštanje u rad ŽCGO Kaštijun.

Puštanjem u rad ŽCGO izgubit će se potreba za postojanjem odlagališta otpada, te će se ona, sukladno zakonskim propisima i pravilima struke, u potpunosti sanirati.

Gospodarske djelatnosti

Najjača gospodarska djelatnost na području općine Sveta Nedelja vezana je za Industrijsku zonu Dubrova i to u obliku korištenja tzv. čiste industrije. U manjem obimu danas se na ostalom području općine javljaju gospodarski subjekti kao mala poduzeća vezani svojom djelatnošću uglavnom za sekundarne i tercijarne djelatnosti.

Industrijska zona Dubrova

Industrijska zona Dubrova ostvarenje je prostorno-planskih dokumenata - Industrijska zona Dubrova Labin - Provedbenog urbanističkog plana i Urbanističkog projekta Industrijske zone Dubrova Labin.

Kriza rudarenja uvjetovala je 1971. godine donošenje Zakona o supstituciji Ugljenokopa Raša, temeljem kojeg je trebalo osigurati novac za zatvaranje rudnika do 1975. godine. Godinu dana kasnije osnovan je "Labinprogres", radna organizacija za supstituciju rudarenja i razvoj privrede tadašnje općine Labin, koja je tokom 70-ih godina znatno utjecala na privrednu sliku Labinštine. Unutar "Labinprogres" tih su godina podignute četiri tvornice, najvećim dijelom u novoj industrijskoj zoni u Dubrovi.

Planiranju nove industrijske zone uz Dubrovu pristupilo se krajem 1972. godine. Inicirano je u nastojanju da se nađe rješenje za investicije koje su trebale kompenzirati nepovoljno stanje privrede izazvano problemima u eksploataciji ugljenokopa te omogućiti daljnji razvoj privrede na području Labinštine.

Privreda Labina niz je godina bila orijentirana isključivo na eksploataciju mineralnih sirovina i to prvenstveno ugljena.

Smanjenje potreba za ugljenom i uvođenje novih tehnologija rezultiralo je zatvaranjem pojedinih kopova, smanjenjem broja zaposlenih, obima proizvodnje i pratećih djelatnosti. To je posljedično nepovoljno djelovalo i na cjelokupnu privredu Labinštine. Donošenjem Zakona o supstituciji rudarenja 1971. godine trebalo je pronaći nove mogućnosti zapošljavanja na ovom području.

Privredni kapaciteti trebali su osigurati mogućnost zapošljavanja za cca 4.500 ljudi od kojih je 2.200 bilo zaposleno u rudarstvu (eksploatacija ugljena zapošljavalo je 77% ukupnog broja zaposlenih u industriji).

Postojeći privredni kapaciteti tada nisu mogli osigurati radna mjesta za svu slobodnu radnu snagu pa je intervencija nužno prenesena na razinu tadašnje Republike i Federacije. Temeljem toga sredstvima Fonda za supstituciju ugljenokopa pristupilo se izgradnji novih objekata koji su osigurali radni prostor za proširenje postojećih i smještaj novih industrijskih kapaciteta.

Odabir lokacije na Dubrovi rezultat je analiza provedenih u studijama "Projekt Gornji Jadran - Prostorni plan razvoja turizma" kojima je ovaj prostor odabran kao povoljan za smještaj prerađivačke industrije i potvrđen Urbanističkim planom Labin-Rabac formiranjem zone gradskih komunalnih servisa i industrijske zone za čistu prerađivačku industriju, kao nastavak krajnjih stambenih zona Labina u smjeru sjevera od kojih su odijeljene zaštitnim zelenilom.

Cilj formiranja industrijske zone Dubrova - Labin je bio okupiti veći dio tada potencijalnih industrijskih kapaciteta, a smještenih u neadekvatnim prostorima.

Ovaj način organizacije prostora predstavlja najracionalnije rješenje smještaja za veći broj industrijskih sadržaja. Tako više korisnika sudjeluje u podjeli troškova uređenja i opremanja zemljišta i na taj način smanjuje troškove po pojedinom korisniku i u daljnjim investicijama (izvedba, eksploatacija).

U Industrijskoj zoni Dubrova - Labin tada su smješteni industrijski objekti utvrđeni Programom supstitucije ugljenokopa Raša, i ocijenjeni kao prioritet, temeljem "Prijedloga izbora investicionih projekata za konverziju privrede područja Raša - Labin" (Ekonomski institut Zagreb, 1973. godine).

Na području industrijske zone Dubrova - Labin, temeljem navedene prostorno-planske dokumentacije, tada su bili smješteni Kvarnerplastika, Tvornica poljoprivrednih strojeva (TPS), Tvornica lutaka, Tvornica igračaka, i Autotransportno poduzeće "Istratrans".

Uz industrijske, planirani su i objekti pratećih sadržaja za zajedničke potrebe (toplana, izložbeno-prodajni salon, administrativno-poslovni objekt i objekt društvenog standarda).

"Kvarnerplastika" sa sjedištem u Raši proizvodila je plastične plovne objekte, brodsku i građevinsku opremu od plastike i ambalažu od poliestera. Zbog velike potražnje za njenim proizvodima bilo je potrebno osigurati nove prostore za smještaj proizvodnog postupka koji se do tada nalazio u bivšoj upravi rudnika u Raši. U novim prostorima planiralo se 450-700 zaposlenih.

Tvornica plastičnih čamaca pod nazivom "Kvarnerplastika" nastala je 1968. godine, a razvila se iz suradnje Istarskih ugljenokopa "Raša" i jedinice riječkog pogona "Aleksandra Mamića" smještenog u Raši. Zapošljavala je nekadašnje radnike iz Istarskih ugljenokopa. Postepenim povećanjem proizvodnje i stvaranjem raznovrsne ponude stvorila se potreba za gradnjom nove tvorničke hale. Nova hala počinje se graditi 1975. u Industrijskoj zoni Dubrova, a 1981. godine proizvodnja se seli u Labin. 1987. godine mijenja ime u "Adria".

Tvornica poljoprivrednih strojeva (TPS) iz Labina uvela je na ove prostore novu tehnologiju proizvodnjom motokultivatora - malih traktora i priključnih strojeva za poljoprivredu. Navedenom

prostorno-planskom dokumentacijom planirano je za tadašnje nove prostore 530 zaposlenih. Njezina djelatnost uvelike je bila rezultat poslovno-tehničke suradnje s talijanskom tvrtkom "Goldoni".

Tvornica konfekcije i trikotaže "25. maj" osnovana 1958. godine sa sjedištem u Raši, 1969. godine ulazi u novu proizvodnu granu i korištenje nove tehnologije – izradu lutaka, uz talijanske partnere i suradnike. 1975. u Dubrovi započinje izgradnja nove tvornice lutaka i igračaka za tada planiranih 400-800 zaposlenih u proizvodnji lutaka, odnosno 260-360 zaposlenih u proizvodnji dječjih igračaka (bicikli, trokolice, dječja kolica i ljučjačke). Promjenom ekonomskih prilika 90-ih godina prostor je ustupljen "Indi". "25. maj" doživljava sanaciju 1985. godine i smanjuje broj radnika za trećinu. Proizvodnja je orijentirana i dalje prema stranom, talijanskom i zapadnonjemačkom tržištu. 1989. naziv tvrtke mijenja se u "Majstil" i kasnije "Tila".

Autotransportnom poduzeću "Istratrans" iz Labina, poduzeću za prijevoz putnika i robe, zbog neadekvatnog smještaja u Podlabinu, bilo je potrebno osigurati nove odgovarajuće prostore. Na lokaciji u Dubrovi, navedenim dokumentima prostornog uređenja, predviđen je terminal za smještaj i remont transportnih vozila (40 autobusa, 260 velikih jedinica - kamioni i tegljači, 20 manjih jedinica) te izgradnja objekta za servis, održavanje i popravke osobnih vozila. Planirano je 40-50 zaposlenih. Radionica "Istratransa" otvorena je u ljeto 1980. godine. Imala je značajnu ulogu u prijevozu ugljena u doba dok nije postojala željeznička pruga Lupoglav-Štalije te kasnije autobusnom prijevozu rudara. Izgradnjom pruge i osposobljavanjem luke Bršica dolazi do smanjenja potrebe za teretnim prijevozom i preorijentacije na javni prijevoz.

Izvedba industrijskih objekata bila je predviđena je etapnom izgradnjom prema programima razvoja pojedinih tvornica, u dvije etape - 1975-1978. i 1980-1983.

Urbanističkim projektom Industrijske zone Dubrova u potpunosti je bilo definirano urbanističko-arhitektonsko rješenje, s točno utvrđenim rasporedom i namjenom objekata i pratećih sadržaja koji su bili planirani da će se realizirati u I. etapi. Temeljem tog dokumenta na području Industrijske zone Dubrova smješteni su "Kvarnerplastika", "TPS" i "TIL" te predviđen prostor za smještaj "Istratransa".

Za drugu etapu realizacije bila je predviđena izgradnja zajedničkog poslovnog objekta, a i dvije parcele namijenjene budućim industrijskim objektima.

Danas na području Industrijske zone Dubrova prema tadašnjim dokumentima prostornog uređenja realizirani su objekti "Kvarnerplastika" tvornica čamaca i sportskih plovih objekata (nekadašnja "Adria", a danas "Vetor" d.o.o.), TPS - Tvornica poljoprivrednih strojeva (današnji Labinprogres d.d.), "TIL" - tvornica igračaka i lutaka (danas "Vinicola") i "Istratrans" - transportno poduzeće (danas "Istarski teretni promet" d.o.o.).

Ekonomske promjene tijekom 90-ih godina 20. st. znatno su utjecale na organizaciju poduzeća u Industrijskoj zoni. To je uvjetovalo smanjenje broja zaposlenih, reorganizaciju tvrtki, stečaj ili pak prodaju drugim vlasnicima. TPS je krajem 2001. godine, nakon dugogodišnje suradnje, prodan novom vlasniku, grupi "Cimos" sa sjedištem u Koprju, odnosno Buzetu u RH. Planira se proizvodnja dvostruko veća u prvoj godini nego 2001. godine sa znatnim ulaganjima i povećanjem broja zaposlenih sa 95 u 2001. godini do 377 u 2005. godini, uz podmirenje dotadašnjih dugovanja "Labinprogres". "Tila" je, također krajem 2001. godine, objavila stečaj i za sada nema mogućnosti za nastavak njene osnovne

djelatnosti. "Istratrans" također je prodan novim vlasnicima, tvrtki srodne djelatnosti, riječkom "Autotransu" čime bi se u novoj tvrtki zadržali dosadašnji radnici, autobusi i prijevozne linije.

Danas, na području općine Sv. Nedjelja, ukoliko promotrimo kretanje ukupnog broja gospodarskih subjekata, vidljivo je da je njihov broj uz lagane godišnje oscilacije statičan, odnosno višegodišnja se recesija odrazila na lagano smanjenje broja gospodarskih subjekata posljednjih godina, pri čemu izuzetak čine OPG-ovi odnosno obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Smanjenje broja gospodarskih subjekata prvenstveno je posljedica zatvaranja trgovačkih društava dok se broj obrta u istom vremenu povećao.

Najveći broj gospodarskih subjekata na području registrirano je za obavljanje djelatnosti građevinarstva, nakon čega slijede trgovina, turizam i ugostiteljstvo te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti.

Iako je za djelatnost rudarstva i vađenja na području općine Sv. Nedjelja registrirano samo jedno trgovačko poduzeće (Holcim mineralni agregati d.o.o.) upravo se u toj djelatnosti generira najviše prihoda.

Turizam i ugostiteljstvo

Ugostiteljski sadržaji na području općine Sveta Nedelja postojali su još za vrijeme Austro-Ugarske, uglavnom u vidu gostionica, dopolavora ili oštarija.

U broju ugostiteljskih objekata u to doba prednjačila je Nedeščina s jednim dopolavorom i devet oštarija. Gostionica i dopolavoro nalazili su se, u to doba, i u Svetom Martinu. Ovakav vid ugostiteljstva zadržao se i do danas, u nešto većem obimu i djelomično promijenjenom obliku.

Za obavljanje turističkih i ugostiteljskih djelatnosti na području općine Sveta Nedjelja registrirano je ukupno 17 gospodarskih subjekata.

Sektor karakterizira konstantan trend rasta, broj smještajnih jedinica konstantno raste također kao i realizirani broj noćenja.

Agroturizam ili tzv. seoski turizam, kao poseban vid turizma, specifičan je kao alternativan način korištenja slobodnog vremena klasičnom obalnom turizmu koji se temelji na zakonskim i podzakonskim aktima koji reguliraju ovakav vid turizma.

Omogućuje korištenje turističkih sadržaja tokom čitave godine uz poticanje poljoprivrednih aktivnosti na relativno malih istarskim seljačkim domaćinstvima i aktiviranje unutrašnjih dijelova Istre u području turizma.

Na području općine Sveta Nedelja djeluje nekoliko agroturizama među kojima se ističe "Pineta" u Svetom Martinu u prošlosti u vlasništvu plemenite obitelji Lazzarini iz Labina koji je sagrađen 1820. godine. .

Biciklizam

Biciklizam na području općine Sveta Nedjelja, kao rekreacija i sportska aktivnost, također je jedan od oblika turizma koji omogućuje razvoj ove grane gospodarstva u unutrašnjosti Istre, kao alternative obalnom turizmu, kao i mogućnost proširenja turističke sezone većim dijelom godine, a ne samo ljeti.

Postojeće biciklističke staze na području općine sastavni su dio projekta "Bike staze Istre" kojeg potiče Odjel za turizam i turističkih zajednica na području Istarske županije, pod nazivom koji se odnosi na skupinu staza pod nazivom Istra Istok-Zapad.

Iskorištavanje mineralnih sirovina

Rudarstvo kao gospodarska djelatnost ima dugu tradiciju na području Labinštine u trajanju od preko dva stoljeća temeljenu na bogatim nalazištima različitih mineralnih sirovina, posebno ugljena. Na području općine Sveta Nedjelja ova grana gospodarstva bila je vezana uz djelovanje Istarskih ugljenokopa Raša u jami Štrmac.

Boksiti na području općine Sveta Nedjelja eksploatirani su unutar granica eksploatacionog polja "Labin" koje je danas van funkcije. Eksploataciju je vršilo poduzeće "Istarski boksiti" iz Rovinja. Osobitu teškoću pri njihovoj eksploataciji činila je njihova velika međusobna udaljenost i nepravilan raspored. Na ovom eksploatacionom polju preostale su bilančne rezerve u iznosu od 148.000 t te vanbilančne rezerve u količini od 162.000 t. Sanacija površinskih kopova vršena je na dva načina – zatrpavanjem jalovinom iz najbližih ležišta u kojima je počinjala eksploatacija ili su ostavljeni u vidu zjapećih rupa. Ove posljednje često su korištene kao deponije građevinskog otpada.

Danas se poslovima rudarenja na prostoru općine Sveta Nedjelja bavi isključivo tvrtka Učka kamen d.o.o. sa sjedištem u Labinu, eksploatacijom tehničkog građevnog kamena na području eksploatacionog polja "Šumber".

Na tvrtku Učka kamen d.o.o. od 1998. godine prenijeto je pravo korištenja eksploatacionog polja "Šumber" kojeg je steklo trgovačko društvo Učka d.d. pri svojoj reorganizaciji.

Djelatnost kamenoloma započinje 1968. godine, otvaranjem u svrhu proizvodnje kamenog materijala za zasipavanje rudnika – jame Pićan. Otvoren je s površine terena odnos s kote cca 110 m n.m., a eksploatiranje nastavljeno spuštanjem etaža u obliku amfiteatra do današnjeg osnovnog platoa na koti od cca 70 m nm Dio kamenoloma u eksploataciji tvrtke Učka d.d. nalazi se na koti od cca 50 m nm i danas je neaktivan.

Kamenolom se nalazi na području naselja Šumber, uz lijevu obalu rijeke Raše te unutar kanjona bujice Šumber. Smješten je u klisuri reljefno izdvojenoj i vizualno izoliranoj od okolnog prostora općine te vidljiv najvećim dijelom iz smjera Pićna.

Tehnički građevni kamen, koji se eksploatira u kamenolomu Šumber, vapnenac je jednolikog kemijskog sastava podesan za korištenje u građevinarstvu budući da se kamenolom u cijelosti nalazi

unutar foraminiferskih vapnenaca, točnije olveolinskih i numulitnih vapnenaca (organogeni, fosilizirani, marinski vapnenci visokih fizičko-mehaničkih svojstava).

Eksploatacija se vrši korištenjem površinskog kopa, masovnim miniranjem s prebacivanjem odminirane stjenske mase na osnovni plato na kojem se nalaze strojevi za oplemenjivanje mineralne sirovine i izradu kamenih agregata (pokretna rotaciona udarna drobilica s uređajem za prosijavanje i polupokretni mlin za proizvodnju frakcija 0-4 mm).

Prostorni plan određuje unutar kamenoloma "Šumber" zone gospodarske namjene (I1), proizvodne – pretežito industrijske, za smještaj građevina za oplemenjivanje kamena (betonara s proizvodnjom betonskih elemenata, pakirnica, proizvodnja žbuke i nivelirajućih podloga). Planira se izgraditi i uređaj za mljevenje i skladištenje vapnenog brašna u krugu kamenoloma, na povišenom dijelu uz lokalnu cestu L50123 što omogućuje jednostavniji ukrcaj finalnog proizvoda te skladištenje i istakanje naftnih derivata (ugradnjom podzemnog spremnika), u svrhu interne upotrebe za toplinske potrebe i za pranje dijelova mehanizacije odnosno potrebe teške mehanizacije.

Ukupne rezerve eksploatacionog polja "Šumber", površine od 106.700 m², procijenjene na preko 1.000.000 m³ (B+C1) utvrđene su Rješenjem Komisije za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina u veljači 1999. godine. Godišnji kapacitet proizvodnje planiran je u visini od gotovo 90.000 m³ u sraslom stanju, odnosno nakon miniranja cca 130.000 m³ u rastresitom stanju.

Proizvodi kamenoloma osnova su djelomično i privrede općine Sveta Nedjelja kao i područja Labinštine. U najvećoj mjeri (blizu 90%) to su kameni agregati raznih frakcija namijenjeni izradi betona, asfalta, tampona i drugih građevinskih materijala. Neznatni dio mase predstavljaju blokovi većih dimenzija koji se uglavnom prodaju kao blokovi za obaloutvrde, lukobrane i sl., odnosno lomljeni kamen. Planiranim novim postrojenjima za izradu kamenog brašna paleti proizvoda dodat će se i proizvod namijenjen potrebama odsumporavanja TE Plomin.

Gospodarska vrijednost ležišta iskazana temeljem vrijednosnih pokazatelja proizvodnje mineralne sirovine u 1998. godini, uz prosječnu cijenu neprerađene mineralne sirovine od 30,85 Kn/m³, iznosi bez vremenskog faktora preko 2.500.000 kuna iskazana kroz dobit.

Koeficijent rastresitosti kod iskopa miniranjem iznosi 1,5, a eksploatacijski gubici 5% što predstavlja vrlo racionalno iskorištavanje mineralne sirovine.

Uz spomenute utvrđene ukupne rezerve i godišnji plan proizvodnje tvrtka Učka kamen d.o.o. može djelovati na području eksploatacionog polja "Šumber" još nešto više od 13 godina, odnosno do 2012. godine što je kraće od roka utvrđenog rješenjem kojim je odobren prijenos prava korištenja do 31. prosinca 2021. godine.

Iz navedenog se može zaključiti da postoji potreba za otvaranjem novog eksploatacionog polja odnosno proširenjem starog da bi se mogla nastaviti aktivnost rudarenja ovog tipa i dio gospodarskih djelatnosti na području općine kao i cijele Labinštine, a ne samo funkcioniranje tvrtke "Učka kamen" d.o.o.

Djelatnost kamenoloma odvija se radom u dvije smjene s prosječno osam zaposlenih u svakoj smjeni.

Uz područje kamenoloma razvijena je ruderalna vegetacija i vegetacija sastavljena od grmova tipičnih za staništa pod znatnim utjecajem aktivnosti čovjeka.

Sabirni bujični vodotok laporovitog zaleđa kamenoloma je saniran i regulacijskom zahvatom odveden izvan područja kamenoloma. U samoj blizini kamenoloma, na udaljenosti od 3 km, nalazi se izvor Šumber, jedan od nekoliko izvora uz istočnu obalu Raše na području općine, na visini od 11 m nm.

U zoni E1, E2 i E3 u kartografskom prikazu 3B "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Uvjeti korištenja – Područja posebnih ograničenja u korištenju" koja je jednim dijelom obuhvaćena III zonom sanitarne zaštite izvorišta potrebno je izvršiti detaljne i namjenske vodoistražne radove (mikrozoniranje) kojima će se dokazati pogodnost predmetne lokacije za izvedbu predviđenih zahvata u prostoru. Za verifikaciju radova nadležne su Hrvatske vode.

Studijom o utjecaju na okoliš utvrditi će se program i projekt saniranja prostora iskorištavanja kamena, koji mora omogućiti postupno, ali ubrzano rekultiviranje ozelenjavanjem prostora iskorištenog dijela kamenoloma.

Prirodna baština

Na prostoru općine Sv. Nedjelja ne nalazi se niti jedan registrirani zaštićeni dio prirode.

Kulturna baština

Na području općine Sveta Nedjelja kategorizirani su spomenici koji su upisani u Registar kulturnih dobara, a inventarizacijom su identificirana kao kulturna dobra na prostoru općine.

A. Arheološka baština

▪ arheološki pojedinačni lokalitet:

1. **Čamparovica, lokalitet Kočur** - prehistorijska gradina, antički nalazi, ruševine srednjovjekovne utvrde, ruševna kapela sv. Križa, evidentirano
Na visoravni iznad doline Raše, zapadno od današnjega naselja Čamparovica, nalazio se Kočur (Cozur), jedan od posjeda akvilejskog patrijarha uz rijeku Rašu. Na lokalitetu su ruševni ostaci jednobrodne kapele sv. Križa. Na tom je istaknutom i strateški važnom mjestu nad kanjonom Raše bila prehistorijska gradina, u funkciji i u vrijeme antike.
2. **Mali Golji, lokalitet Boboki** - prehistorijski tumul (kamena gomila), evidentirano
Tumul se nalazi na prostoru koji je smješten južno od današnjeg sela neposredno uz cestu za Labin.
3. **Ružići** - prehistorijska gradina, evidentirano
Gradina izvan naselja, istražena je, inventar dokumentiran.
4. **Veli Turini, lokalitet Gračišće** - prehistorijska gradina, evidentirano
Na prostoru koji se pruža u pravcu željezničke pruge i sjevernog dijela sela, smješteni su ostaci prehistorijskog utvrđenog gradinskog naselja.
5. **Veli Turini** - prehistorijska gradina, evidentirano

Na koti 283 koja je smještena sjeverozapadno od današnjeg sela, nalazi se prethistorijsko utvrđeno gradinsko naselje.

B. Povijesna naselja

1. **Šumber**, dio naselja - **ruralno naselje**, evidentirano

Naselje se razvija u srednjem vijeku na temeljima prethistorijskog kasteljera nad kanjonom rijeke Raše. Tu je nekadašnji kaštel Šumber zajedno s malim srednjovjekovnim podgrađem na čijem je kraju župna crkva sv. Ivana i Pavla. Od arhitekture maloga, neutvrđenoga podgrađa, koje se sastoji od dva paralelna niza kuća, ističu se: rustična gradska loža na početku naselja (danas zazidana) i barokna župna crkva sv. Ivana i Pavla građena na mjestu starije crkve na samom rubu naselja uz kanjon Raše. Srednjovjekovna je utvrda pretvorena u 17. st. u feudalni dvor, a u 19. st. u stambenu kuću. Očuvan je dio visokog obrambenog zida i uglovnih kula, unutar kojeg je veliko kvadratno dvorište. Stanje kaštela je vrlo loše i zahtjeva hitnu obnovu.

C. Povijesni sklop i građevina

▪ graditeljski sklop

1. **Dubrova** - ladanjski sklop Franković-Vlačić, zaštićeno kulturno dobro (Z-607)

Ladanjski stambeno - gospodarski sklop s fortifikacijskim elementima građen je na zemljoposjedu labinske plemićke obitelji Franković - Vlačić (1654.). Na velikom pravokutnom prostoru opasanom visokim kamenim zidom nalazi se perivoj s alejom koja vodi do ulaza u "kortu", četverokrlni kompleks s baroknim građevinama smještenim oko unutrašnjeg dvorišta s uskim četvrtastim tornjem za sat. Na dva vanjska ugla očuvane su polukružne kule. U dvorištu je dijelom očuvano izvorno kameno popločenje, a dvorac (stambena zgrada), i ostale pomoćne zgrade pretrpjele su izvjesne pregradnje. Većim su dijelom napuštene, pa i ruševne (istočno krilo), ali je očuvan barokni ambijent i osnovne karakteristike ovog tipa građevnog kompleksa. Ispred korte je kamenom zidana cisterna i bazen ribnjaka, a dugačka aleja vodi do nekadašnjeg ulaza na imanje, reprezentativnog kamenog portala, rađenog po uzoru na ranobarokne portale patricijskih palača u gradu Labinu. U sjevernom je uglu parka u 20. st. sagrađena zgrada današnjeg restorana i uz nju probijen široki ulaz s parkirališta. Od godine 1970. u Dubrovi je sjedište Mediteranskog kiparskog simpozija. Skulpture su postavljene unutar perivoja ograđenog monumentalnim zidom i na slobodnim parkovnim površinama izvan njega.

2. **Sveti Martin** – barokni ladanjski sklop Lazzarini sa župnom crkvom sv. Martina i kapelom Gospe od Zdravlja, zaštićeno kulturno dobro (Z-2473).

Ladanjski sklop poznat pod nazivom "Baronova korta" nalazi se u središtu naselja Sveti Martin (nekada Sv. Martin Vetva) koje se razvilo oko nekadašnjeg plemićkog posjeda i prijašnje, vjerojatno ranosrednjovjekovne crkve sv. Martina, na čijem je mjestu istoimena župna crkva s početka 20. st. Nasuprot ovom građevnom kompleksu i crkvi nalazi se velika pravokutna površina uzgojene borove šume ("pineta"). Korta se sastoji od građevina nastalih u različitim razdobljima koje zatvaraju unutrašnje dvorište s malom alejom drvoreda koja vodi do glavne stambene jednokatnice baroknih stilskih osobina, s balkonom u središnjoj osi prvoga kata. Očuvana su dva barokna portala na ulazu u kortu i cisterna. Vertikalna dominantna cijeloga sklopa je četvrtasti toranj s kruništem u sklopu sjevernog krila. Na rubu istočnoga krila, uz dvorac je gospodarska prigradnja od opeke, građena vjerojatno početkom 20. st. Ovaj slojeviti arhitektonsko - krajobrazni kompleks zahtijeva arheološka i konzervatorska istraživanja, kao i obnovu, jer je u relativno lošem građevinskom stanju.

3. Štrmac - rudarsko naselje, evidentirano

Uz nekadašnje rudarsko okno u Štrmcu, jednom od labinskih rudnika, podignuto je krajem 19. st. malo rudarsko naselje, po svojoj strukturi sličnije logoru nego stambenom naselju, kakovo je npr. kasnije podignuto u Raši.

Tri uska niza dugačkih stambenih prizemnica paralelno su nanizana u središtu današnjega Štrmca. Nekadašnja upravna zgrada nalazi se na rubu prvoga niza. To je velika jednokatnica s dekorativno obrađenim pročeljima od svjetlije i tamnije opeke. Nedaleko od nje bile su samostojeće izdužene prizemnice s naglašenim središnjim rizalitom, građene za činovnike u rudniku. Danas su većim dijelom pregrađene, a rudarske su nastambe očuvane, kao i upravna zgrada koja je u dobrom stanju.

▪ civilna (fortifikacijska) građevina

1. Povijesna poluurbana cjelina naselja Šumber s kaštelom preventivno zaštićeno (Z-2483)

Gospodari Šumbera spominju se od 13. do 15. st., kada kaštel dopijeva pod vlast plemića iz Lupoglava. Prostorna organizacija kamenog kaštela s tri polukružne kule nastala je u renesansi proširenjem srednjovjekovnog zdanja. Kaštel je pregrađivan u 19. st. i jedan dio još služi za stanovanje, a dio je ruševan.

▪ sakralna građevina

1. Barbići - kapela sv. Augustina, evidentirano

Kapela je sagrađena godine 1720. na mjestu ranije crkve. Pravokutna građevina pokrivena plitkim dvostrešnim krovom, nad pročeljem je zidana preslica s jednim zvonom. U unutrašnjosti je zidani oltar i drveni kip sv. Augustina. Kapela je u dobrom stanju.

2. Sveti Martin - župna crkva sv. Martina, evidentirano

Župna crkva Sv. Martina b. građena je 1907. godine na mjestu starije crkve, u središtu naselja. Uz crkvu je nekada bilo i groblje, kasnije preseljeno na današnju lokaciju, izvan naselja. Župna crkva je visoka jednobrodna građevina s dvije bočne kapele i sakristijom. Preslica iznad sakristije podignuta je 1931. Vanjština nije žbukana, a pročelja su oblikovana u neoromaničkom duhu. Pred portalom je plitki portik i stubište, a niski zabat pročelja ukrašen je uskim frizom. Crkva nema zvonika, u dobrom je građevnom stanju.

3. Sveti Martin - crkva Gospe od Zdravlja (u sklopu registracije ladanjskog sklopa Lazzarini u Svetom Martinu), preventivno zaštićeno (P-292)

Crkva je smještena na rubu naselja, u produžetku ceste koja prolazi uz nekadašnji ladanjski sklop Lazzarini. Sagrađena je godine 1630. i predstavlja lijep primjer pučke barokne crkve s karakterističnim trijemom (lopicom) pred pročeljem koju nose kameni stupići. Nad pročeljem je reljefno izvedena barokna klesana preslica za dva zvona. Crkva je u lošem stanju, a krov trijema je srušen.

4. Sveti Martin - kapela sv. Katarine na groblju, evidentirano

Mala pravokutna kapela pokrivena dvostrešnim krovom, u dobrom je stanju.

5. Nedeščina - župna crkva Presvetog Trojstva, evidentirano

Crkva je sagrađena godine 1897. na mjestu stare crkve koja je bila vezana za nekadašnju benediktinsku opatiju Sv. Trojstva, koja se nalazila na mjestu današnjeg nogometnog igrališta. Današnja crkva je velika jednobrodna građevina s visokim zvonikom podignutim krajem 19. st. Crkva je u dobrom stanju.

6. Paradiž - kapela sv. Pavla, evidentirano

Izvan naselja nalazi se srednjovjekovna kapela (13./14. st.) s ranogotičkim stilskim osobinama. Jednostavna pravokutna građevina ima u unutrašnjosti ugrađenu polukružnu apsidu svetišta.

7. Snašići - crkva Navještenja Blažene Djevice Marije ("Marčenića"), evidentirano

Crkva je građena na posjedu Dobrova (kasnije Snašići) labinske plemićke obitelji Franković-Vlačić, koja ju je sagradila godine 1654., kako stoji u natpisu nad portalom. Naziva se Marčenica po svetkovini i sajmu koji se ispred nje održavao 25. ožujka (morca). Pravokutna građevina s dvoslivnim krovom na pročelju ima klesanu kamenu preslicu baroknih stilskih osobina i jednostavni portal s dva kvadratna prozora sa strana. U dobrom je građevnom stanju.

8. Šumber - župna crkva sv. Ivana i Pavla, evidentirano

Župna crkva u Šumberu smještena je na rubu naselja, nad kanjonom Raše. Na njenom je mjestu bila starija crkva (prema godini 1553. s glagoljskim natpisom u crkvi), a njezini su ostaci ugrađeni u popločenje sadašnje crkve. Prvotno jednobrodna građevina podignuta godine 1679. (prema natpisu na svetištu), dobiva križni tlocrt gradnjom dviju bočnih kapela godine 1705. Četverokutno svetište presvođeno je bačvastim svodom sa susvodnicama, a glavni brod ima križni svod. U unutrašnjosti su mramorni barokni oltari i mramorna krstionica. Pred pročeljem je ostatak trijema (lopice), danas bez krova i stupova. Nad jednostavnim je pročeljem zidana preslica s otvorima za dva zvona i još jednim malim jarmom za malo zvono na vrhu. Crkva je u lošem građevnom stanju

9. Šumber - crkva sv. Kvirina na groblju, evidentirano

Velika gotička kapela po sredini groblja preuređena je i barokizirana u 18. st. Očuvana je gotička struktura zida građenog velikim tesanim kvadrima i velika dvokatna preslica s tri otvora za zvona na pročelju, slična onoj na ruševnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Boljunu. Glagoljski natpis iz 1540. odnosi se na popravak njezina krova. Građevina je u dobrom stanju.

10. Šumber - crkva Sv. Marije od Drena, evidentirano

Crkva se nalazi u blizini groblja, posvećena je 1440, a današnji izgled dobiva temeljitom obnovom u 18. i u 19. st. (1751. i 1859-60.). Od stare je građevine ostao samo dio bočnog zida i trijema na pročelju (lopice) s rustificiranim renesansnim kapitelom. Građevina je izduljenog pravokutnog tlocrta s novim trijemom pred pročeljem. Obnovljena je i u dobrom stanju.

11. Šumber - kapela (poklonac) ispred kaštela Šumber, evidentirano

Visoka klasicistička kapela sa zabatom na vrhu i klesanim pilastrima koji uokviruju središnju nišu s oltarom.

D. Memorijalna baština

▪ memorijalno i povijesno područje

1. Sveti Martin - mjesno groblje, evidentirano

Groblje je na ovom mjestu osnovano premještanjem sa stare lokacije uz župnu crkvu sv. Martina, u blizini kaštela Lazzarini.

2. Šumber - mjesno groblje, evidentirano

Vrlo staro groblje s gotičkom kapelom sv. Kvirina.

▪ memorijalni objekt

1. Sveti Martin - Spomen - kosturnica, spomenik palim borcima i žrtvama fašističkog terora, evidentirano

2. Sveti Martin, dio naselja Fortica - spomen - ploča posvećena sekretaru oblasnog komiteta za Istru, evidentirano

3. Nedeščina - spomenik palim borcima i žrtvama fašističkog terora, evidentirano

4. Snašići - spomenik palim borcima i žrtvama fašističkog terora, evidentirano

5. Štrmac - spomen - ploča podignuta u čast Labinske republike, evidentirano

Na upravnoj zgradi uz cestu postavljena je spomen-ploča Labinskoj republici, pobuni rudara 1921.

6. Šumber - spomen ploča na kući Benazić Ivana, evidentirano

Postavljena je godine 1951. u spomen osnivanja kotarskog komiteteta KPH i NO za kotar Labin godine 1943.

E. Etnološka baština:

▪ etnološka građevina

Ruralna naselja na području općine Sveta Nedelja nisu očuvala vrlo stare oblike naseljenosti i tradicijskoga graditeljstva, premda se kao dio plemićkih posjeda razvijaju još od srednjeg vijeka. Utjecaj primorske poluurbane arhitekture ogleda se u gradnji samostojećih ili u nizove povezanih visokih kamenih jednokatnica, često žbukanih, s kamenim okvirima prozora i vrata, građenih vjerojatno u 19. i 20. st., u vrijeme razvoja rudarenja i intenzivnog razvoja širega područja. U nekim su naseljima očuvani visoki suhozidi uz ceste (npr, Benazići, Paradiž, i dr.).

Pojedinačne tradicijske građevine i sklopovi očuvani su u naseljima:

1. Benazići
2. Blaškovići
3. Fučki
4. Gornji Kraj
5. Jurazini
6. Marići
7. Veli Golji

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Područje općine Sveta Nedelja bilo je obuhvaćeno Prostornim planom (bivše) općine Labin (Službene novine Labin 22/78). Analize i dio prostornih rješenja ugrađeni su u ovaj prostorni plan. Prostorni plan (bivše) općine Labin, nakon usvajanja 1978. godine doživio je niz izmjena i dopuna koje su se u najvećem dijelu odnosile na proširenja građevinskih područja, objavljenih u službenim glasilima općine ili županije (Službene novine - Labin 16/79, 12/81, 8/83, 11/83, 7/84, 11/85, 11/86, 12/87, 12/88, 3/90, 2/92 te Službene novine Istarske županije 3/97). Navedeni plan bio je jedini dokument prostornog uređenja na snazi za područje općine Sveta Nedelja, do usvajanja Prostornog plana uređenja općine Sveta Nedelja.

Detaljnija prostorno-planska dokumentacija rađena je za područje Industrijske zone Dubrova Labin te naselja Nedeščina i Štrmac.

Za područje Dubrove rađeni su i planovi užeg područja - Provedbeni urbanistički plan Industrijske zone Dubrova Labin (Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1974.) i Urbanistički projekt Industrijske zone Dubrova Labin (Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1976.).

Za naselja Nedeščina i Štrmac izrađeni su detaljni planovi koji su stavljeni van snage 1988. godine. Za područje općine Sveta Nedelja mogu se primijeniti i slijedeći dokumenti:

Prostorni plan (bivše) općine Labin donijet je 1978. godine, a kao planska godina utvrđena je 2000. godine. U proteklom razdoblju poštivan je u primjeni u većem dijelu. Nedostaci se pojavljuju zbog nedostatka planova užih područja i nedefiniranih infrastrukturnih koridora. To je rezultiralo disperziranom individualnom stambenom izgradnjom koja otežava opremanje komunalnom infrastrukturom pojedinih zona te probleme pri rješavanju imovinsko-pravnih odnosa za pojedine infrastrukturne koridore.

Uz navedeno postoje i dodatne manjkavosti ovog plana - nedostatne provedbene odredbe koje reguliraju izgradnju samo unutar građevinskih područja, nedostatno definiran komunalni sustav kao cjelina, neutvrđen odnos građevinskih područja prema ostalim zonama i infrastrukturnih koridorima. Budući da su sve postavke plana i smjernice budućeg razvoja sagledavane kroz potrebe tadašnje općine Labin postoji neusklađenost s interesima općine Sveta Nedjelja, novoosnovane jedinice lokalne samouprave od 1992. godine, Također, uzimajući u obzir da su ciljevi i smjernice postavljeni u skladu s utvrđenom planskom godinom (2000.) pojedine postavke više ne mogu biti osnova za planiranje zahvata u prostoru, posebno veličine građevinskih područja koja su, utvrđivana u skladu s planskim projekcijama, znatno veća od današnjih potreba za izgradnjom.

Prostorni plan Općine Sveta Nedjelja usvojen 2005 godine i objavljen je u „Službenim novinama Općine Sveta Nedjelja“, br. 03/05. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Sveta Nedjelja objavljene su u „Službenim novinama Općine Sveta Nedjelja“, br 05/06, 02/08, 04/08-pročišćeni tekst, 10/12, 14/15, 16/15-pročišćeni tekst, 19/15, 03/16-ispravak i 04/16-pročišćeni tekst),

Stanovništvo i naselja

Osnovna obaveza Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, pa sukladno tome i Prostornog plana Istarske županije je, u slučaju demografskih promjena, poboljšanje demografske slike čime bi se stvorili temelji gospodarskog, društvenog i prostornog razvitka Hrvatske. Treba ostvariti ravnomjerniji razmještaj stanovništva, skladniji razvoj urbanog sustava što znači spriječiti njegovu preveliku koncentraciju odnosno poticati razvoj naselja određenih veličina, uz poboljšanje postojećih obilježja urbane mreže te uspostave uravnotežene koncentracije funkcija i funkcionalnih veza između urbanih središta i ruralnih dijelova, kao i poboljšanje uvjeta življenja i opremljenosti. To bi istovremeno omogućilo pozitivne demografske promjene (porast nataliteta i prirodnog prirasta, ostvarenje pozitivnog migracijskog salda, poboljšanje starosne strukture stanovništva i njegov izvjesni preraspored) kao i stvorilo osnove za povoljan gospodarski razvitak. Kao smjernice navode se:

- jače poticati razvoj gradova srednjih veličina između 15 000 i 30 000 stanovnika, čiji se manjak osjeća u urbanom sustavu Republike Hrvatske, poticanjem rasta gradova današnje veličine od 7 000 do 15 000 stanovnika
- osobito poticati razvoj manjih gradova veličine od 2 000 do 7 000 stanovnika, radi poticanja razvoja šireg ruralnog područja
- u razvoju gradova osobitu pažnju usmjeriti na njihovu funkcionalnu strukturu, te izbjegavati prenaplašeno funkcionalno usmjeravanje ili specijalizaciju na određenu gospodarsku djelatnost, a osobito kod turističkih naselja

Potrebna je cjelovita revizija definicije, funkcije i veličine građevinskih područja s posebnim naglaskom na kvalitativnu diobu u razrede, s kriterijima prilagođenim svakom pojedinim razredu

Ostvarenje demografskih promjena trebaju omogućiti poticajne mjere nadležnih državnih tijela i drugih institucija čime se potiče razvijanje ili osnivanje lokalnih žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže naselja, uz nužno poboljšanje standarda i kvalitete življenja.

Hijerarhijskom mrežom naselja Istre utvrđenoj Prostornim planom Istarske županije, za potrebe planerskog prijedloga, na području općine Sveta Nedelja utvrđen je II rang (područna i lokalna središta) za naselje Nedešćinu kao općinsko središte, I rang (ostala manja lokalna središta) za naselje Sveti Martin te nulti rang (potencijalna manja lokalna središta) za naselje Šumber. Temelj za utvrđivanje određenog ranga je opremljenost naselja društvenom infrastrukturom.

Građevine javnog standarda

U okviru mreže ustanova predškolskog odgoja Prostorni plan Istarske županije predviđa zasnivanje vrtića i jaslica u svim naseljima IV, III i II ranga, a po potrebi i u naseljima I ranga ukoliko središnje naselje jedinice lokalne samouprave opslužuje prostor na udaljenosti većoj od 12 km od središnjeg naselja i ukoliko postoje uvjeti za formiranje jedne odgojne jedinice. Shodno tome jaslice i vrtić trebalo bi predvidjeti obavezno u Nedešćini te eventualno u Svetom Martinu.

Prostornim planom Istarske županije za sve škole na području županije dane su opće smjernice koje se odnose na povećanje kvalitete nastavnih sadržaja (povećanim udjelom zavičajnih sadržaja, novim sportskim i kulturnim programima, organizirano slobodno vrijeme) te veća zastupljenost informatike i informatičke opremljenosti (30 učenika po jednom računalu) u školskim programima i aktivnostima učenika. Predlaže se određena korekcija mreže osnovnih škola, nakon donošenja novog Zakona o osnovnom školstvu, s realizacijom u tri vremenske razine/faze. Drugom razinom/fazom predviđeno je povezivanje škola s manje od 240 učenika administrativno, financijski i pedagoški u veću školu s ciljem racionalizacije broja rukovodnog i administrativnog osoblja i povećanja stručne zastupljenosti u nastavi. Spajanje škola odnosi se na organizacijsko povezivanje u veće i optimalnije funkcionalne odgojno-obrazovne cjeline, a ne doslovno zatvaranje pojedinih škola, uz rješavanje organizacijskih pitanja dogovorno među pojedinim školama i uređivati njihovim statutima.

U zdravstvenim djelatnostima Prostorni plan Istarske županije utvrđuje potrebu znatnih promjena kojima se prednost daje liječnicima obiteljske medicine te niz zahvata koji omogućuju poboljšanu kvalitetu medicinskih usluga (prvenstveno povećanjem broja obiteljskih liječnika i stomatologa - 1 obiteljski liječnik na 1.389 stanovnika odnosno 1 stomatolog na 2.236 stanovnika u povoljnijoj varijanti).

Od ustanova socijalne zaštite kao građevina od županijskog značaja određen je Dom za psihički bolesne starije osobe u Nedešćini.

Prometni sustavi

Općenito se za sve infrastrukturne sustave utvrđuju obveze iz Programa prostornog uređenja Države koji su sljedeći: Sukladno razvojnim potrebama i europskim mjerilima potrebno je razvijati infrastrukturne sustave, te pri tome postići bolje i racionalnije korištenje postojećih kapaciteta, a sve do sada izgrađeno, na optimalan način uključiti u planove gospodarskog i prostornog razvitka.

Infrastrukturni sustavi moraju zadovoljiti potrebnu sigurnost, neovisnost i fleksibilnost uz dovoljnu prostornu razvijenost i primjenu posebnih rješenja za pojedina specifična područja kao što su otoci,

rijetko naseljena i prirodno osjetljiva područja.

Potrebno je otklanjati nedostatke postojećih infrastrukturnih sustava (tehnološke, sigurnosne).

U drugu skupinu prioriteta temeljem Strategije prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99.) određeni su sljedeći prioriteti značenja cestovnih smjerova unutar mreže cestovnih prometnica Istarske županije :

Omogućiti cjelovitu međužupanijsku povezanost, te veze s glavnim županijskim žarištima razvoja. Potrebno je osigurati uvjete za postupnu faznu i etapnu izgradnju brzih cesta unutar područja Istarske županije, odnosno naročito omogućiti povezivanje Istočne obale Istre (područje Labinštine) brzom cestom državnog značenja sa Istarskim Y-om od čvora Žminj preko doline Raše i područja Labinštine na državnu cestu D66 u blizini naselja Štrmac radi ravnomjernijeg razvoja cijele Županije, te gospodarskog razvoja navedenog područja (turizam, industrija i transport).

Obveze iz ranijih prostornih planova nisu definirale lokacije mogućih zračnih luka nižih kategorija, nego ispitivanje pogodnih lokacija uz mogućnost uključenja i inicijative privatnog kapitala. Zračna luka Pula ima kapacitete i kvalitete dovoljne za Istarsku županiju, posebice za putnički promet.

Pošta i telekomunikacije

Na cijelom području županije omogućene su gotovo sve dostupne telekomunikacijske usluge nepokretne i pokretne telefonske mreže, kao i mreža za prijenos podataka.

Postojeći prostorni planovi koji se odnose na područje općine Sveta Nedjelja u segmentu telekomunikacija temelje se na niskoj tehnološkoj razini gradnje TK mreža i pružanja TK usluga te skromnoj projekciji rasta TK priključaka i usluga koje su već danas premašene. Današnji standard u gradnji TK mreža baziran na digitalnim tehnologijama i svjetlovodnim kabelima koji omogućuju velike transmisijske kapacitete.

Prostornim planom Istarske županije evidentiran je postojeći radio relejni koridor za potrebe telekomunikacijskog sustava na relaciji Učka-Pula koji prolazi i područjem općine Sveta Nedjelja.

Opskrba energentima

Procjena potrošnje energenata korištenih u domaćinstvima na području općine prema energentu i prema namjeni dana je u Tablici 9.

Tablica 9 Procjena potrošnje energenata u domaćinstvima

Energent	TJ	Fizičke jedinice	Namjena	TJ
Loživo ulje	8,2	195 t	Zagrijavanje prostora	51,0
UNP	4,0	87 t	Sanitarna topla voda	9,5
Ogrjevno drvo	30,0	cca 5400 m ³	Kuhanje	8,1
Električna energija	40,2	11160 MWh	Netoplinska pretvorba	13,8
Ukupno	82,4		Ukupno:	82,4

Na području općine ima dosta šuma te je i logično da stanovništvo koristi ogrjevno drvo kao energent za zagrijavanje prostora i kuhanje (zagrijavanje prostora čini najveći udio u ukupnoj potrošnji energenata u domaćinstvu).

Analizirajući podatke iz Tablice 9 mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- prosječna potrošnja loživog ulja od 183 l/god po domaćinstvu vodi do konstatacije da cca 9% stanovništva koristi taj energent za zagrijavanje prostora,
- prosječna potrošnja od 76 kg UNP-a/god po domaćinstvu vodi na pomisao da se taj energent u najvećem dijelu koristi za potrebe kuhanja, a neznatno za zagrijavanje prostora,
- iz potrošnje ogrjevnog drva proizlazi prosjek od 4,5 m³/god po domaćinstvu i može se pretpostaviti da se veći dio potrošnje koristi za zagrijavanje prostora, a manji dio za kuhanje odnosno u nekim domaćinstvima – kombinirano kuhanje i grijanje.

Kod potrošnje električne energije može se izračunati da se od prosječnih 3.100 kWh/god po stanovniku 40% se troši za proizvodnju STV-e (sanitarna topla voda) i električno grijanje.

U posljednje vrijeme primjećuje se u domaćinstvima trend prelaska sa ogrjevnog drva kao energenta na UNP (ukapljeni naftni plin) i loživo ulje. Iako taj trend još nije toliko značajan, ipak ga treba uzeti u kalkulaciju prilikom izračuna prognoze potrošnje.

Uzevši u obzir gore navedene konstatacije, te moguće projekcije zamjene 30% potrošnje ogrjevnog drva i 20% potrošnje električne energije sa korištenjem UNP-a u bliskoj budućnosti, dolazi se do godišnje potrošnje od 560 t UNP-a za potrebe domaćinstava, što je ekvivalent 760.000 m³ prirodnog plina.

Moguća projekcija opće potrošnje koja bi bila vezana za gospodarske aktivnosti može se na temelju postojećih planova procijeniti na ne više od 40 t UNP-a/god te bi prognoza buduće ukupne moguće potrošnje UNP-a na području općine mogla iznositi cca 600 t.

Vezano za drugu fazu "Projekta plinifikacije Istarske županije" za očekivati je da bi mjesta Sveta Nedelja i Štrmac (cca 1.000 stanovnika) mogla biti spojena na plinovodnu mrežu Grada Labina. Ostala mjesta općine bit će i dalje okrenuta korištenju UNP-a putem plinskih boca ili ugrađenih spremnika.

Područjem općine u smjeru jugozapad–sjeveroistok prolazi trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport Pula - Karlovac, a u blizini mjesta Snašići predviđena je MRS-a (mjerno redukcijska stanica), te priključak od MRS-e Snašići prema Gradu Labinu.

Magistralni plinovod za međunarodni transport radnog je tlaka 75 bara, a plinovod (priključak) od MRS Snašići prema Labinu radnog je tlaka 6 bara.

Elektroenergetika

Prostornim planom Istarske Županije predviđena je izgradnja dalekovoda 110 kV TS Plomin–TS Pazin, dalekovoda 220 kV TS Plomin–TS Guran (Vodnjan) i dvostrukog 400 kV TS Plomin–TS Pazin.

Na području općine izgradit će se i TS 110/35/10(20) kV Dubrova, koja će to biti samo za vrijeme radova na rekonstrukciji TS 110/35/10(20) Raša.

Zbog promjene teritorijalnog ustrojstva države ovaj plan općine Sveta Nedelja obuhvaća samo dio područja koje je u prethodnim planovima bilo definirano kao područje zahvata općine Labin. Ovom činjenicom kao i prethodno navedenom u poglavlju 1.1.4. da konzum trafostanice 110/35/10(20) kV Raša, čini područje puno šire od zahvata ovoga plana, onemogućena je usporedbena analiza parametara potrošnje sadašnjeg stanja i planiranog po prethodnom planu.

Prostornim planom iz 1980. g. predviđena je izgradnja 220 kV dalekovoda prema trafostanici Vodnjan – Guran, koji još nije izgrađen. Osim ovog voda niti ostali planirani objekti nisu izgrađeni iako i dalje ostaju u planu izgradnje (iznimka je privremeno osposobljavanje postojeće trafostanice Dubrova u 110 /35/10(20) za vrijeme radova na rekonstrukciji TS 110/35/10(20) Raša).

Sustav vodoopskrbe

Prostorni plan Istarske županije utvrđuje se potreba razmatranja postupnog međusobnog usklađivanja i učinkovitog povezivanja danas odvojenih sustava vodoopskrbe u jednu cjelovitu prstenastu konstrukciju temeljnog transportno-distribucijskog sustava koja će fleksibilno povezivati sva izvorišta i otvoriti mogućnosti njihova kontroliranog sudjelovanja u ispunjavanju Istarskih vodoopskrbnih zahtjeva. Stoga je potrebno rekonstruirati ili dograditi većinu objekata sadašnjih izvorišta vode i njezine prerade. Uz uključivanje dodatnih manjih izvorišta poput Mutvice, Sv. Antona, Bolobana i Grdaka, ovo će biti dugoročno glavna izvorišta vode na ovom prostoru. Prostorni plan (bivše) općine Labin iz 1980. godine sustav vodoopskrbe planirao je u manjem obimu od onog koji je do danas izgrađen u općini Sveta Nedelja.

Iako se ne nalazi na području općine Sveta Nedelja rudnik Tupljak je vrlo važan kao velika zaliha slatke vode, a samo je pitanje vremena kada će se i kako moći eksploatirati (ako ne kao pitka voda, onda kao tehnološka voda za cijelo područje sjeveroistočne Istre).

Sustav odvodnje otpadnih voda

U Prostornom planu Istarske županije, kao prioritet, utvrđuje se potreba za izgradnjom kanalizacijske mreže sa odgovarajućim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda, čime će se zaštititi podzemne vode. U svim malo većim naseljima potrebno je izgraditi odgovarajući biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda sa pratećom kanalizacijskom mrežom. Kao alternativa moguće je izgraditi i uređaj-biljka. Prostornim planom (bivše) općine Labin iz 1980. godine, za središnja naselja tadašnje općine Labin predviđeno je rješavanje odvodnje sustavom kanalizacijske mreže i uređaja za pročišćavanje odgovarajućeg stupnja, a za industrijske otpadne vode pročišćavanje na individualnim uređajima u krugu pojedinih pogona prije ispuštanja u sustav kanalizacije. Za područje Nedešćine, Industrijske zone Dubrova i grad Labin tim je planom predviđen jedinstveni zajednički mješoviti kanalizacijski sustav s usmjeravanjem na središnji uređaj za pročišćavanje prije ispuštanja voda prema Raši i njenom kanalizacijskom sustavu. Ovim se planom predvidjelo više nego što je ostvareno budući da se u proteklom razdoblju nije značajnije ulagalo u rješavanje odvodnje otpadnih voda na području općine Sveta Nedelja.

Zbrinjavanje otpada

Ovisno o vrsti otpada, svojstvima i mjestu nastanka, zbrinjavanje otpada rješava se na različitim razinama. Postupanje s opasnim otpadom utvrđeno je kao djelatnost od značaja za Republiku Hrvatsku i ustrojava se na razini Države. Provođenje mjera postupanja s neopasnim tehnološkim otpadom osigurava županija, a s komunalnim otpadom općina. Otpad treba zbrinjavati na načelima teritorijalnog i granskog pristupa, što znači za područje i za sustave u kojima nastaje otpad, prema vrsti i količini.

Organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom pretpostavlja provođenje sljedećih mjera:

- smanjenje nastanka otpada,
- mjere korištenja otpada,
- sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

U sustavu zbrinjavanja opasnog otpada uspostaviti će se nova mreža lokacija prikupljališta, skladišta i trajnih odlagališta čime se, u svakoj, pa i u Istarskoj županiji utvrđuje 4-5 lokacija za prikupljanje i najmanje jedna za skladištenje, uz korištenje postojećih gdje je to moguće i primjenu mjera poboljšanja tehnologije i sigurnosti.

Prioritet u sustavu zbrinjavanja otpada ima izgradnja sanitarnih odlagališta umjesto neorganiziranih, uz primjenu propisanih mjera sigurnosti i zaštite od štetnog djelovanja na okoliš.

Izbor lokacija temeljit će se na vrednovanju ukupnih prostornih značajki kao što su geološka pogodnost terena i ukupna prirodna osnova, ekonomska osnova, društvene okolnosti. Prilikom utvrđivanja lokacija odlagališta prednost će imati one lokacije na područjima gdje postoji veći izvor otpada, na kojima su moguća rješenja smještaja više razina zbrinjavanja na istom prostoru i na području gdje se utvrde sigurni uvjeti s gledišta hidrologije i hidrogeologije te ostalih aspekata djelovanja na okoliš a posebno udaljenosti od naselja i drugih funkcija. Realizaciju treba provoditi uz maksimalno osiguranje ekološke sigurnosti, poštovanje propisa i provođenje javnog postupka procjene podobnosti lokacije i utjecaja na okoliš.

Prostorni plan (bivše) općine Labin je u grafičkom dijelu odredio lokaciju Cere kao komunalnu zonu namijenjenu odlaganju otpada za cijelo područje bivše općine Labin.

Zaštita prirodne baštine

Prostornim planom Istarske županije evidentiran je dio prirode u općini Sveta Nedelja koji zahtijeva zakonsku zaštitu u kategoriji osobito vrijednog predjela - prirodnog krajobraza. Radi se o dijelu Raške Drage od Šumbera do Mosta Raše, koji se nalazi u općini Sveta Nedelja. Područje je zanimljivo radi rasjeda kanjona Raše, uskih aluvijalnih polja te obronaka obraštenih srednje visokom vegetacijom. Istim planom utvrđeni su i dijelovi prirode od županijskog značaja:

- u kategoriji značajnog krajobraza: kanjon Raše od Šumbera do Mosta Raše i
- u kategoriji spomenika parkovne arhitekture: park u Nedešćini.

Prostornim planom (bivše) općine Labin predviđeni su isti predjeli prirode za zaštitu uz razliku kategorizacije kanjona Raše, kao evidentirani značajniji krajolik odnosno rezervat prirodnih predjela.

Zaštita kulturne baštine

Prostornim planom Istarske županije utvrđeni su područja, kompleksi i objekti državne i županijske razine značaja. Na području općine Sveta Nedjelja utvrđeni su:

- u kategoriji arheoloških zona su: sve prethistorijske gradine smještene na uzvisinama širom cijele Istre i lokaliteti čiji topografski naziv upućuje na postojanje takvih spomenika (kaštelir, castelier, kašteljer, grad, gradina, gradinje, gradišće),
- u kategoriji fortifikacija su: burg Šumber i kaštel Lazarini u Sv. Martinu,
- u kategoriji sakralnih i civilnih kompleksa su: sve građevine sakralne i civilne namjene s uzidanim glagoljskim spomenicima, kompleks Dubrova s parkom skulptura.

Prostornim planom (bivše) općine Labin kulturna baština je u tekstualnom dijelu obrađena vrlo općenito, na razini tadašnje općine Labin, s nekoliko evidentiranih objekata na području općine Sveta Nedjelja - kaštel Šumber te ladanjski dvor Dobrova-Katuri, Dobrova-Snašići kod Sv. Martina, Martinski i Eržišće te načelno predloženim mjerama za sanaciju, zaštitu, uređenje i revitalizaciju zaštićene spomeničke baštine. U grafičkom dijelu tog plana ucrtana je većina kulturne baštine evidentirane ovim Prostornim planom uređenja općine Sveta Nedjelja te danas zaštićene ili preventivno zaštićene temeljem rješenja Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela Pula. To su Dubrova - ladanjski sklop Franković - Vlačić (Z-607), Kaštel Šumber u Šumberu (Z-2483) te Sveti Martin - ladanjski sklop Lazzarini (Z-2473).

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

Stanovništvo

Podaci o stanovništvu dostupni iz publikacija Republičkog zavoda za statistiku Republike Hrvatske uglavnom su podaci iz Popisa stanovništva 2011.,

U broju stanovnika uočljiv je manji porast u odnosu na popisnu godinu 2001. god.

Temeljem navedenih podataka moguće je zaključiti da će se trend laganosg porasta broja stanovnika dobar pokazatelj za koji je pretpostaviti da će se nastaviti i dalje, što je povoljno i predstavlja bitan preduvjet za razvoj općine.

Naselja

Građevinsko područja naselja će se trebati posebno revidirati u odnosu na pokazatelja o potencijalnom rastu stanovništva, dok će se u postupku ovih ID Plana ugraditi podaci o povremenim stanovnicima, temeljeni na broju popisanih jedinica za povremeno stanovanje.

S obzirom na novonastali zahtjev za 50% izgrađenošću, građevinska područja naselja sa manje od 100 stanovnika će duže vrijeme ostati bez mogućnosti rasta (već su predimenzionirana).

Građevinska područja ugostiteljsko turističke namjene u Općini Sveta Nedelja, osobito turistička razvojna područja, su kapacitetima predimenzionirana u PPIŽ, dok je njihova realizacija nepostojeća

Prometni sustavi

Na području Labinštine, kojoj pripada i općina Sveta Nedelja, ceste su u relativno lošem stanju, s lošijim tehničkim elementima, sigurnosti i opremljenosti signalizacijom na niže rangiranim cestama. Radi loših tehničkih elemenata ograničava se brzine na dijelovima kroz naselja, ali trajno ne rješavaju probleme cestovnog prometa. Sredstva za rekonstrukcije i održavanje svih razvrstanih cesta nedostatna su za ozbiljnije rekonstrukcije, a nedostatak financijskih sredstava otežava i realizaciju novih cesta, iako je ulaganje, posebno u obilaznice uvijek dobro i kvalitetno rješenje.

Cestovna mreža, razvrstanim i nerazvrstanim prometnicama, na području općine dobro povezuje međusobno sva veća i manja naselja s naglašenom vezom prema Labinu i manjim dijelom vezu sjevernog dijela općine prema državnoj cesti D64 i Pićnu.

Bez trajnog i tehnički najboljeg rješenja željezničkog tunela kroz Učku nema ekonomskog opravdanja ulaganja u modernizaciju postojeće željezničke mreže, instalacije i opremu. Broj putnika opada, kao i obim prijevoza roba, tim prije što željezničkih pruga nema na zapadnoj obali, u dijelu Istre koji ima najviše žitelja i potencijala. Koridori koji se čuvaju dugi niz godina za željezničke pruge ograničavajući su čimbenici u razvoju pojedinih područja. Novoplanirana rekonstruirana pruga Lupoglav - Bršica s prijelazima u dvije razine, većim brzinama i sigurnošću u omogućuje povećan promet prema luci Bršica u kojoj se Prostornim planom Istarske županije predviđa povećan broj aktivnosti i korisnika.

Od većih zračnih luka potrebe općine zadovoljava najbliža Zračna luka Pula, tehnički i tehnološki uređena, kapaciteta E4 kategorije. Od ostalih elemenata zračnog prometa javlja se potreba za planiranje helidroma na području općine Sveta Nedelja, koji bi omogućio jednostavan pristup pojedinim sadržajima, a posebno novim sadržajima na Dubrovi.

Pošta i telekomunikacije

Postojeći kapaciteti poštanskog ureda u Nedešćini zadovoljavaju potrebe općine te se stoga Prostornim planom ne predviđa njihovo povećanje niti ograničenje bilo kojeg sadržaja.

Bez obzira na nepovoljni razmještaj stanovništva (disperzija malog broja stanovnika na velikom teritoriju i u velikom broju naselja i zaselaka) nepokretna TK mreža dobro je razvijena i pokriva sve korisnike TK usluga. Pristupna mreža, koja je uglavnom podzemna, kvalitetno je izgrađena, osim za udaljenije zaselke gdje je nadzemna. Kapacitet priključaka na komutacijskim čvorištima potpuno zadovoljava sve potrebe, a pristupne mreže daleko nadmašuje današnje kao i očekivane potrebe. Sva domaćinstva su priključena na nepokretnu mrežu. Relativno mala gustoća priključaka u odnosu na županijski prosjek posljedica je strukture korisnika (nema velikih gospodarskih, administrativnih i sličnih institucija).

Pokretna mreža ne zadovoljava potrebnu pokrivenost teritorija, jer postoje zone koje nisu pokrivena. Po kapacitetu mreže zadovoljavaju korisnike teritorija općine.

Svim korisnicima su na raspolaganju sve dostupne telekomunikacijske usluge.

Opskrba plinom

Morfologija tla naseljenog djela općine pogodna je za izgradnju distributivne plinovodne mreže, te troškovi iskopa (građevinski radovi) relativno ne bi bili visoki. Isto vrijedi i za izgradnju dovodnog snabdjevnog plinovoda (priključka) iz smjera Labina.

Najveće ograničenje u razvoju plinskog gospodarstva u općini u vidu umreženog sustava je ipak niska potrošnja plina koja je rezultat malog broja stanovnika, niske gustoće naseljenosti, te slabe gospodarske aktivnosti, kao i nepostojanja većih potrošača.

Elektroenergetika

Današnje karakteristike potrošnje područja općine u skladu su s postojećim kapacitetima na nivou transformacije 110/35/10(20) kV Raša. Konzum napajan iz ove transformatorske stanice proteže se na području puno širem od zahvata Prostornog plana, tako da iskoristivost njenog kapaciteta nije moguće promatrati izdvojeno za područje općine. U svakom slučaju treba računati s maksimalno mogućom instaliranom snagom od 3 x 20 MVA + 2 x 8 MVA, pa će kriterij n-1 biti zadovoljen do 2015. godine.

Potrošnja na nivou trafostanice 35/10(20) kV Dubrova u skladu je s postojećim kapacitetima transformacije 35/10(20) kV.

Opterećenja na postojećim vodovima 35 kV koji prolaze područjem općine za godinu 2015. su u granicama propusnog kapaciteta (prema termičkom kriteriju).

Sustav vodoopskrbe

Vodoopskrbni sustav ovog područja dobro je pokriven tako da vodoopskrba ne predstavlja ograničenje u razvoju općine bilo u stambenoj ili industrijskoj izgradnji. Cijeli je sustav postavljen na način da dugoročno zadovoljava potrebe opskrbe stanovništva i industrije ovog područja te planirana povezivanja s drugim sustavima vodoopskrbe.

Na području općine Sveta Nedjelja ustanovljene su granice vodozaštitnih područja i njihovi nivoi, mjere zaštite i restrikcije, odnosno veličina i granice zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće. Utvrđene su granice II., III. i IV. zone zaštite. Granice IV. zone zaštite obuhvaća sliv izvorišta izvan III. zone s mogućim tečenjem kroz krško podzemlje do zahvata vode u razdoblju od 10 do 50 dana u uvjetima velikih voda, odnosno, područje s kojeg su utvrđene prividne brzine podzemnih tečenja manje od 1 cm/s, kao i ukupno priljevno područje neovisno o dijelu napajanja koje sudjeluje u obnavljanju voda

odnosnog izvorišta.

Za eventualne izvedbe zahvata unutar prostora IV., III. i II. zone zaštite izvorišta, potrebno je izraditi projekt u sklopu kojeg treba detaljnim i namjenskim vodoistražnim radovima ispitati uži lokalitet ("mikrozonu"). Na temelju rezultata ovih istraživanja utvrdit će se pogodnost terena za izvedbu predviđenog zahvata, te na osnovu njegove osjetljivosti odrediti pripadajuće mjere zaštite.

Odvodnja

Općina Sveta Nedjelja nalazi se u II, III i IV zoni sanitarne zaštite. Za predmetno područje ne postoje ograničenja u razvoju u vezano na vodnogospodarski sustav. Na predmetnom području dozvoljava se izgradnja sustava javne odvodnje na način da se predvidi uređaj za pročišćavanje s učinkom min 95%. Za područje općine Sveta Nedjelja to je sustav javne odvodnje izlaznog kapaciteta većeg od 2000 ES, građevine i zahvati izvan građevinskog područja smještene dijelom ili cjelovito u II. Vodozaštitnoj zoni, sustavi za pročišćavanje oborinskih i otpadnih voda izlaznog kapaciteta većeg od 100 ES, kao i stočarskih i peradarskih kompleksa većeg od 100 stočnih jedinica.

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Zaštita od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka rješava se temeljem idejnog projekta "Regulacija rijeke Raše od st.17+052,70 do st. 20+961,20 " izrađenom u Hrvatskim vodama 2007. godine, pod br. 302/2007.

Gospodarske djelatnosti u prostoru

Postojeća Industrijska zona Dubrova najveći je nosilac gospodarskih djelatnosti na području općine Sveta Nedjelja. Budući da nije u potpunosti izgrađena, nudi dodatne mogućnosti ulaganja u one proizvodne djelatnosti koje su pretežno industrijskog tipa, a po mogućnosti čista prerađivačka industrija ili slični sadržaji koji su u skladu s postojećim djelatnostima u zoni. Njenim dodatnim povećanjem omogućilo bi se osiguravanje prostora za povećane zahtjeve od strane ulagača.

Djelatnost tvrtke Učka kamen d.o.o. iz Labina na eksploatacijskom polju "Šumber" u njegovim postojećim granicama može djelovati samo još ograničen broj godina zbog istrošenih rezervi, što bi dovelo do gašenja kamenoloma i gubitka radnih mjesta na području općine. Utvrđivanjem rezervi uz postojeće polje postoje osnove za otvaranje novog, odnosno proširenje postojećeg čime bi se izbjegle negativne posljedice zatvaranjem kamenoloma u gospodarskom smislu.

Poslovni sadržaji su danas uglavnom smješteni u pojedinim naseljima što ne zadovoljava određene zahtjeve s područja općine. Stoga postoji potreba za otvaranjem posebne poslovne zone za smještaj pretežno trgovačkih sadržaja.

U turizmu i ugostiteljstvu postojeći sadržaji vezani za djelatnosti u agroturizmu i djelatnost restorana Dubrova na istoimenoj lokaciji uz ladanjski sklop Franković-Vlačić uglavnom zadovoljavaju sadašnje potrebe na općinskom nivou, ali i potrebe za korisnike s područja van općine. Uvođenjem novih sadržaja na prostoru Dubrove i cijele općine (proširenje aktivnosti Parka skulptura i dr.) stvara se

dotatna potreba za sadržajima u agroturizmu te proširenje ponude, uz navedenu ugostiteljsku restorana Dubrova, i na smještajne kapacitete obnovom ladanjskog sklopa.

Kakvoća zraka

O kakvoća zraka na području općine Sveta Nedelja može se posredno zaključivati na temelju podataka o mjerenjima obavljenim na postajama smještenim rubno uz južnu granicu općine, ali takvi su zaključci nepotpuni zbog nedostatka postaja koje bi utvrđivale utjecaj TE Plomin, najviše na istočnom dijelu općine.

Kakvoća podzemnih i površinskih voda

Rijeka Raša je u gornjem toku II kategorije, a na ušću kod Most Raša V kategorije. Ponor rijeke Pazinčice opterećen je nekontroliranim unosom tvari antropogenog podrijetla, kao posljedicama ljudskih aktivnosti.

Na mjernoj stanici Most Potpićan u rijeci Raši potvrđene su povišene koncentracije amonijaka, nitrata, nitrita, fosfora, bakra, kroma, olova, mineralnih ulja, fenola, PCB i pesticida DDT. To znači da je rijeka Raša skoro cijelim tokom opterećena nekontroliranim antropogenim djelovanjem. Nitrati i ukupni fosfor razlog su što su sve tekućice (osim ponora Pazinčice) razvrstane u III vrstu. Fekalna onečišćenja prisutna su u svim tekućicama iznad zakonskih limita. Temeljem prisutnosti bakra i olova u određenim koncentracijama Raša ima III kategoriju.

U mjernim postajama Most Raša i Potpićan učestale su veće koncentracije pesticida koje vodu Raše svrstavaju u IV kategoriju. Nizvodno od Mosta Potpićan kakvoća Raše je prema kemijskim pokazateljima II vrste, što je nezadovoljavajuće.

Obzirom da dio ovih voda ponire u podzemlje i prihranjuje izvorišta na desnoj obali Raše kvaliteta vode trebala bi biti I kategorije.

Kakvoća voda izvora

Prema koncentraciji otopljenog kisika, zasićenju kisikom, kemijskoj potrošnji kisika i biološkoj potrošnji kisika, vode svih izvora su uglavnom II-III vrste. Kakvoća podzemnih voda ukazuje na prisustvo određene količine nitrata, nitrita i fosfora. U podzemnim vodama sadržaj nitrita je relativno visok te je preventivno djelovanje vrlo bitno, posebno kada se voda koristi za piće ili ulijeva u ekosustave (bogate fosforom).

Prisustvo fekalnih koliformnih bakterija (Bolobani i Sveti Anton) smanjuju kategoriju kakvoće (II kategorija). Antropogeni utjecaji na iste izvore je razvidan iz sadržaja bakra, kroma, kadmija, cinka te mineralnih ulja, polikloriranih bifenila (PCB) te DDT homologa smanjuju kategoriju kakvoće i predstavljaju opasnost po sve organizme i ljude.

Zone sanitarne zaštite

Za sva vodocrpilišta i izvore koji se koriste ili su potencijalni za vodoopskrbu utvrđene su zone sanitarne zaštite (Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Istarske županije - SN 12/05). Ovom Odlukom utvrđena su slivna područja, mjere zaštite, zone sanitarne zaštite te mjere provođenja navedene odluke.

Snabdijevanje vodom cijelog područja općine Sveta Nedjelja vezano je za sustav područja Labina i Pule, a preko Potpićna i Šumbera planira se povezivanje i sa sustavom Sveti Ivan i Butoniga.

Zaštita prirodnih vrijednosti

Ovim je planom naslijeđena opća valorizacija prostora općine Sveta Nedjelja koja je utvrđena važećim prostornim planom Istarske županije te evidentirani dijelovi prirode u općini Sveta Nedjelja, koji zahtijevaju zakonsku zaštitu.

Zaštita pojedinih područja je temeljna metoda očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti. Zaštićena područja čine ključne čvorove ekološke mreže koji predstavljaju utočišta i spremnike biološke raznolikosti. Upravo stoga je potrebno utvrditi vrijedna područja u općini Sveta Nedjelja, kao osnovni promotivni element općine.

Zaštićeni dijelovi prirode na području općine Sveta Nedjelja, u kategoriji spomenika parkovne arhitekture, obuhvaćaju samo Park u Nedešćini. Evidentirani dijelovi prirode su, u kategoriji značajnog krajobraza, kanjon Raše od Šumbera do Mosta Raše te područja prirodne baštine od lokalnog značaja - lokve na 14 lokacija na području općine.

Zaštita graditeljske baštine

Nositelji povijesnog identiteta prostora na ovom području su zaštićena kulturna dobra. To su Kaštel Šumber u Šumberu, zajedno s bližnjim crkvama (župna crkva sv. Ivana i Pavla, crkva sv. Marije od Drena, grobna crkva sv. Kvirina) te dva preostala kompleksa plemićkih gospodarstava s ladanjskim dvorom (Dubrova - ladanjski sklop Franković-Vlačić, Sveti Martin - ladanjski sklop Lazzarini), kakvi su karakteristični za Labinštinu. U Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Listu zaštićenih kulturnih dobara upisani su Kaštel Šumber u Šumberu (Z-2483) i Barokni ladanjski kompleks Lazzarini u Svetom Martinu (Z-2473) te Stancija Dubrova (Z-607).

Stanje kulturne baštine na području općine Sveta Nedjelja utvrđeno identifikacijom kulturnih dobara pri izradi konzervatorske podloge, a na temelju terenskog očevida, dostupne literature i dokumentacije, te postojeće evidencije koja je provedena za prostorni plan bivše općine Labin i za potrebe projekta "Gornji Jadran". Postojeći je popis proširen brojnim spomenicima lokalnog značaja koji znatno utječu na sliku kulturno-povijesnih vrijednosti općine Sveta Nedjelja.

Tako su osnovnom evidencijom obuhvaćene sve župne crkve i kapele, te mjesna groblja i ostali memorijalni spomenici. Karakteristični primjeri tradicijskog graditeljstva, odnosno očuvane ruralne cjeline zabilježene su u nekoliko naselja. Razdoblje rudarenja i gradnje vezane za labinske ugljenokope ostavilo je na području općine Sveta Nedjelja samo nekoliko građevina, odnosno

građevnih zahvata od kojih je najbolje očuvano malo rudarsko naselje u Štrmcu, sada upisano u evidenciju. Kulturni krajolik izgubio je zbog napuštanja tradicijskog poljodjelstva i stočarstva svoju povijesnu funkciju, te je uglavnom zapušten, ali njegovi su antropogeni elementi (npr. ograde od suhozida) prisutni u prostoru, te predstavljaju značajan element povijesne identifikacije prostora.

Spomenici lokalnog i ambijentalnog značaja vrijedan su dio povijesnog identiteta prostora te zahtijevaju zaštitu i održavanje, odnosno obnovu ako su oštećeni.

Zbrinjavanje otpada

Odlagalište komunalnog otpada "Cere", popunjeno je do gotovo polovice svog kapaciteta što omogućuje njegovo korištenje u njegovoj osnovnoj funkciji još 10-ak godina. Zatečeno stanje ne zadovoljava sve kriterije utvrđene Zakonom o otpadu i posebnim propisima te ga stoga s njima treba uskladiti i osposobiti za daljnji prihvat otpada.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Temeljem Prostornog plana Istarske županije, u svrhu postizanja uravnotežene prostorne raspodjele mreže naselja i gospodarskih struktura na području županije te demografskog razvoja, postavljeni su za općinu Sveta Nedjelja sljedeći ciljevi:

- prioritetni rast naselja u unutrašnjosti Istarske županije, posebno onih s 500 do 2.000 stanovnika te gospodarsko i infrastrukturno jačanje istih naselja,
- za naselja bez izraženog stupnja centraliteta treba omogućiti racionalno građenje mješovitih stambeno-gospodarskih objekata, uz očuvanje osnovnih prirodnih resursa,
- usmjeravati izgradnju i modernizaciju gospodarskih kapaciteta radi stvaranja preduvjeta za razvoj demografski i gospodarski stagnirajućih područja uz razvojne osovine Buje - Buzet - Lupoglav, Poreč - Pazin - Labin, Rovinj - Kanfanar - Žminj - Labin, te Pula - Labin - Lupoglav,
- racionalno razvijati građevinska područja naselja i povećavati stupanj kakvoće života i rada, uz strogo ograničenje njihove veličine i nadzor,
- diverzifikacija namjene prostora u građevinskim područjima,
- očuvanje naslijeđenih struktura povijesnih naselja,
- integracija gospodarskih, kulturnih, krajobraznih i demografskih resursa ruralnih i prijelaznih područja Istarske županije u marketinški prepoznatljive, financijski stabilne i administrativno upravljive sustave,
- smanjiti odljev radno sposobnog stanovništva primjenom gospodarskih i socijalnih mjera (prvenstveno otvaranjem mogućnosti zapošljavanja),

- ojačati društvenu infrastrukturu naselja u središnjoj Istri radi zadovoljavanja osnovnih potreba stanovništva u toj domeni,
- valorizirati i razvijati turističke i druge potencijale ruralnog prostora Istre.

Temeljem navedenih ciljeva mogu se dati sljedeće smjernice:

- razvoj Nedešćine kao općinskog središta i kao jedinog naselja na području općine s više od 500 stanovnika, uz njeno gospodarsko i infrastrukturno jačanje te povećanje društvenih sadržaja,
- očuvati graditeljske strukture u Šumberu, Svetom Martinu i Štrmcu,
- razvoj izletničkog turizma korištenjem turističko-rekreacijskih staza koji povezuju značajnije kulturne sadržaje na području općine - naselja Šumber, Kraj Drage, Ružići, Sveti Martin, Županići, Paradiž, Santalezi, Nedeščina, Vrećari, Štrmac i Dubrova s vezom prema predjelu značajni krajobraz uz kanjon Raše, odnosno prema području Ripende,
- razvoj seoskog turizma na ukupnom prostoru općine Sveta Nedelja, a osobito u naseljima Šumber, Kraj Drage, Ružići i Sveti Martin.

Prostornim planom Istarske županije utvrđeni su infrastrukturne građevine od državnog i županijskog značaja. Od prometnih građevina to su

- postojeća državna cesta D66 [Pula (D3) - Labin - Opatija - Matulji (D8)],
- planirana državna cesta ("Istarski X") Žminj - Štrmac,
- postojeća željeznička pruga II. reda - II 214: Lupoglav (I 102) - Raša,
- postojeća županijska cesta Ž5081 [Kršan (D64) - Nedeščina - Labin - Crni - Ravni] i
- planirana županijska cesta Most Raša - Potpićan (D64).

Za postojeće infrastrukturne građevine s lošijim tehničkim karakteristikama potrebno je izvršiti rekonstrukcije na pojedinim dijelovima, a za planirane osigurati koridore u svrhu osiguravanja prostora za buduće građevine.

Osnovni cilj plinarskog gospodarstva na teritoriju Županije je omogućavanje korištenja plinskog energenta svakom potrošaču. Pod plinarskim gospodarstvom podrazumijeva se sustav opskrbe potrošača prirodnim plinom, zamjenskim plinom (ispareni UNP + zrak), te UNP-om (ukapljenim naftnim plinom), uključujući i plinska trošila. U tom cilju, Odlukom Poglavarstva Istarske županije pokrenut je "Projekt plinifikacije Istarske županije", koji je u osnovi podijeljen u dvije faze. Prva faza predviđa razvoj plinovodnih mreža deset najvećih naselja Županije uz izgradnju magistralnog plinovoda Pula–Umag sa pripadajućim MRS-ama. Magistralni plinovod za međunarodni transport Pula–Karlovac (koji na dionici Pula–Rijeka prolazi teritorijem Županije) od republičkog je značaja i nije uključen u projekt. Druga faza predviđa proširenje izgrađene distributivne mreže u prvoj fazi na ostala okolna naselja koja nisu bila obuhvaćena prvom fazom. Nadalje za sva manja naselja koja su udaljenija od koridora magistralnih plinovoda, a ne postoji ekonomska opravdanost izgradnje priključka na navedene magistralne plinovode, projekt predviđa izgradnju mjesnih plinara koje bi snabdijevale plinovodne mreže naselja ili zamjenskim plinom ili isparenim UNP-om.

U razdoblju koji slijedi dugoročni cilj je priključak županijskog elektroenergetskog sustava na 220 kV mrežu alternativno na 400 kV mrežu, kako bi osigurali jednu od glavnih odrednica iz NEP-a (Nacionalni energetske programi), a to je sigurna dobava električne energije. Navedeno će se postići izgradnjom dalekovoda 220 kV TS Plomin–TS Guran te izgradnjom trafostanice 220/110kV Guran. Kvalitetnije rješenje od navedenog je spajanje Istarske županije na 400 kV mrežu pomoću dvostrukog dalekovoda 400 kV, uz izgradnju trafostanica 400/x kV na području županije. Izgradnjom 400 kV

mreže u Istri ostvaruje se interkonekcija prema Italiji. Iako je budućnost 400 kV mreže neizvjesna, u prostornim planovima rezervirani su koridori i lokacije za objekte ovog naponskog nivoa.

Prostornim planom Istarske županije u segmentu nepokretne telekomunikacijske mreže predviđena je modernizacija postojeće TK mreže postizanjem 100% digitalizacije u najskorije vrijeme, te daljnja implementacija tehničko-tehnoloških rješenja i TK usluga u skladu s razvojem telekomunikacija na svjetskoj razini. Prosječna planirana gustoća priključaka u fiksnoj mreži za područje Istarske županije očekuje se oko 55 na sto stanovnika. Transmisijska TK mreža planira se isključivo po svjetlovodnim kabelima uz prstenasto povezivanje da bi se postigla što veća redundantnost mreže. U pokretnim mrežama Prostornim planom Istarske županije predviđeno je postepeno ukidanje današnje analogne (NMT) mreže. U digitalnim pokretnim mrežama predviđena je izgradnja sustava baznih postaja koji će omogućiti povećanje pokrivanja teritorija na više od 90%. U daljnjoj budućnosti predviđa se korištenje satelita u niskoj orbiti.

U sustavu gospodarenja otpadom, zbrinjavanje komunalnog otpada jedan je od težih ekoloških problema zbog svog štetnog utjecaja na vode, zrak i tlo. U skladu sa suvremenom praksom pri rješavanju tog problema treba uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom po metodologiji IVO (I - izbjegavanje, V - vrednovanje, O - obrada i odlaganje), uz primjenu suvremenih tehnologija obrade ostatnog otpada.

Uspostavljanjem sustava gospodarenja otpadom na području Istarske županije otvorit će se značajan segment privredne djelatnosti, budući da će se otpad tretirati kao vrijedna sekundarna sirovina i obnovljivi energent. Navedeni sustav uključivat će kvalitetan sustav reciklaže ili ponovne upotrebe korisnih dijelova otpada, obradu ostatnog otpada i izgradnju sanitarnog odlagališta za odlaganje obrađenog ostatnog otpada.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Prostornim planom Istarske županije ciljevi, primjenljivi na području općine Sveta Nedelja, koji utvrđuju racionalno korištenje prirodnih izvora odnose se na nekonvencionalne izvore energije, šumarstvo, gospodarenje šumama i šumskim zemljištem, poljodjelstvo i resurse mineralnih sirovina.

Kao nekonvencionalni izvori energije moguće je koristiti solarnu energiju i energiju vjetra. Primjena solarne energije primjenljiva je na cijelom području općine, s obzirom na visoko prosječno godišnje trajanje insolacije, relativno niske troškove ugradnje i održavanja sustava solarnih kolektora te znatan vijek trajanja samog sustava (preko 20 godina). Primjenom sunčanih kolektora omogućeno je dobivanje električne energije i priprema tople vode. Stoga ovaj oblik korištenja sunčeve energije dovode do uštede znatno skuplje električne energije dobivene drugim načinima te smanjenog zagađivanja izazvanih izgaranjima loživih ulja. Korištenje energije vjetra za sada nije primjenljivo na području općine budući da vjetrovi nemaju brzinu dovoljnu za funkcioniranje vjetroelektrane.

Šume su na području Istarske županije, pa tako i na području općine Sveta Nedelja značajan su prirodan resurs, prvenstveno po svojim općekorisnim funkcijama, a i po gospodarskoj primjeni. Temeljem Prostornog plana Istarske županije postavljeni su sljedeći ciljevi:

- zaustaviti proces smanjivanja šumskih površina,
- zadržati utvrđenu namjenu gospodarskih šuma i
- posebno posvećivanje pažnje očuvanju i unapređenju staništa.

Primjenom navedenih ciljeva ostvaruje se očuvanje općekorisnih funkcija šuma, povećanje i poboljšanje kvalitete proizvedene drvne mase što neposredno unapređuje kvalitetu šuma, a istovremeno pozitivno se odražava na stanje lovišta. Također se posredno time ostvaruje njihova turistička i rekreacijska funkcija.

Područje uz istočnu obalu Raše, od Mosta Raša do Šumbera, osobito je vrijedan predio prirodnog krajobraza zbog rasjeda kanjona Raše, uskih aluvijalnih polja te obronaka obraslih srednje visokom vegetacijom ta ga je potrebno očuvati u najvećoj mogućoj mjeri. Ovo područje nudi mogućnost za izletnički turizam kao dodatnu ponudu obalnim turističkim kapacitetima, a uz obavezno poštivanje uvjeta zaštite predviđene kategorijom značajnog krajobraza.

Izbor kultura rezultat je sklopa niza prirodnih uvjeta (klima, reljef, vrste tla i sl.) pa Prostorni plan Istarske županije područje općine Sveta Nedelja svrstava u sjeveroistočni dio Istre, koji je prema osobinama tog sklopa kategoriziran kao proizvodna mikroregija. Temeljem toga navedeni je Plan utvrdio tip klime, vrstu tla i poljoprivredne kulture koje uspijevaju u danim uvjetima (u nizinskom dijelu u dolini Raše i pritoka - ratarske, krmne i povrtlarske kulture te uzgoj njihovog sjemena, uz vinovu lozu i voćarske kulture umjerenog kontinentalnog pojasa, a na lokalitetima pod utjecajima maritimne klime i prisojnim položajima i uzgoj maslina). Također su utvrđene mogućnosti uzgoja poljoprivrednih kultura na osnovu boniteta prirodnih čimbenika.

Eksploatacija mineralnih sirovina u općini Sveta Nedelja, kao sastavnom dijelu Labinštine, jedna je od tradicionalnih gospodarskih grana. Budući da ova djelatnost ima znatan utjecaj na okoliš, a istovremeno je jedna od profitabilnijih, na temelju Prostornog plana Istarske županije utvrđeni su u svrhu racionalne eksploatacije mineralnih sirovina na području općine Sveta Nedelja sljedeći ciljevi:

- eksploataciju tehničkog kamena provoditi na što većoj udaljenosti od postojećih naselja,
- razvijati metode podzemne eksploatacije,
- izvršiti reviziju svih koncesija na eksploatacijska polja mineralnih sirovina u cilju utvrđivanja stvarnih rezervi sirovina, metoda eksploatacije, bremena eksploatacije te postupaka sanacije nakon zatvaranja eksploatacijskih polja,
- utvrđivanje istražnih polja za eksploataciju mineralnih sirovina uključiti u postupak izrade prostornih planova.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA

Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša omogućeno je primjenom odredbi zakona i posebnih propisa nadležnih za zaštitu okoliša te ostvarivanjem zakonske zaštite posebno vrijednih dijelova okoliša na području općine. Prostorni plan Istarske županije poseban je naglasak dao na očuvanju i zaštiti gospodarskih šuma, prirodnih voda i poljoprivrednih resursa i u tu svrhu odredio ciljeve koji će to omogućiti.

Prostorno-planskim dokumentima treba izbjeći sve sadržaje i aktivnosti koje nisu u skladu sa zakonskim propisima nadležnim za zaštitu šuma te uvjetuju znatno smanjenje postojećih šumskih površina. Posebno se to odnosi na intenzivno krčenje šuma za potrebe intenzivne poljoprivredne proizvodnje što dovodi do degradacije tla i šumskih površina.

Temeljem višegodišnjih ispitivanja kakvoće voda tekućica, stajaćica, izvora i bunara u Istarskoj županiji nedvojbeno je utvrđena bitna narušenost njihove kakvoće. Na području općine Sveta Nedelja,

zbog hidrogeoloških karakteristika voda na kršu zaštita im je vrlo složena. Stoga su Prostornim planom Istarske županije, u svrhu o čuvanja opstojnosti akvatičnih ekosustava i oživotvorenja održivog razvoja utvrđeni slijedeći ciljevi:

- odlučno, beskompromisno i učinkovito očuvanje, kao primarna prednost pred drugim stanjima, onih vodenih ekosustava gdje je antropogeni utjecaj još uvijek neprimjetan,
- ugrožene vodene sustave, ili pojedine njihove dijelove, kod kojih je utjecaj ljudske djelatnosti značajan, treba sanirati postupnom realizacijom cjelovitih programa mjera,
- identificirati točkaste izvore koji izravno negativno utječu na kakvoću površinskih i podzemnih vodotoka, te zatim ove sanirati ili ukloniti,
- za učinkovito očuvanje i unapređenje kakvoće vodenih ekosustava razvoj ljudske djelatnosti treba biti planiran na način da se proizvodni procesi i drugi zahvati kao rizične aktivnosti procjenjuju na osnovu kapaciteta izdržljivosti (prihvatnog kapaciteta) okoliša, odnosno vodotoka za prihvat mogućeg tehnološkog i inog onečišćenja,
- kao podloga za pravovremeno i učinkovito djelovanje u sprječavanju narušavanja kakvoće vodenih sustava utvrđuje se potreba uspostave sustava praćenja njihove kakvoće, utvrđivanja uzroka pogoršanja stanja, propisivanja mjera djelovanja u smislu momentalnog saniranja, unapređivanja metodologije i saznanja o čimbenicima koji mogu utjecati štetno na opstojnost takvih ekosustava,
- uspostava sustava podataka ili informacija što podrazumijeva stručno-znanstvenu i informatičku podršku.
- pravovremeno i objektivno izvješćivanje o kakvoći vodenih sustava jača se uloga njihovih korisnika u donošenju ključnih odluka o svojem ponašanju i djelovanju u okolišu u kojem žive,
- razviti svijest o nužnosti racionalnog gospodarenja vodnim resursima kako bi se trajno optimalizirali učinci njihovog korištenja,
- kod upravljanja ukupnim vodnim bogatstvom potrebno je razmotriti upotrebu svih raspoloživih voda bez mogućnosti narušavanja prirodno uspostavljene hidrološke ravnoteže.
- predlaže se primjena "obnovljene" vode niže razine kakvoće u industriji, za komunalne potrebe, a posebno za zaštitu šuma od požara. U slučaju stambenih objekata poticati izgradnju cisterni za sakupljanje oborinskih voda iz kojih bi se vode zatim koristile za sanitarne i ine potrebe koje ne podliježu Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće,
- poticati proizvodne programe koji ne zahtijevaju znatne količine vode za proizvodnju, ne upotrebljavaju štetne i opasne tvari u proizvodnim postupcima, i one kod kojih je predviđeno povratno kruženje (recikliranje) vode i uporaba otpadnih tvari kao drugoredne sirovine. (obavezno posjedovanje certifikata ISO 14000),

Prostorni plan Istarske županije ciljeve u očuvanju poljoprivrednih resursa utvrdio je kao primarne i sekundarne. Primarni cilj je ograničenje daljnje nekontrolirane urbanizacije i širenja bespraven izgradnje van građevinskih područja na štetu obradivog poljoprivrednog zemljišta. Sekundarni ciljevi su:

- prelazak s konvencionalne na ekološku obradu tla, koja podrazumijeva primjenu tradicionalnih metoda obrade (tropoljna obrada), primjenu bioloških umjesto sintetičkih sredstava za zaštitu bilja i selektivnu primjenu mineralnih gnojiva
- povezivanje poljoprivredne proizvodnje na agroturistički kompleks radi stvaranja uvjeta što veće konzumacije svježih proizvoda na mjestu proizvodnje
- apsolutno izbjegavanje primjene genetski modificiranog sadnog materijala, sjemenja i stočne hrane u ekološki posebno osjetljivim područjima
- stimuliranje ispaše u stočarstvu i biološki pripremljene hrane za stoku umjesto korištenja industrijski pripremljene hrane

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

- Građevinska područja naselja, tj. prostore u kojima se razvija najznačajniji dio rezidencijalnih, javnih (zdravstvenih, socijalnih, kulturnih, upravnih, financijskih, obrazovnih, i-dnevno rekreativnih) i prometnih funkcija naselja, potrebno je mjerama prostorno planske politike, kao i mjerama politike razvijanja sustava prometne, komunalne i društvene infrastrukture racionalno razvijati i povećavati stupanj kakvoće života i rada u istima te posebnim mjerama težiti smanjenju svih životnih rizika stanovnika, ali i urbanog/ruralnog ekosustava u cjelini.
- Unutar građevinskih područja potrebno je osigurati diversifikaciju namjene prostora, a posebno se to odnosi na diversifikaciju u odnosu na obavljanje djelatnosti u radno intenzivnim područjima (turističke zone, industrijske zone i zone male privrede, prometni terminali, stanice i luke, područja namijenjena za koncentriranu izgradnju poljoprivrednih objekata).
- Unutar građevinskih područja naselja potrebno je osigurati prostor za razvoj djelatnosti navedenih u prvoj alineji, a samo u izuzetnim slučajevima i iz specifičnih tehnološko-organizacijskih zahtjeva, za navedene se djelatnosti prostor osigurava izvan građevinskih područja naselja, u za to utvrđenim izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja.
- Veličinu građevinskog područja, odnosno rast građevinskih područja naselja u razdoblju do 2020.g. potrebno je strogo ograničiti i nadzirati svim dostupnim mjerama, a sukladno projekcijama demografskog rasta, razini centraliteta naselja, postignutom stupnju izgrađenosti građevinskih područja i postignutoj gustoći naseljenosti, odnosno bruto gustoći stanovanja.
- U smislu obrane kvalitete života nije poželjna prekomjerna urbanizacija u južnim i zapadnim aglomeracijama Županije, a naročito je potrebno svim planskim mjerama sprječavati daljnju agresivnu apartmanizaciju koja želi kapitalizirati položaj uz more.

2.2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Općina Sveta Nedelja, prema pokazateljima u razdobljima posljednjih nekoliko popisa stanovništva prikazuje blagi porast sa 2987 stalnih stanovnika. . Navedenim je popisom utvrđen i broj od 70 postojećih stambenih jedinica za povremeno stanovanje, odnosno ekvivalent od 210 dodatnih stanovnika

Demografska prognoza, preuzeta iz Prostornog plana Istarske županije, predviđa do. 2030 .godine u općini Sveta Nedelji porast na 3500 stanovnika. Rješenja u Prostornom planu općine zadovoljit će prostorne preduvjete za povećanje standarda površina nastanijavanja, rada i rekreacije, kako u njihovoj prostranosti , tako i u komunalnoj opremljenosti kao i: .

- kvalitetnije korištenje prirodnih i stvorenih, vrijednosti pojedinih prostornih cjelina,
- određenje veličine, strukture, kvalitete i kapaciteta turističke ponude, kao i drugih gospodarskih namjena shodno granici dopustivosti opterećenja prostora,
- racionalizacija površina građevinskog područja, sukladno odredbama Prostornog plana Istarske županije (Službene novine Istarske županije 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 – pročišćeni tekst, 10/08, 7/10, 16/11-pročišćeni tekst, 13/12, 9/16 i 14/16-pročišćeni tekst) i Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13, 65/17, 114/18)
- precizno određenje režima zaštite voda, šuma, ostalih osobito vrijednih dijelova prirode, poljoprivrednih tala, graditeljske baštine te svih prirodnih i civilizacijskih vrijednosti.

Ciljevi demografskog razvoja jesu:

- gospodarskim i socijalnim mjerama, prije svega u domeni zapošljavanja, utjecati na daljnji odljev radno sposobnog i fertilnog stanovništva iz prostora općine

- jačati socijalno integrativne funkcije naselja u središnjem dijelu Županije, radi zadovoljavanja osnovnih potreba stanovništva u domeni odgoja i obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, kulture i religije te time utjecati na ostanak radno sposobnog i fertilnog stanovništva u kontinentalnom prostoru Županije
- valorizirati i razvijati turističke i druge potencijale ruralnog, kontinentalnog prostora općine, a posebno u područjima gdje je opstanak naselja ugrožen procesom ubrzanog starenja stanovništva
- mjerama na razini zapošljavanja i socijalne skrbi osigurati uvjete za obitelji s tri i više djece,

2.2.2. ODABIR PROSTORNO RAZVOJNE STRUKTURE

Osnovni cilj razvojne strukture odabrane Prostornim planom općine je osigurati funkcionalnu organizaciju i namjenu prostora koji će omogućiti racionalno korištenje datosti tog prostora za potrebe trajnog razvoja.

Prostorni položaj, demografske osobine i tradicija upućuju na zaključak da će se općina Sveta Nedjelja i ubuduće razvijati sukladno s razvitkom susjednog Grada Labina. Općinu Sveta Nedjelja i Grad Labin povezuje zajedničko korištenje za njih značajnih gospodarskih i infrastrukturnih potencijala.

Za razvoj Svete Nedelje poseban značaj ima prostor Dubrove. Kao industrijska zona i kao karakteristična zona povezivanja sadržaja kulture i ugostiteljstva, Dubrova posjeduje značajke koje mogu biti od utjecaja i za širi prostor Istre.

Ciljevi prostornog razvitka trebaju ići ukorak s ekonomskim razvitkom. Drugim riječima, radikalna transformacija gospodarske strukture u Istarskoj županiji u kratkom roku (do 5 godina) i planiranje ekonomskog razvoja Istarske županije u tom razdoblju na razvojnom impulsu novih grana nije realno zbog postojećeg prostornog određenja u Istarskoj županiji. Budući razvoj Istarske županije treba planirati i daljena onim granama koje su i dosada imale najveću ulogu u gospodarstvu budući da je to neminovna realnost (ugostiteljstvo i turizam te industrija i rudarstvo) uz donošenje primjerenih odluka o tome da se prostorno ograniči širenje razvojnih zona industrije i rudarstva, uz planiranje njihovog postupnog smanjenja.

Dobra infrastrukturna opremljenost, prometni položaj i veličina prostora industrijske zone Dubrova omogućavaju njezino uključivanje u učinkovite poduzetničke programe. Postojeća zona bit će jezgra budućih proizvodnih djelatnosti na području općine, a može utjecati i na komplementarne djelatnosti u susjednim prostorima.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Područje općine Sveta Nedjelja, s prosječno 7,68 stanovnika/ha, vrlo je niske gustoće naseljenosti. Struktura i oblikovanje naselja u prošlosti temeljili su se najviše na potrebama ruralnih djelatnosti, a manjim dijelom i rudarstva. Poštivanje tradicije treba biti glavno usmjerenje za razvoj naselja u novim gospodarskim i tehnološkim uvjetima.

Prostorni razvoj naselja predviđen je povezivanjem i okrupnjavanjem postojećih građevinskih područja i građevina uz povećanje standarda infrastrukture i komunalnih instalacija. Već i postojeće površine za građenje nadmašuju stvarne potrebe stanovnika, međutim njihov raspored nije uvijek odgovarajući stvarnom vlasništvu zemljišta i aspiracijama potencijalnih graditelja.

Posebnu ulogu u razvoju sustava naselja imat će Nedeščina kao općinsko središte razine jačeg središnjeg naselja (lokalnog središta) te naselja Sveti Martin kao ostalo manje lokalno središte i

Šumber kao potencijalno manje lokalno središte kao lokalna središta. Prostorni plan će omogućiti razvoj i proširenje i svih drugih naselja na području općine.

Broj stanovnika, veličina općine i niska prosječna gustoća naseljenosti uvjetuju da se najveći dio potreba za javnim sadržajima društvenog standarda (školstvo, zdravstvo, socijalna zaštita i sl.) za Svetu Nedelju koristiti na području Grada Labina. Isto tako Grad Labin će dio prostornih potreba za gospodarske i sadržaje kulture koristiti na području općine Sveta Nedjelja.

Mediteranski kiparski simpozij i park skulptura na otvorenom prostoru uz povijesni kompleks Dubrova djelatnost je u kulturi koja je županijskog značaja. Prostorni plan predviđa povezanost parka skulpture s obližnjim zaštićenim spomenikom kulture i planiranim sadržajima turistički atraktivnog ugostiteljstva. Uz poštivanje međusobnih posebnosti i zahtjeva ove se djelatnosti mogu uspješno nadopunjavati.

Iako je općina pokrivena relativno gustom mrežom asfaltiranih prometnica, njihove tehničke osobine i stanje u kojem se nalaze, najvećim su dijelom ispod suvremenih potreba. Prostorni plan predviđa trasu nove državne ceste koja će povezati "Jadransku magistralu" od Štrmca, preko općine Sveta Nedjelja, do "Istarskog Y" u prometnom čvoru Žminj. Time će se znatno unaprijediti cestovna povezanost istočnog dijela Istre sa središnjom Istrom, kao i s drugim suvremenim prometnicama. Nova državna cesta na prostoru općine zasigurno će imati pozitivan utjecaj na gospodarske djelatnosti na prostor kojim prolazi, a osobito na djelatnosti u zoni Dubrove.

Cilj razvoja sustava elektroenergetike od općinskog značaja je prvenstveno prijelaz s tronaponskog sustava na dvonaponski sustav u području distribucije električne energije.

U vodoopskrbnom sustavu općine glavni cilj je osiguranje potrebnih količina sanitarno ispravne i kvalitetne vode za sva naselja, a prioritetno za ona koja još nisu priključena na vodoopskrbni sustav. Pri tome će se voditi računa o rekonstrukciji i zamjeni dotrajalih dijelova sustava cjevovoda.

Pogodnost prolaza trase magistralnog plinovoda prostorom općine iskoristit će se opskrbu naselja i poslovnih zona ovim energentom.

Izgradnjom javne kanalizacijske mreže i uređaja za pročišćavanje podignut će se kvaliteta života u naseljima. Izgradnja sustava za odvodnju otpadnih voda pratit će izgradnju sustava vodoopskrbe.

Sakupljanje i odstranjivanje komunalnog otpada rješavat će se u jedinstvenom sustavu za sva naselja općine. Komunalni otpad odlagat će se na sanitarnoj deponiji koja će se koristiti zajedno sa Gradom Labinom, a smještena je na području općine Sveta Nedjelja.

Razvoj telekomunikacija na području općine Sveta Nedjelja identičan je postavkama za županijsku razinu, prilagođen korisnicima ovog područja. Namjera je da se svim zainteresiranim korisnicima podigne standard telekomunikacijskih veza.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Ciljevi zaštite krajobraznih vrijednosti moraju se prilagođavati utvrđenim većim morfološkim cjelinama u Istarskoj županiji, od kojih svaka ima izdvojene krajobrazne vrijednosti, s posebnim naglaskom na

krajobrazno dominantne točke, kraške fenomene na vodi, krajobrazno značajna područja i područja značajnog kulturnog krajobraza.

Ciljevi i zadaće zaštite prirode jesu:

- očuvati i/ili obnoviti bioraznolikost, krajobraznu raznolikost i georaznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem
- utvrditi i pratiti stanje prirode
- osigurati sustav zaštite prirode radi njezina trajnog očuvanja
- osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica
- pridonijeti očuvanju prirodnosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, mora, očuvanju atmosfere i proizvodnji kisika te očuvanju klime
- spriječiti ili ublažiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti

Zaštita prirode provodi se osobito:

- utvrđivanjem i procjenom stanja prirode
- provedbom mjera zaštite prirode
- donošenjem prostornih planova temeljem posebnog propisa i planova gospodarenja prirodnim dobrima u djelatnostima rudarstva, energetike, prometa, poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, vodnoga gospodarstva i drugih djelatnosti od utjecaja na prirodu
- izradom izvješća o stanju prirode i provedbom strategije, programa i drugih dokumenata propisanih Zakonom o zaštiti prirode
- proglašavanjem zaštićenih dijelova prirode
- uspostavom sustava upravljanja prirodom i zaštićenim dijelovima prirode
- povezivanjem i usklađivanjem državnog sustava s međunarodnim sustavom zaštite prirode
- poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode
- obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode
- poticanjem i promicanjem zaštite prirode te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju

Zaštita pojedinih područja posebnih osobina i vrijednosti temeljna je metoda očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti. Zaštićena područja čine ključne čvorove ekološke mreže koji predstavljaju utočišta i spremnike biološke raznolikosti. Upravo stoga je potrebno utvrditi vrijedna područja u općini Sveta Nedjelja, kao osnovni promotivni element općine.

Trajna zadaća je praćenje i provedba propisa i programa koji se temelje na međunarodnim konvencijama o zaštiti prirode koje je prihvatila Republika Hrvatska, a odnose se na biološku raznolikost, staništa značajna za ptice močvarice, zaštitu europskih divljih vrsta i prirodnih staništa te trgovinu ugroženim vrstama divlje faune i flore, zaštitu migratornih vrsta divljih životinja i sl.

Na području općine provest će se sve mjere učinkovite zaštite voda utvrđene na razini Istarske županije. To, posebno, podrazumijeva provođenje mjera zaštite zona izvorišta, racionalno gospodarenje vodenim resursima te sustavno i učinkovito rješavanje odvodnje otpadnih voda.

Jedan od važnih ciljeva razvoja vodnogospodarskog sustava je uređenje vodotoka i sustava od štetnog djelovanja voda. Štete od bujica spriječit će se i pošumljavanjem erozijom degradiranih površina.

Nositelji povijesnog identiteta prostora na ovom su području Kaštel Šumber u Šumberu, zajedno s obližnjim crkvama (župna crkva sv. Ivana i Pavla, crkva sv. Marije od Drena, grobna crkva sv. Kvirina),

te dva preostala kompleksa plemićkih gospodarstava s ladanjskim dvorom (Dubrova - ladanjski sklop Franković-Vlačić, Sveti Martin - ladanjski sklop Lazzarini), kakvi su karakteristični za zaleđe Labina.

Od navedenih kulturnih dobara u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Listu zaštićenih kulturnih dobara upisani su Kaštel Šumber u Šumberu (Z-2483), Barokni ladanjski kompleks Lazzarini u Svetom Martinu (Z-2473) te Stancija Dubrova (Z-607).

Stanje kulturne baštine na području općine utvrđeno je identifikacijom kulturnih dobara pri izradi konzervatorske podloge. Postojeći popis će se proširiti spomenicima lokalnog značaja, kao i karakterističnim primjerima tradicijskog graditeljstva odnosno očuvanih ruralnih cjelina, koji znatno utječu na sliku kulturno-povijesnih vrijednosti općine.

Razdoblje rudarenja ostavilo je na području današnje općine Sveta Nedelja samo nekoliko građevina od kojih je najbolje očuvano malo rudarsko naselje u Štrmcu.

Svi ti spomenici lokalnog i ambijentalnog značaja vrijedan su dio povijesnog identiteta prostora te zahtijevaju zaštitu i održavanje, odnosno obnovu ako su oštećeni.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Prostornim planom tijela lokalne uprave i samouprave općine dobivaju temeljni i najznačajniji dokument koji će biti podloga za gospodarenje ovim prostorom.

Dosljednim uređenjem prostora, sukladno planiranim namjenama i odredbama za provođenje Prostornog plana, najučinkovitije će se osigurati racionalno korištenje i zaštita prostora općine. Na taj način ostvarit će se bitni preduvjeti za trajni razvoj u prostoru i uspostavljanje ispravnih funkcijskih odnosa kojima se sprječava sukob često različitih interesa korisnika prostora.

Prioritetne zadaće u utvrđivanju racionalnog korištenja prostora naselja imat će racionaliziranje ranije predviđenih površina za građenje, povezivanje dijelova naselja u cjeline i opremanje naselja komunalnom infrastrukturom i drugim sadržajima. Na taj način će se podizati standard stanovanja i poslovnih djelatnosti u naseljima sukladno potrebnim povećanim zahtjevima zaštite okoliša.

Svako građenje, osim izuzetaka utvrđenih Zakonom, ostvarivat će se isključivo unutar građevinskih područja koja utvrđuje Prostorni plan. Osobito vrijedno obradivo tlo i vrijedno šumsko zemljište ne predviđa se za budući razvoj naselja.

Razvoj naselja i nova izgradnja usmjerava se na već izgrađena područja povezivanjem i zaokruživanjem površina za građenje unutar i neposredno uz postojeće već izgrađene površine. Osim racionalnijeg korištenja prostora tako će se moći racionalnije izgrađivati, koristiti i održavati sustav komunalne infrastrukture. Vodozaštitnim zonama i izvedbom sustava za obradu otpadnih voda štitić će se podzemne vode i obližnja vodocrpilišta u dolini rijeke Raše.

Prostorom općine prolaze dalekovodi državnog i županijskog značaja koji zahtijevaju zaštitne koridore kojima se presijecaju druge namjene u prostoru. Nastojat će se, gdje god je moguće, da trase novih

koridora dalekovoda budu uz postojeće koridore, kako bi se racionalnije koristile površine za druge namjene. Prolaz novih trasa dalekovoda izbjegavat će zaštićena područja i građevinska područja naselja. Tamo gdje je moguće trasa će se položiti tako da prolazi najkraćim putem.

Posebna pažnja posvetit će se uvjetima za eksploatiranje mineralnih sirovina na području kamenoloma neposredno uz područje Tomaši. Posebna pažnja se usmjerava na obveze planiranog saniranja eksploatacijskog polja, učinkovitog sprečavanje erozije te korištenja tehnoloških postupaka koji štite od onečišćenja zraka, tla i voda, kao i smanjenja buke na dozvoljenu razinu.

2.3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA, IZGRAĐENOST, ISKORIŠTENOST I GUSTOĆU IZGRAĐENOSTI, OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

U Planu se građevinska područja prikazuju tabelarno, po namjeni, vrsti, veličini i kapacitetu.

1.1. POVRŠINE NASELJA

(1) Građevinska područja naselja, unutar pripadajućih statističkih naselja (NA), utvrđena su za slijedeća naselja i izdvojene dijelove građevinskih područja naselja:

- NA Šumber: Šumber, Šoteti, Jurani, Branjevac, Kinkeli, Falori, Katun, Stancija, Barbići, Radovići, Blaškovići, Liculi, Gornji Kraj, Gornji Kraj (2), Celići, Voići, Klapčiči, Žvanja, Benazići, Slivari, Vojići, Fučki, Balarini, Noskovići, Grašiči;
- NA Jurazini: Jurazini;
- NA Eržišće: Eržišće, Tagici, Matijašiči, Perečići;
- NA Ružiči: Ružiči, Rašani, Baloti;
- NA Kraj Drage: Kraj Drage, Gergorići, Blečići,;
- NA Županići: Županići, Žnjidari, Škandulj, Maretići, , Matijuci, Paladin;
- NA Sveti Martin: Sveti Martin, Vela Čamparovica, Mala Čamparovica;
- NA Markoci: Markoci, Merlin, Beučiči 1, Beučiči 2;
- NA Santalezi: Santalezi, Stepančići, Lukići, Tomažiči;
- NA Nedeščina: Nedeščina, Šoteti, Beneci;
- NA Vrećari: Vrećari, Ravnići;
- NA Štrmac: Štrmac;
- NA Cere: Cere, Cerovci, Načinovići;
- NA Paradiž: Paradiž;
- NA Frančići: Frančići, Škrajnji;
- NA Marići: Marići, Tomovi;
- NA Veli Turini: Veli Turini;
- NA Mali Golji: Mali Golji;
- NA Veli Golji: Veli Golji;
- NA Snašiči: Snašiči, Pustić;
- NA Mali Turini: Mali Turini, Cateli 1, Cateli 2.

(2) Planski pokazatelji za građevinska područja naselja po statističkim naseljima (NA):

(važeći Plan - PRIKAZ NA SKENIRANIM KATASTARSKIM KARTAMA U GK5 KOORDINATNOM SUSTAVU)

R B	Naziv statističkog naselja (NA)	Planirani broj (2030.g) stalnih stanovnika + povremeni (Izvor: Popis 2011.g)	Gustoća naseljenosti (st/ha)	Ukupna površina građevinskih područja svih izdvojenih dijelova naselja (ha)	Površina izgrađenog dijela građevinskog područja (ha)	Udio izgrađenog dijela građevinskog područja (%)
1	Cere	38	14,73	2,58	0,86	33
2	Eržišće	68+6=74	5,67	13,06	4,97	38
3	Frančiči	45	10,90	4,13	2,14	52
4	Jurazini	73+6=79	7,90	10,00	2,55	26
5	Kraj Drage	54	5,96	9,90	1,34	13
6	Mali Golji	151+9=160	11,03	14,41	7,07	49
7	Mali Turini	56	5,22	10,16	7,29	72
8	Marići	80	6,06	13,19	3,84	29
9	Markoci	98	11,05	8,87	3,92	44
10	Nedeščina	804+12=816	10,48	77,87	37,35	48
11	Paradiž	62+9=71	5,02	14,13	1,51	11
12	Ružiči	120+33=153	6,11	25,05	6,95	28
13	Santalezi	183+12=195	6,08	32,05	9,17	29
14	Snašiči	83+27=110	5,04	21,80	6,23	29
15	Sveti Martin	193+15=208	6,66	31,21	8,78	28
16	Štrmac	426+33=459	10,43	43,99	20,53	47
17	Šumber	510+3=513	5,04	101,72	33,75	33
18	Veli Golji	91+6=97	5,68	17,07	5,64	33
19	Veli Turini	50	13,68	4,02	4,02	100
20	Vrećari	149+9=158	3,78	41,78	13,64	33
21	Županići	166+30=196	5,39	36,38	9,87	27
Ukupno		3.500+210= 3.710		533,37	191,42	36

(važeći Plan - PRIKAZ NA DIGITALNOM KATASTARSKOM PLANU U HTRS96 KOORDINATNOM SUSTAVU)

RB	Naziv statističkog naselja (NA)	Planirani broj (2030.g) stalnih stanovnika + povremeni (Izvor: Popis 2011.g)	Gustoća naseljenosti (st/ha)	Ukupna površina građevinskih područja naselja i izdvojenih dijelova naselja (ha)	Površina izgrađenog dijela građevinskog područja (ha)	Udio izgrađenog dijela građevinskog područja (%)
1	Cere	38	14,60	2,61	1,47	56
2	Eržišće	68+6=74	5,67	13,21	5,60	44
3	Frančiči	45	10,70	4,19	2,45	58
4	Jurazini	73+6=79	7,89	10,01	6,65	66
5	Kraj Drage*	54	5,16	10,47	2,12	20

6	Mali Golji	151+9=160	11,06	14,47	8,66	60
7	Mali Turini	56	5,37	10,42	8,65	83
8	Marići	80	6,02	13,20	7,45	56
9	Markoci	98	11,06	8,87	4,87	55
10	Nedešćina	804+12=816	10,47	77,97	47,03	60
11	Paradiž	62+9=71	5,06	14,04	2,49	18
12	Ružići	120+33=153	6,11	25,02	8,37	33
13	Santalezi	183+12=195	6,09	32,04	12,18	38
14	Snašići	83+27=110	5,06	21,76	12,06	55
15	Sveti Martin	193+15=208	6,72	30,93	14,84	48
16	Štrmac	426+33=459	10,44	43,96	25,30	58
17	Šumber	510+3=513	5,02	102,24	41,98	41
18	Veli Golji	91+6=97	5,62	17,26	6,87	40
19	Veli Turini	50	13,65	4,03	4,03	100
20	Vrećari	149+9=158	3,52	44,85	18,83	45
21	Županići	166+30=196	5,39	36,35	15,21	42
	Ukupno	3.500+210= 3.710		538,27	252,79	47

* površina građevinskog područja naselja Kraj Drage se znatnije razlikuje od GK5 prikaza zbog većeg preklopa granica katastarskih općina Santalezi i Šumber; ovdje prikazana površina obračunata je prema razvijenoj površini oba dijela građevinskog područja naselja Kraj Drage, preuzetaj iz karata br. 4.7 Santalezi i 4.8 Šumber

PRIJEDLOG PLANA - PRIKAZ NA DKP U HTRS96 KOORDINATNOM SUSTAVU

RB	Naziv statističkog naselja (NA)	Planirani broj (2030.) stalnih stanovnika + povremeni (Izvor: Popis 2011.g)	Gustoća naseljenosti (st/ha)	Ukupna površina građevinskih područja naselja i izdvojenih dijelova naselja (ha)	Površina izgrađenog dijela građevinskog područja (ha)	Udio izgrađenog dijela građevinskog područja (%)
1	Cere	38	11,31	3,36	2,22	66
2	Eržišće	68+6=74	5,67	13,21	5,60	44
3	Frančiči	45	10,51	4,28	2,45	57
4	Jurazini	73+6=79	7,79	10,14	6,65	66
5	Kraj Drage*	54	5,16	10,47	2,12	20
6	Mali Golji	151+9=160	10,22	15,66	9,37	60
7	Mali Turini	56	5,08	11,02	8,65	78
8	Marići	80	5,74	13,93	7,45	53
9	Markoci	98	9,92	9,88	5,68	57
10	Nedešćina	804+12=816	10,03	81,31	47,03	58
11	Paradiž	62+9=71	5,06	14,04	2,49	18
12	Ružići	120+33=153	6,11	25,02	8,37	33
13	Santalezi	183+12=195	6,09	32,04	12,18	38
14	Snašići	83+27=110	5,06	21,76	12,06	55

15	Sveti Martin	193+15=208	6,72	30,93	14,84	48
16	Štrmac	426+33=459	10,34	44,38	25,30	58
17	Šumber	510+3=513	5,02	102,24	41,98	41
18	Veli Golji	91+6=97	5,62	17,26	6,87	40
19	Veli Turini	50	11,57	4,32	4,03	93
20	Vrečari	149+9=158	3,52	44,85	18,83	45
21	Županići	166+30=196	5,39	36,35	15,21	42
	Ukupno	3.500+210= 3.710		546,45	259,38	47

* površina građevinskog područja naselja Kraj Drage se znatnije razlikuje od GK5 prikaza zbog većeg preklopa granica katastarskih općina Santalezi i Šumber; ovdje prikazana površina obračunata je prema razvijenoj površini oba dijela građevinskog područja naselja Kraj Drage, preuzetaj iz karata br. 4.7 Santalezi i 4.8 Šumber

2.3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Unapređenje uvjeta stanovanja u naseljima jedan je od osnovnih ciljeva Prostornog plana. Taj cilj postići će se planskim razvojem naselja, odgovarajućim opremanjem naselja suvremenom komunalnom infrastrukturom, korištenjem suvremenih i zdravih građevnih materijala, suvremenim oblikovnim rješenjima i uspostavljanjem takvih međuodnosa korisnika prostora, kojima se sprječavaju negativni utjecaji i podiže stupanj zaštite okoliša.

Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture pratit će se postupkom kontinuiranog planiranja koje se temelji na dvogodišnjem izvješću o stanju u prostoru općine i programu mjera za unapređenje stanja u prostoru.

Planski razvoj naselja postići će se provođenjem Prostornog plana, kroz poštivanje namjena površina i usmjeravanjem građenja stambenih i građevina javnih namjena u građevinskim područjima naselja.

Bitan čimbenik unapređenja uređenja naselja i podizanja standarda stanovanja bit će opremanje naselja suvremenom komunalnom infrastrukturom s kapacitetima koji zadovoljavaju ne samo sadašnje već i potrebe budućeg razvoja unutar planskog razdoblja.

Prostorni plan predviđa razvoj i unapređenje ukupne komunalne infrastrukture temeljene na sagledivim potrebama stanovnika naselja i kvalitetnim tehnološkim pristupom.

Prostorni plan će predvidjeti proširenje mreže vodoopskrbe i povećati sigurnost snabdijevanja. Uz to potrebno je poticati sve postupke racionalnog korištenja pitke vode i korištenje prerađene otpadne vode za tehnološke postupke i zalijevanje otvorenih površina. Sukladno kriterijima Prostornog plana Istarske županije, gradit će se sustav kanalizacije i obrade otpadnih voda. Tim mjerama podići će se i sanitarna sigurnost naseljenih prostora.

Za energetske potrebe gospodarstva i domaćinstava značajno je da kroz prostor općine Sveta Nedjelja prolazi magistralni plinovod. Na taj sustav može se priključiti lokalna plinovodna mreža u naseljima Nedeščina i Štrmac, a prema potrebi i drugi korisnici tog energenta. Izgradnja lokalne plinovodne mreže (sustava opskrbe potrošača plinom) unaprijedit će se komunalnu infrastrukturu naselja te poboljšati životni standard stanovništva. Uz to, korištenje plina kao energenta smanjuje potrošnju ostalih energenata te smanjuje troškove održavanja.

Opskrba naselja električnom energijom unaprijedit će se prijelazom na 20 kV sustav, koji će mrežu i snabdijevanje učiniti racionalnijim i dostupnijim za sve potrošače u naseljima. Blizina izvora električne energije viših napona može području općine Sveta Nedjelja osigurati dovoljne količine i postojanost elektroopskrbe.

Za podizanje standarda telekomunikacija spojni kabel za komutacijski čvor Snašići potrebno je izgraditi u tehnologiji svjetlovodnih kabela. Kabelsku TK mrežu za zaselke do kojih je izgrađena nadzemna mreža potrebno je podići na višu razinu kvalitete i pouzdanosti gradnjom podzemnih TK kabela. Tijekom rekonstrukcija kabela TK vodova potrebno je ugrađivati rezervne cijevi koje će omogućiti proširenje kapaciteta mreže.

Prostorni plan će odrediti suvremeno oblikovanje i uporabu suvremenih i zdravih građevnih materijala. Uz poštivanje vrijedne tradicionalne arhitekture te uređenjem okoliša autohtonim vrstama unapredit će se opća slika naselja.

Osobita pažnja posvetit će se obnovi, uređenju i održavanju građevina i područja koji su zaštićeni spomenici kulture ili vrijedna ruralna naselja, koji će imati značaj u razvitku komplementarnih oblika turizma.

Rješenjima iz Prostornog plana uređenja općine Sveta Nedjelja i odredbama za njihovo provođenje utvrdit će se mjere gospodarenja i upravljanje naseljenim prostorima kojima će se umanjivati i sprječavati međusobno ometanje korisnika naseljenih prostora i trajno povećavati razina zaštite okoliša i time kvaliteta stanovanja u naseljima.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostor općine Sveta Nedjelja pripada području Labinštine i kao sastavni dio bivše općine Labin te zbog male udaljenosti od grada Labina uglavnom gravitira samom Labinu.

Nedeščina kao sjedište općine Sveta Nedjelja ima općinskog sjedišta razine jačeg središnjeg naselja (lokalnog središta), prema Prostornom planu Istarske županije.

Sveti Martin kao razvojno slabije naselje iz kategorije je manjih lokalnih središta. Nulti rang utvrđuje naselja koja imaju najniži stupanj integracije prostora i na području općine to je samo Šumber razbrstano kao potencijalno manje lokalno središte.. Sva ostala naselja područja svrstavaju u ostala naselja, u kojima će se neke funkcije, kao i osnovni uslužni i opskrbni sadržaji, realizirati u skladu s postojećim potencijalima i programima eventualnih inicijatora.

Prostorno vrlo raspršena naselja međusobno su prometno dobro povezana na području same općine i gravitiraju uglavnom prema Labinu i u manjoj mjeri prema sjeveru na vezu državnom cestom D64 prema Pićnu. Planiranom novom državnom cestom omogućit će se veza prema unutrašnjosti Istre i prema Istarskom Y-u te tako dati mogućnost veće otvorenosti i bolje prometne povezanosti prema ostalim dijelovima županije, kao i osnovu za pojačan razvoj gospodarskih, kulturnih, sportskih i drugih sadržaja.

Općina Sveta Nedjelja svojom kulturnom i prirodnom baštinom te očuvanošću ambijentalnih vrijednosti, uz blizinu obale i turističke ponude u Rapcu, nudi mogućnost razvoja seoskog i izletničkog turizma kao nadopune klasičnoj turističkoj ponudi vezanoj za smještajne sadržaje uz obalu. Izostanak bazične (teške) industrije i većih zagađivača, osim TE Plomin čiji se utjecaj osjeća u manjem dijelu općine, daje mogućnost razvoja ekološke poljoprivrede kao osnove agroturizma.

Povećano zanimanje gospodarstvenika za smještaj njihovih djelatnosti na području općine Sv. Nedjelja poticaj je da se osim postojeće industrijske zone Dubrova i kamenoloma "Šumber", predvide novi odgovarajuće opremljeni prostori za osnivanje gospodarske namjene uz naselje Nedeščina. Gospodarske aktivnosti će doprinijeti napretku općine te pozitivno djelovati na demografsku sliku u ovom području Istre. Sve aktivnosti vezane uz obavljanje gospodarskih i drugih djelatnosti na području obuhvata Plana moraju se obavljati u skladu sa važećom odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće predmetnog područja.

Kao najznačajniji kulturni sadržaj na području općine je aktivnost Mediteranskog kiparskog simpozija u Parku skulptura Dubrova koja svojom dugogodišnjom tradicijom i suradnjom s umjetnicima koji ne dolaze samo s područja Hrvatske i kao takva također nudi nadopunu kulturnoj i turističkoj ponudi cijele županije.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Organizacija prostora, osnovna namjena i korištenje površina temelje se prvenstveno na zatečenim prostornim strukturama, koje su odraz morfologije terena i povijesnog nasljeđa.

Prostornim planom se evidentiraju, štite i čuvaju temeljna obilježja i vrijednosti prostora, a pretpostavke za nesmetan i uravnotežen razvitak u prostoru osiguravaju se namjenom površina za pojedine kategorije korištenja prostora.

Planom je obuhvaćeno područje Općine Sveta Nedjelja u površini od 63,60 km², koje je prema popisu stanovništva iz 2011.g. naseljavalo 2.987 stalnih stanovnika. dok se ovim Planom do 2030.g planira 3.500 stalnih stanovnika. Navedenim je popisom utvrđen broj od 70 postojećih stambenih jedinica za povremeno stanovanje, odnosno ekvivalent od 210 dodatnih stanovnika. Distribucija stalnih i povremenih stanovnika po statističkim naseljima prikazana je u tablici u čl.13.

1) Planom se određuje namjena površina i to: Građevinska područja naselja

- građevinska područja naselja i izdvojeni dijelovi građevinskih područja naselja
- - turistička zona (TZ) unutar građevinskog područja naselja

Za razvoj naselja Planom su predviđena građevinska područja naselja i izdvojenih dijelova građevinskih područja naselja. Sve odredbe ovoga Plana koje se primjenjuju na građevinska područja naselja, jednako se primjenjuju i na izdvojene dijelove građevinskih područja naselja, ukoliko ovim odredbama nije drugačije određeno.

U građevinskim područjima naselja prostor je namijenjen prvenstveno gradnji građevina stambene namjene, a zatim i svim drugim građevinama i sadržajima koji služe za zadovoljavanje svakodnevnih i povremenih potreba stanovnika za radom, opskrbom, zdravstvenim i drugim uslugama, kulturom, zabavom, rekreacijom i odmorom i za održavanje odgovarajućeg standarda života.

U građevinskim područjima naselja i izdvojenim dijelovima građevinskih područja naselja postoji mogućnost gradnje i uređenja građevina i ostalih zahvata zajedničkih potreba, kao i za gradnju infrastrukturnih građevina i uređaja, u skladu s ovim Planom.

U ovim će se područjima, također, graditi građevine gospodarske poslovne i uslužno-servisne djelatnosti, javne i društvene, zdravstvene, sportske i rekreacijske građevine, groblja, poljoprivredne građevine čija je djelatnost kompatibilna sa stanovanjem (staklenici, plastenici i sl.), građevine za smještaj vozila i parkirališni prostori, te građevine komunalne i ostale infrastrukture, pomoćne građevine, te će se postavljati montažno-demontažne prenosive građevine, naprave i urbana oprema, u skladu s ukupnim odredbama ovoga Plana.

2. građevinska područja gospodarske namjene

Ova područja predstavljaju građevinska područja kao specifične funkcije koje se svojom veličinom, strukturom i načinom korištenja razlikuju od naselja te koje funkcioniraju u prostoru kao autonomne prostorne cjeline u okviru utvrđenih namjena unutar ovih područja izdvajaju se:

- 2.1 proizvodna – pretežito industrijska (I1)
- 2.2 proizvodna – pretežito zanatska (I2)
- 2.3 poslovna namjena - opća (K)
- 2.4 poslovna – pretežito trgovačka namjena (K2)
- 2.5 poslovna - pretežito komunalna (K3)
- 2.6 ugostiteljsko turistička namjena
 - turističko razvojno područje (TRP)
 - turističko područje (TP)

3. građevinska područja sportsko-rekreacijske namjene

3.1 sportsko-rekreacijska namjena (R6 – moto-cross staza)

4. građevinsko područje društvene namjene

4.1 društvena namjena - kultura (D6)

5. građevinska područja groblja (+)

Prostore/površine za razvoj i uređenje izvan građevinskih područja Detaljnije razgraničenje vrši se na slijedeće namjene:

6.1. poljoprivredno tlo

- osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
- vrijedno obradivo tlo (P2)
- ostala obradiva tla (P3)

6.2. šume

- šume gospodarske namjene (Š1)
- šume posebne namjene (Š3)

6.3. ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)

6.4. prometni i drugi infrastrukturni sustavi i građevine

- prometni koridori i građevine cesta
- željeznica II reda
- koridori i građevine telekomunikacijske infrastrukture
- koridori i građevine sustava vodoopskrbe i odvodnje,
- koridori i građevine energetskog sustava (elektroenergetski sustav i plinovod)

6.5. vode

- vodne površine
- vodotoci , mini akumulacije

6.6. eksploatacijska polja kamenoloma

- tehničko-građevni kamen (E3) TGK

Planski pokazatelji za građevinska područja naselja po statističkim naseljima (NA), prema interpretaciji na DKP u HTRS koordinatnom sustavu:

RB	Naziv statističkog naselja (NA)	Planirani broj (2030.g) stalnih stanovnika + povremeni (Izvor: Popis 2011.g)	Gustoća naseljenosti (st/ha)	Ukupna površina građevinskih područja naselja i izdvojenih dijelova naselja (ha)	Površina izgrađenog dijela građevinskog područja (ha)	Udio izgrađenog dijela građevinskog područja (%)
1	Cere	38	11,31	3,36	2,22	66
2	Eržišće	68+6=74	5,67	13,21	5,60	44
3	Frančiči	45	10,51	4,28	2,45	57
4	Jurazini	73+6=79	7,79	10,14	6,65	66
5	Kraj Drage*	54	5,16	10,47	2,12	20
6	Mali Golji	151+9=160	10,22	15,66	9,37	60
7	Mali Turini	56	5,08	11,02	8,65	78
8	Marići	80	5,74	13,93	7,45	53
9	Markoci	98	9,92	9,88	5,68	57
10	Nedeščina	804+12=816	10,03	81,31	47,03	58
11	Paradiž	62+9=71	5,06	14,04	2,49	18
12	Ružiči	120+33=153	6,11	25,02	8,37	33
13	Santalezi	183+12=195	6,09	32,04	12,18	38
14	Snašiči	83+27=110	5,06	21,76	12,06	55
15	Sveti Martin	193+15=208	6,72	30,93	14,84	48
16	Štrmac	426+33=459	10,34	44,38	25,30	58
17	Šumber	510+3=513	5,02	102,24	41,98	41
18	Veli Golji	91+6=97	5,62	17,26	6,87	40

19	Veli Turini	50	11,57	4,32	4,03	93
20	Vrećari	149+9=158	3,52	44,85	18,83	45
21	Županići	166+30=196	5,39	36,35	15,21	42
Ukupno		3.500+210= 3.710		546,45	259,38	47

* površina građevinskog područja naselja Kraj Drage se znatnije razlikuje od GK5 prikaza zbog većeg preklopa granica katastarskih općina Santalezi i Šumber; ovdje prikazana površina obračunata je prema razvijenoj površini oba dijela građevinskog područja naselja Kraj Drage, preuzetoj iz karata br. 4.7 Santalezi i 4.8 Šumber

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. GOSPODARSKA NAMJENA (PROIZVODNA I POSLOVNA)

Građevine gospodarske namjene poslovne mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja, kada je to omogućeno odredbama ovoga Plana. Koncentrirana izgradnja građevina gospodarske namjene planirana je u građevinskim područjima izvan naselja gospodarske namjene poslovne i/ili proizvodne.

Građevinska područja izvan naselja gospodarske poslovne i/ili proizvodne namjene su prostorne cjeline namijenjene za gospodarsku namjenu, bez stanovanja. U građevinskim područjima gospodarske namjene se, osim građevina gospodarske namjene, mogu na samostalnim građevnim česticama ili na građevnim česticama namijenjenim gradnji neke druge građevine, graditi i prometne površine (kolne, kolno-pješačke, servisne, pješačke i biciklističke i sl.), građevine svih vrsta infrastrukture, uključujući građevine ili postrojenja za korištenje alternativnih izvora energije (solarne elektrane, vjetroturbine itd., isključivo u proizvodnim dijelovima radnih zona Dubrova i Nedeščina), te za alternativne načine prikupljanja / pročišćavanja voda, parkirališne površine, višeetažne garaže, montažno – demontažne garažne kuće, benzinske postaje, građevine sportsko-rekreacijske namjene za vlastite potrebe, te uređivati javne zelene površine, kao i postavljati urbana oprema.

U građevinskim područjima gospodarske namjene mogu se realizirati zahvati gospodarske namjene – djelatnost deponiranja kamp prikolica, drugih vozila/plovila, te objekata i naprava za smještaj u kampu ili druge kamp opreme, te kamp odmorišta površine do 5.000m² u Radnoj zoni Dubrova.

U građevinskim područjima gospodarske namjene ne mogu se graditi građevine koje narušavaju vrijednosti okoliša, te pogoršavaju uvjete života i rada u susjednim zonama i lokacijama.

Planirana građevinska područja gospodarske namjene - proizvodne i poslovne, prikazana su u slijedećoj tablici:

Građevinsko područje gospodarske namjene	Naziv	Površina (hektara)	Izgrađenost (hektara / %)	Pretežita namjena
Radna zona Dubrova	I1 - Industrijska zona Dubrova	54,70	35,81	proizvodna
	I1 - Industrijska zona Dubrova - Istok	0,66	0,66	proizvodna (solarna elektrana)
	K - Opća poslovna zona Dubrova	6,92	0,44	poslovna
	K2 - Pretežito trgovačka poslovna zona Dubrova	14,38	2,34	uslužna
UKUPNO	Radna zona Dubrova	76,66	39,25	
Radna zona Nedeščina	I2 - Nedeščina	6,99	0	zanatska
Radna zona Cere	K3 - Cere	3,25	3,25	komunalno servisna
Radne zone Kamenoloma Šumber	I1 - Šumber I	0,56	0	proizvodna
	I1 - Šumber II	0,63	0	proizvodna
	I1 - Šumber III	0,50	0	proizvodna
Ukupno		88,59	42,50 / 48%	

3.3.2. GOSPODARSKA NAMJENA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA

Koncentracija građevina ugostiteljske i turističke namjene naročito će se razvijati u područjima definiranim granicama izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ugostiteljsko turističke namjene: TRP Dubrova (Ladanje Franković-Vlačić), TRP Nedeščina (Šoteti), TP Snašići (Mikuljani), TP Veli Golji i TP Matijašići, izvan prostora ograničenja zaštićenog obalnog područja mora.

Uz osnovnu ugostiteljsko turističku namjenu građevina u građevinskim područjima, na istoj građevinskoj čestici moguće je planirati prostore za prateće sadržaje (trgovačke, poslovne – uredske, društvene – edukativne, istraživačke, izložbeno – prodajne; sportsko-rekreacijske - spa, teretana, fitness centar, u funkciji korisnika prostora i vanjskih korisnika; zdravstvene – ambulante, poliklinike i sl.). Nadalje, mogu se uređivati i sportska i rekreacijska igrališta i otvorene površine (tematski parkovi), zabavni prateći sadržaji (akvagani, tobogani), dječja igrališta, prometne površine, građevine za smještaj vozila, kao i višeetažne garaže i parkirališni prostori, te potrebne infrastrukturne građevine i infrastrukturna mreža ne mogu biti stambene, niti imati prostorije stambene namjene, a niti se mogu koristiti za stalno ili povremeno stanovanje.

Ukupni planirani maksimalni smještajni kapaciteti građevinskih područja ugostiteljsko turističke namjene, koji se temelje na receptivnim mogućnostima pojedinih područja, su sljedeći:

Područje	Vrsta	Površina (hektara)	Maksimalni kapacitet (postelja)	Gustoća (postelja po hektaru)	Izgrađenost
TRP Ladanje Franković - Vlačić	T1 - hotel (postojeće)	2,10ha	126	60	1,23 ha / 50%
TRP Nedeščina (Šoteti)	T2 - turističko naselje (planirano)	5,30 ha	400	75	0
TP Snašići (Mikuljani)	T2 - turističko naselje (planirano)	1,34 ha	69	51	0
TP Veli Golji	T2 - turističko naselje (planirano)	1,89 ha	94	50	0
TP Matijašići	T2 - turističko naselje (planirano)	0,84 ha	44	52	0
Ukupno		11,84 ha	733		1,23ha / 10,4%

Ostali smještajni kapaciteti	TZ Balarini -T2, (NA Šumber)	0,79ha	60	76	0
	Kamp odmorišta (naselja, Radna zona Dubrova)		90		0
	Hoteli u naselju		217		
UKUPNO			1100		

Ugostiteljske smještajne građevine koje će se graditi u građevinskim područjima iz stavka 2. moraju odgovarati uvjetima iz Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli („Narodne novine“, br. 56/16) - za hotele i turistička naselja, te Pravilnika o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi („Narodne novine“, br. 54/16) - za kampove.

3.3.3. SPORT I REKREACIJA

Sport i rekreacija stanovništva i drugih korisnika prostora odvijati će se unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene utvrđenim ovim Planom.

Ovim se Planom planira slijedeće izdvojeno građevinsko područje izvan naselja sportsko rekreacijske namjene:

Građevinsko područje sportsko rekreacijske namjene	Naziv	Površina (hektara)	Izgrađenost	Pretežita Namjena
Motocross staza Sveti Martin	R6 - Motocross staza Sveti Martin	9,21	0	sportska - moto cross
Ukupno		9,21 ha	0	

Građevinsko područje R6 - Motocross staza Sveti Martin služi za gradnju i uređenje motocross staze i igrališta za druge sportove, te u manjem dijelu i građevine pratećih sadržaja, uključujući građevine ugostiteljskih, uslužnih i trgovačkih djelatnosti, te građevine infrastrukture.

3.3.4. DRUŠTVENA NAMJENA

U građevinskim područjima društvene namjene, pored građevina osnovne namjene mogu se graditi i uređivati prometne površine, te potrebne infrastrukturne građevine i mreža, kao i postavljati potrebne prenosive građevine i naprave, ali ne s ciljem organiziranja stanovanja niti smještaja. Nadalje, u ovim područjima mogu se graditi i javne kolne, kolno-pješačke, servisne, pješačke i parkirališne površine, te uređivati javne zelene površine, sukladno ovim odredbama, kao i postavljati urbana oprema.

Planirano građevinsko područje društvene namjene je:

	LOKACIJA (građevinsko područje)	Površina (ha)	Izgrađenost (ha / %)
1	DRUŠTVENI CENTAR DUBROVA (D6)	16,84	16,84ha / 100%
	SVEUKUPNO	16,84 ha	16,84 ha / 100%

Društveni centar Dubrova je namijenjen gradnji i uređenju Parka skulptura Dubrova i drugih javnih i društvenih sadržaja (vatrogasni centar, uprava, galerija, edukacijski centar i dr), kao i pratećih sadržaja: sportsko rekreacijskih, ugostiteljskih, trgovačkih i uslužnih i sl.

Ovim je Planom dosadašnja površina postojećeg, izgrađenog Društvenog centra Dubrova povećana sa 16,0ha na 16,84ha, obuhvaćajući tako postojeću upravnu zgradu Mediteranskog simpozija (Park skulptura) i površine parkirališta na ulazu, koje su iz nekog razloga do sada bile izdvojene iz građevinskog područja.

3.3.5. GROBLJA

Građevinska područja groblja definirana su u grafičkom dijelu Plana, a namijenjena su građenju i uređenju groblja sa pratećim sadržajima, radi ukopa umrlih osoba, uz provođenje postupaka određenih važećim propisima i običajima.

Planirana građevinska područja groblja su:

	LOKACIJA (građevinska područja)	Površina (ha)	Izgrađenost (ha / %)
1		1,11	0,44

	NEDEŠĆINA		
2	ŠUMBER	0,59	0,18
3	MARTINSKI	2,49	1,24
	UKUPNO	4,19 ha	1,86 ha / 44%

3.3.6. POVRŠINE ZA IZDOJENE NAMJENE IZVAN NASELJA ZA KOJE SE NE ODREĐUJU GRAĐEVINSKA PODRUČJA

3.3.6.1. POVRŠINE EKSPLOATACIJSKIH POLJA KAMENOLOMA

Eksploatacija mineralnih sirovina usklađuje se s projekcijama gospodarskog razvoja Istarske Županije na način da se težište eksploatacije prvenstveno odnosi na kvalitetne sirovine koje mogu čak i u relativno malom obimu eksploatacije postići značajan tržišni rezultat a to se odnosi na arhitektonsko-građevinski kamen i kredne vapnence s vrlo visokim postotkom (više od 90%) kalcijeva karbonata za proizvodnju građevinskog materijala. Preporuča se metoda podzemne eksploatacije gdje god je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano ali se ne isključuje opravdanost i mogućnost površinskog kopa.. Iskorištavanje mineralnih sirovina na području općine Sveta Nedelja planom se utvrđuje na lokaciji već postojećeg kamenoloma "Šumber" (objedinjeno EP Šumber i EP Šumber II, Rješenjem Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, KLASA: UP/I-310-01/19-03/95; URBROJ: 526-03-03-01-02/3-19-3, od 15.svibnja 2019.g, unutar koordinata prikazanih u ovom Planu)

3.3.6.2. JAVNE PROMETNE POVRŠINE - KORIDORI

Koridori javnih prometnih površina prikazanih na grafičkom prikazu br.1.B Korištenje i namjena površina - Promet, elektronička infrastruktura, predstavljaju koridore cestovne i željezničke prometne mreže.

(Koridori cestovne prometne mreže namijenjeni su gradnji javnih kolnih i kolno-pješačkih prometnica. Prikazanom mrežom prometnica u grafičkom dijelu Plana obuhvaćene su planirane razvrstane (državne, županijske i lokalne) i nerazvrstane glavne i sabirne prometnice. Odredbama ovog Plana određen je koridor zaštite prostora za gradnju planiranih prometnica, te zaštitni pojas postojećih prometnica, u skladu s posebnim zakonom.

- (3) Od željezničke prometne mreže u Planu su prikazane:
- koridor za obnovu željezničke pruge II. reda Lupoglav - Raša.

3.3.6.3. . POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

Područja koja su ovim Planom predviđena kao poljoprivredne površine mogu se koristiti isključivo na način određen važećim Zakonom o poljoprivredi, Zakonom o poljoprivrednom zemljištu i ostalim propisima iz oblasti poljoprivrede. Poljoprivrednim površinama će se u provedbi ovoga Plana smatrati i površine koje su u ovom Planu određene kao šume, a koje su prema katastarskim podacima poljoprivredno tlo, ili na kojima je po osnovi posebnog propisa u međuvremenu osnovano pravo sadnje trajnih poljoprivrednih nasada na šumskom zemljištu.

Područja koja su ovim Planom posebno namijenjena poljoprivrednim djelatnostima ne smiju se koristiti u druge svrhe, osim u slučajevima predviđenim ovim odredbama. Planom je izvršena podjela poljoprivrednih područja, koja treba u potpunosti zaštititi od nepoljodjelske namjene i neracionalnog iskorištavanja, na:

- **osobito vrijedna obradiva** tla -obuhvaćaju najkvalitetnije površine poljoprivrednog zemljišta predviđene za poljoprivrednu proizvodnju koje oblikom, položajem i veličinom omogućuju najučinkovitiju primjenu poljoprivredne tehnologije.
- **vrijedna obradiva tla,ostala obradiva tla.** obuhvaćaju površine poljoprivrednog zemljišta primjerene za poljoprivrednu proizvodnju po svojim prirodnim svojstvima, obliku, položaju i veličini.
- **Ostalo obradivo tlo (P3)** obuhvaća izdvojene obradive površine manjeg gospodarskog značaja, povremeno obrađene ili djelomično prekrivene šumom.

ŠUME

Područja koja su ovim Planom predviđena kao šume mogu se koristiti isključivo na način određen važećim propisima iz oblasti šumarstva. Površine koje su u ovom Planu određene kao šume, a na kojima je po osnovi posebnog propisa u međuvremenu osnovano pravo sadnje trajnih poljoprivrednih nasada, se u provedbi ovoga Plana ne smatraju šumom. U planiranom šumskom području ne mogu se graditi građevine, osim onih koje su dozvoljene važećim propisima iz oblasti šumarstva.

Na području Općine Sveta Nedjelja šumska područja Planom se dijele na:

- **šume gospodarske namjene** - namjenjene su proizvodnji drva i drugih šumskih proizvoda, u kojima se mogu graditi građevine potrebne za gospodarenje šumom, te sve potrebne prometne građevine (pješačke i biciklističke staze, interventni putevi, i sl.) i građevine i mreže infrastrukture, u skladu s uvjetima iz ovog Plana.,
- **šume posebne namjene** - teritorijalno su razgraničene od ostatka šumskog resursa te se ovim Planom određuju unutar zaštićenih područja prirode ili prirodnih vrijednosti zaštićenih na temelju propisa o zaštiti prirode, a temeljna im je namjena održanje ekoloških vrijednosti prostora ili specifičnih (zaštićenih) staništa, rekreativna namjena, oplemenjivanje krajobraza ili registrirana proizvodnja šumskog sjemena, a prema potrebi i zaštitna funkcija u cilju zaštite od erozije tla i sl..

OSTALA POLJOPRIVREDNA TLA, ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

Područja ostalih poljoprivrednih tala, šuma i šumskog zemljišta namijenjena su obavljanju poljoprivrednih djelatnosti (uključujući gradnju odgovarajućih građevina, u skladu s ovim Planom), istovjetno namjeni planiranih područja osobito vrijednih obradivih tala, obradivih tala i ostalih obradivih tala i/ili uzgoju šume i proizvodnji drva i drugih šumskih proizvoda.

U područjima ostalih poljoprivrednih tala, šuma i šumskog zemljišta može se graditi potrebna infrastrukturna mreža i prateće infrastrukturne građevine.

3.3.6.4. VODNE POVRŠINE

Vodne površine na području općine utvrđuju se za vodotoke. Namjena i način njihovog korištenja odnosi se na vodnu površinu, vodni volumen i dno vodotoka. Osnovna namjena svih vodotoka je odvodnja slivnih voda, a pored toga i druge namjene, poput navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta i rekreacije.

Na području Općine Sveta Nedjelja, djelomično ili u cijelosti, nalaze se slijedeći vodotoci:

- rijeka Raša,
- obuhvatni kanali: Turini, Perila, Martinski, Krajdraga i Šumber,
- bujični tokovi: Donišica, Grdak, Gurla, Perila, Ždinja, Sušak, Sušica, Turini, Paradiž, Martinski, Krajdraga i Licul, te nekoliko manjih bujica

Na području Općine Sveta Nedjelja planirane (PPIŽ) su slijedeće mini akumulacije (manje od 1.000.00m³):

- Sveti Ivan
- Paladin
- Santaleži

Pored vodotoka, vodnim se površinama smatraju i lokve, koje se u ovom Planu ne označavaju. Tradicionalna namjene lokvi je za potrebe poljoprivrede, za napajanje stoke i zalijevanje manjih poljoprivrednih površina.

Vodnim površinama smatraju se i planirane mini akumulacije za navodnjavanje.

3.4. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ISTARSKU ŽUPANIJU

3.4.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU

Zahvati u prostoru i građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku, na području Općine Sveta Nedelja su:

- državna cesta D66 [Pula (D3) - Labin - Opatija - Matulji (D8)] (postojeća)
- državna cesta Labin – čvor Žminj – planirana ("Istarski X")
- državna cesta most Raša - Potpićan (nova) - moguća (varijantna) trasa u ispitivanju
- državna cesta D64 Pazin (D48)-Podpićan-Vozilići
- dalekovod 2x400 kV: Plomin - Melina (PGŽ) (planirani)
- dalekovod 2x220 kV: TE Plomin - Pehlin (postojeći)
- dalekovod 2x220 kV: TE Plomin - Guran (postojeći)
- magistralni plinovod za međunarodni transport Pula – Karlovac DN 500 radnog tlaka 75 bara (postojeći)
- regulacijske i zaštitne vodne građevine na vodama I. reda - rijeci Raši

Republika Hrvatska može posebnim propisom odrediti i druge za nju važne građevine.

Uvjeti gradnje za ove građevine određuju se aktom kojim se odobrava građenje na temelju odredbi ovog Plana odnosno prostornog plana užeg područja, uvažavajući tehničko tehnološke zahtjeve te posebne standarde i propise odgovarajuće za pojedini zahvat u prostoru.

3.4.2. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA ISTARSKU ŽUPANIJU

Zahvati u prostoru i građevine od važnosti za Istarsku županiju, zadani Prostornim planom Istarske županije na području Općine Sveta Nedelja su :

- županijska cesta Ž5081 [Kršan (D64) - Nedešćina - Labin - Crni - Ravni] (postojeća)
- županijska cesta Most Raša - Podpićan (D64)(planirana)
- željeznička pruga II. reda - II 213: Lupoglav - Raša (postojeća) - pruga za lokalni promet
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Raša 110/35 kV (postojeći)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Raša 110/35 kV (postojeći)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Raša 110/35 kV (planirani - trasa u istraživanju)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Buzet 110/35 kV (planirani - trasa u istraživanju)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Pazin 110/35 kV (postojeći)
- dalekovod 110 kV: TS Plomin 110/35 kV - TS Pazin 110/35 kV (planirani)
- TS Dubrova 110/20 kV (rekonstrukcija postojeće 110/35/10 kV)
- dalekovodi 35 kV s transformatorskim stanicama na tim dalekovodima
- regulacijske i zaštitne vodne građevine na vodama II. reda
- vodne građevine za navodnjavanje i drugo zahvaćanje voda kapaciteta manjeg od 500 l/s: akumulacije kapaciteta manjeg od 1.000.000 m³ vode - mini akumulacije (planirane) : Sveti Ivan, Paladin, Santaleži
- građevine za korištenje voda – vodozahvati/vodocrpilišta veća od 100 l/s, a manja od 500 l/s : vodozahvat Sv. Ivan (postojeći)
- dio sustava odvodnja Aglomeracije Labin koji pripada Općini Sveta Nedelja
- Cere - postojeće odlagalište komunalnog otpada (do puštanja u rad ŽCGO Kaštjun),

pretovarna stanica, reciklažno dvorište, kompostana i sortirnica, reciklažno dvorište za građevni otpad i odlagalište inertnog (građevnog) otpada

- eksploatacijsko polje mineralnih sirovina "Šumber" (objedinjeno "Šumber" i Šumber II) - E3 - TGK (postojeće)
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe u Nedešćini (postojeći)
- Izdvojena građevinska područja izvan naselja poslovne i/ili proizvodne namjene veća od 4 ha, osim onih državnog značaja: Dubrova, Nedešćina
- Izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene veća od 2 ha, osim onih državnog značaja: TRP Ladanje Franković-Vlačić, TRP Soteti (Nedešćina)

Istarska županija može Prostornim planom Istarske županije ili posebnim propisom ili odlukom odrediti i druge za nju važne građevine.

Uvjeti gradnje za ove građevine određuju se aktom kojim se odobrava građenje na temelju odredbi ovog Plana odnosno prostornog plana užeg područja, uvažavajući tehničko tehnološke zahtjeve te posebne standarde i propise odgovarajuće za pojedini zahvat u prostoru.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

PRIRODNE I KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI

Vrijedni dijelovi prirode, zaštićeni i Planom predloženi za zaštitu su prikazani na kartografskom prikazu 3A "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Uvjeti korištenja".

Područje prostornog obuhvata ovoga Plana ne nalazi se unutar područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13).

Područja pod režimima zaštićene prirodne vrijednosti, utvrđena Prostornim planom, na području Općine Sveta Nedelja su županijskog i lokalnog značaja.

Zaštićeno područje od županijskog značaja, koje se utvrđuje ovim planom je:

- u kategoriji zaštićenih krajolika: dio kanjona Raše od Šumbera do Mosta Raše

Zaštićena područja od lokalnog značaja, koja se utvrđuju ovim planom su:

u: - lokva Snašica kod sela Snašići (1), kod sela Županići - Reska lokva (2), kod sela Šumber-Radovići - lokva Opatija Sv. Petra ili Vela lokva (3), kod sela Jurazini - lokva Mrguda (4), kod sela Frkalonci - lokva Baronov Kol (5), kod sela Blaškovići - lokva (kol) (6), kod sela Eržišće - lokva, puč (7), kod sela Eržišće - lokva Lašćevica (8), kod sela Eržišće - lokva (9), kod sela Tomovi - lokva Viškovića (10), kod sela Šumber - I. lokva (11), kod sela Šumber - II. lokva (13), kod sela Mala Čamporovića - lokva Pjerićov (12), kod sela Štrmac-Šušalj - lokva Kol na Šušlje (14)

Lokve treba očuvati i sanirati prema uvjetima nadležne službe zaštite prirodne baštine te urediti njihove prilaze i obodne suhozide.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19) i Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine br. 80/19),- Prilog III., Dio 2. - Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), na području Općine Sveta Nedelja nalazi se područje ekološke mreže i to područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove Dolina Raše HR2001349.

U cilju zaštite strogo zaštićenih vrsta leptira u istarskoj županiji, o njima treba voditi brigu prilikom regulacije vodotoka, gospodarenja šumama, intenziviranja poljoprivredne proizvodnje prenamjene livadnih površina u poljoprivredne, a osobito treba održavati livadne površine košnjom radi sprječavanja prirodne sukcesije.

U cilju sprječavanja uništavanje staništa strogo zaštićenih vrsta deseteronožnih slatkovodnih rakova, potrebno je strogo kontrolirati i ograničiti kanaliziranje i betoniranje obala, zabraniti košnju vodene vegetacije, odnosno vegetacije koja se nalazi unutar te uz sam rub potoka, izbjegavati uklanjanje grmlja te stabala uz korito potoka, zabraniti zadiranje strojeva unutar samog korita. Također je potrebno regulirati upotrebu umjetnih gnojiva, ali i pesticida, odnosno propisati prihvatljive količine te vrste kemikalija koje se mogu upustiti u okoliš. U planove gospodarenja vodama nužno je ugraditi mjere i uvjete zaštite prirode, sukladno zakonskim i podzakonskim aktima zaštite prirode. Od osobite važnosti za očuvanje rakova, ističu se područje vodotoka rijeke Raša.

U cilju zaštite strogo zaštićenih vrsta slatkovodnih riba, u planove gospodarenja vodama potrebno ugraditi mjere i uvjete zaštite prirode, sukladno zakonskim i podzakonskim aktima zaštite prirode.

Ciljevi, mjere i način provedbe očuvanja za Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), još uvijek nisu pobliže propisani zakonom predviđenim pravilnikom.

Za planirane zahvate u područje ekološke mreže, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ovim odredbama propisuje se obveza provođenja ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, sukladno Zakonu o zaštiti prirode te Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti. Ocjena prihvatljivosti provodi se za plan, program ili zahvat, odnosno dijelove plana, programa ili zahvata koji sam ili s drugim planovima, programima ili zahvatima može imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Ocjena prihvatljivosti ne provodi se za plan, program ili zahvat, odnosno dijelove plana, programa ili zahvata neposredno povezane i nužne za upravljanje područjem ekološke mreže. Ocjena prihvatljivosti zahvata za područje ekološke mreže sastoji se od: prethodne ocjene prihvatljivosti, glavne ocjene prihvatljivosti, te utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobravanja zahvata uz kompenzacijske uvjete.

Ako se unutar zaštićenih područja prirode ili područja ekološke mreže-NATURA 2000, planiraju nova građevinska područja, planira proširenje postojećih građevinskih područja ili planira izgradnja izvan građevinskog područja, potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode nadležnog upravnog tijela za zaštitu prirode ili provesti ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu sastoji se od: prethodne ocjene prihvatljivosti, glavne ocjene prihvatljivosti, utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa te odobravanja zahvata uz kompenzacijske uvjete. Za strategije, planove i programe, za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena ocjena o potrebi strateške procjene, prethodna ocjena obavlja se u okviru postupka ocjene o potrebi strateške procjene.

Omogućuju se odstupanja od Planom utvrđenog koridora u istraživanju županijske ceste: Most Raša (D66) – Potpićan (D64) u dijelu koji prolazi kroz područje HR 2001349 Dolina Raše, kako bi se kroz daljnju izradu projektne dokumentacije i detaljniju analizu utjecaja zahvata na ekološku mrežu mogla planirati trasa ceste koja je prihvatljiva za predmetno područje.

Ovim su Planom utvrđena područja i lokalitet značajnih ili karakterističnih obilježja krajobraza, prema grafičkom prikazu br.3.B.2.

Područje obuhvata Plana je u cijelosti dio osnovne krajobrazne cjeline „Crvena Istra“, podijeljeno između dvije podcjeline, primorski dio - istočni priobalni dio (Kavran-Krnica-Rakalj-Labin-Rabac-Plomin) i Raški zaljev i Raška draga. Sjeverni dio obuhvata Plana u kontaktu je sa podcjelinom središnja visoravan (kontinentalni dio) - niska vapnenačka zaravan (južno od Pazina-Žminj-Kanfanar-Svetvinčenat-Juršići-sjeverno od Vodnjana-Marčana-Manjadvorci-Dragežeti).

Dio područja obuhvaćenog Planom pripada u krajobrazno značajno područje Površine ispod starog Labina prema Rapcu i uvali Prklog, južni obronci Učke do Plomina, širi obuhvat zaljeva Budava do antičkog grada Nezakcij (KZP – 3.1.).

Na području obuhvata Plana utvrđena je krajobrazno dominantna točka KDT-43-Dubrova.

Mjere očuvanja krajobraza su:

- očuvanje neizgrađenih obronaka i doline Raške Drage;
 - očuvanje i sanacija prirodnih krajobraznih pojava dolaca, poticanje uzgoja tradicionalnih povrtlarskih kultura;
 - očuvanje i sanacija manjih vodenih površina (lokvi, bara) i specifične vegetacije u njihovoj neposrednoj okolini;
 - sanacija napuštenih kamenoloma te smanjenje vizualne izloženosti aktivnih eksploatacijskih polja sa glavnih prometnica i naselja;
 - očuvanje i sanacija značajnih šumskih površina, posebno na brojnim opožarenim područjima;
 - očuvanje i sanacija tradicionalne ruralne izgradnje, a posebno suhozida;
 - očuvanje kultiviranog i prirodnog okoliša oko srednjovjekovnih burgova i kaštela, kao i zelene površine oko starog Labina i Plomina;
 - očuvanje i sanacija povijesnih jezgri;
 - ograničiti izgradnju na širem području ušća rijeke Raše uključivši i obronke te sanirati napuštene kamenolome prvenstveno pejzažnom rekultivacijom, ugostiteljsko-turističkom ili sportsko-rekreacijskom namjenom;
 - očuvanje većih i značajnih površina prirodnih travnjaka kao krajobraznih elemenata korištenjem tradicijskog stočarenja autohtonih i tradicionalnih pasmina domaćih životinja;
- poticanje stanovništva na bavljenje tradicijskim stočarstvom i kao dodatnom djelatnošću.

Preporučuje se detaljna valorizacija krajobraza izradom stručne podloge, kojom bi se dale smjernice očuvanja krajobraznih vrijednosti usklađene s razvojnim potrebama toga područja, osobito za krajobrazno značajno područje iz stavka 3. i područje Dubrove iz stavka 4.

KULTURNA DOBRA

Područja i građevine koja su Prostornim planom predviđena za zaštitu kao kulturna dobra prikazani su na kartografskom prikazu 3A "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Uvjeti korištenja - Područja posebnih uvjeta korištenja".

Prostornim planom kao kulturna dobra od nacionalnog značaja (zaštićena kulturna dobra) utvrđeni su:

- povijesna graditeljska cjelina: Šumber – ruralno naselje - kaštel Šumber (Z-2483) s podgrađem,
- arhitektonsko - krajobrazni sklop: Dubrova - ladanjski sklop Franković-Vlačić (Z-607) te Sveti Martin - ladanjski sklop Lazzarini (Z-2473),
- sakralna građevina: Sveti Martin - crkva Gospe od Zdravlja (u sklopu registracije ladanjskog sklopa Lazzarini u Svetom Martinu (Z-2473).

Prostornim planom kao kulturna dobra od regionalnog značaja utvrđeni su prema kategorijama:

- arheološki lokalitet: Čamparovica, lokalitet Kočur - ranosrednjovjekovna utvrda, ostaci kapele sv. Križa,
- sakralna građevina: Paradiž - kapela sv. Pavla, Snašići - crkva Navještenja Blažene Djevice Marije ("Marčenica"), Šumber - župna crkva sv. Ivana i Pavla, Šumber - crkva sv. Kvirina na groblju, Šumber - crkva Sv. Marije od Drena.

Planom je propisano da je za sve urbanističke i građevinske zahvate na lokacijama i povijesnim građevinama nacionalnog i regionalnog značenja potrebno je ishoditi odgovarajuće uvjete odnosno odobrenja od nadležnog konzervatorskog odjela.

Smjernice za zaštitu kulturne baštine utvrđene su prema kategorijama:

▪ **zaštita arheoloških nalazišta**

Evidentirana arheološka nalazišta, odnosno potencijalni neistraženi lokaliteti zahtijevaju najstrožu zaštitu, te je na njima potrebno provesti dodatna istraživanja i šire rekognosciranje terena, pod konzervatorskim nadzorom nadležne ustanove. Svim građevnim intervencijama na području navedenih lokaliteta treba prethoditi pokusno istraživanje kojim bi se odredila uža zona lokaliteta. U slučaju građevinskog zahvata u užoj zoni lokaliteta potrebno je provesti zaštitna istraživanja. Rezultati tih istraživanja mogu utjecati na promjenu projekta građevinskog zahvata.. Osim lokacija navedenih u Identifikaciji kulturnih dobara, zaštitna se arheološka istraživanja nalažu i u okolini sakralnih objekata, kako je navedeno u Zaštiti sakralnih građevina.

▪ **zaštita naselja i dijelova naselja**

1. Šumber, kaštel Šumber (zaštićeno, Z-2483) i naselje

I stupanj zaštite - Zona A - uža zona kaštela i srednjovjekovnog naselja

Zona obuhvaća nekadašnji kaštel i nizove kuća ispod njega, do župne crkve. Nalaže se strogo čuvanje povijesne planske matrice, prostornih odnosa unutar naselja i stare građevne strukture. U užoj su zoni zaštite dopuštene slijedeće intervencije: revitalizacija, rekonstrukcija, sanacija, restitucija, te održavanje postojećih građevina bez nadogradnji. Nalaže se istraživanje i obnova kaštela Šumber, te osmišljavanje njegove namjene. Sve građevinske zahvate i redovno održavanje obavezno je provoditi uz suglasnost i konzervatorski nadzor nadležnoga tijela, koje će izraditi konzervatorsku dokumentaciju, provesti arhitektonsko snimanje i dokumentiranje, arhivska istraživanja, kao i istražne radove na samim građevinama, te odrediti potrebne mjere i uvjete za održavanje i sanaciju. Za sve građevne i urbanističke intervencije unutar zaštićene zone potrebno je ishoditi posebne uvjete uređenja od nadležnog Konzervatorskog odjela u Puli.

II stupanj zaštite - Kontaktna zona zaštite: Zona B - kontaktna zona ispred naselja, do glavne ceste

Valja čuvati postojeće građevine i njima pripadajuće zelene površine, te prostorne odnose. Interpolacija uz postojeće građevine moguća u rubnim dijelovima kontaktne zone, ako je gabaritom, proporcijama, materijalima i osnovnim oblikovnim elementima usklađena s povijesnom gradnjom.

2. Štrmac, rudarsko naselje

II stupanj zaštite - Zona B - obuhvaća dugačke paralelne prizemnice i upravnu zgradu

Moguća je dogradnja i interpolacije, u skladu s izvornim rasterom naselja. Nalaže se održavanje upravne zgrade u izvornom obliku.

▪ **zaštita povijesnih arhitektonsko - krajobraznih sklopova**

1. Sveti Martin, ladanjski sklop Lazzarini (zaštićeno, Z-2473)

I stupanj zaštite - Zona A - uža zona ladanjskog sklopa i neposredne okolice:

Nalaže se konzervatorsko i arheološko istraživanje cijelog kompleksa i njegova obnova i revitalizacija na temelju konzervatorske studije. Unutar uže zone zaštite nije dopuštena nova gradnja (osim kada je to u skladu s uvjetima nadležnog Konzervatorskog odjela i ovim Planom). Nalaže se preoblikovanje pročelja adaptiranog restorana "Pineta" na rubu kompleksa. U užoj su zoni zaštite dopuštene slijedeće intervencije: revitalizacija, rekonstrukcija, sanacija, restitucija, te održavanje postojećih građevina bez nadogradnji.

II stupanj zaštite - Zona B - kontaktna zona s dijelom naselja i okolice

Unutar kontaktne zone moguća je nova gradnja i interpolacije usklađene s postojećim gabaritima tradicijske gradnje, te materijalima i oblicima.

Izuzetno, Općina Sveta Nedjelja će Konzervatorskom odjelu u Puli prezentirati idejno rješenje gradnje u dijelu zone A, s namjerom omogućavanja gradnje na dijelu k.č.1026/11 i 1026/12, a da se time ne ugroze ciljevi zaštite. Ukoliko bude prihvaćeno, Konzervatorski odjel će utvrditi posebne zahtjeve za moguću gradnju na predmetnom zemljištu

2. Dubrova, ladanjski sklop Franković-Vlačić (zaštićeno, Z-607)

Zona A - uža zona ladanjskog sklopa koja uključuje prostor unutar visokog zida, zajedno s baroknim kaštelom, restoranom i vatrogasnim domom.

U užoj su zoni zaštite dopuštene slijedeće intervencije: revitalizacija, rekonstrukcija, sanacija, restitucija, te održavanje postojećih građevina bez nadogradnji.

Zona K - zona zaštite krajolika obuhvaća prostor vrtova i Parka skulptura

U zoni zaštite krajolika nalaže se održavanje izvornih oblika krajolika i zabrana nove gradnje.

▪ **zaštita sakralnih građevina**

1. sakralne građevine regionalnoga značenja

S obzirom na svoj povijesni i umjetnički značaj, crkve i kapele regionalnoga značaja podliježu I stupnju zaštite:

- Paradiž - kapela sv. Pavla
- Snašići - crkva Navještenja Blažene Djevice Marije
- Šumber - župna crkva sv. Ivana i Pavla
- Šumber - crkva sv. Kvirina na groblju
- Šumber - crkva Sv. Marije od Drena.

U njihovoj neposrednoj blizini zabranjena je nova gradnja radi očuvanja povijesnog integriteta spomenika, a sve građevne intervencije moraju čuvati izvorno stanje spomenika. Nalažu se dodatna konzervatorska i arheološka istraživanja prilikom slijedeće obnove i redovnog održavanja, odnosno većih sanacijskih zahvata.

Za sve građevinske intervencije na spomenutim objektima potrebno je ishoditi posebne uvjete uređenja od nadležnog tijela (Konzervatorski odjel u Puli).

2. sakralne građevine lokalnoga značaja

II stupanj zaštite zahtijevaju svi ostali sakralni objekti navedeni u identifikaciji kulturnih dobara, a valorizirani kao kulturna dobra lokalnoga značaja. Nalaže se njihovo redovno održavanje u skladu s postojećom arhitektonskim oblicima i materijalima.

S obzirom da su neke od ovih građevina nastale na mjestu srednjovjekovnih crkava, u njihovim se substrukcijama i neposrednoj okolini mogu očekivati arheološki nalazi. Stoga se prije građevnih intervencija i zemljanih radova nalažu zaštitna arheološka istraživanja pod nadzorom nadležne ustanove za slijedeće lokacije:

- Barbići - kapela sv. Augustina,
- Sveti Martin - župna crkva sv. Martina zajedno s neposrednom okolinom gdje je bilo srednjovjekovno groblje,
- Nedeščina - župna crkva sv. Trojstva zajedno s prostorom današnjeg nogometnog igrališta gdje je bio srednjovjekovni benediktinski samostan.

▪ **zaštita seoskih naselja i dijelova naselja**

Naselja Šumber, Kraj Drage, Ružići i Sveti Martin, Prostorni plan određuje kao ruralne cjeline, koje se prvenstveno usmjeravaju k seoskom turizmu. Uređuju se uz poštivanje tradicionalnog prostornog ustroja, veličine i oblikovanja građevina te uporabe materijala koji su sukladni autohtonom ruralnom obilježju.

Prostorni plan određuje uspostavu izletničkih putova odnosno turističko-rekreacijske staze. Uz turističko-rekreacijske staze potiče se kultivirano poljodjelstvo i vinarstvo.

3.4.3. UVJETI KORIŠTENJA - PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU

Područja posebnih ograničenja u korištenju utvrđena su ovim Planom za područja podložna nepovoljnim utjecajima ljudskih aktivnosti i označena na kartografskom prikazu **3B** "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Uvjeti korištenja - Područja posebnih ograničenja u korištenju".

U kategoriji osobito vrijednog predjela koji se odnosi na prirodni krajobraz ovim Planom utvrđuje se predio kanjona Raše od Šumbera do Mosta Raše. Njegove estetske vrijednosti te očuvanost jedinstvenih obilježja karakterističnih za navedeni predio temelj su za utvrđivanje ovog područja u ovoj kategoriji. Isto je područje temeljem svojih karakteristika predloženo za zaštitu u kategoriji zaštićenog krajolika.

Na području općine Sveta Nedelja nekoliko je lokacija koje se ovim Planom utvrđuju kao mjesta značajna za panoramske vrijednosti krajobraza. Specifičnost panoramskih vizura karakteristična je za lokaciju u Dubrovi, južno od ladanjskog sklopa Franković-Vlačić s otvorenom vizurom prema Labinu te sjeverno od navedenog ladanjskog sklopa, s područja Parka skulptura prema Učki. Panoramske vrijednosti također su utvrđene i u predjelu uz kanjon Raše, na potezu od Šumbera prema jugu s kvalitetnim vizurama duž kanjona te prema bližim Istri svojstvenim "akropolskim" naseljima, poput Pićna.

Područja pojačane erozije ovim Planom su utvrđena u skladu s odredbama Prostornog plana Istarske županije u dvije kategorije – područja pojačane erozije i područja pojačane erozije koja se odnose na zonu fliša. Na području općine Sveta Nedelja područja pojačane erozije nalaze se u zonama užih slivnih područja stalnih i bujičnih vodotoka u prostoru fliša te ekspaniranih obronaka i vrhova s degradiranom vegetacijom. Navedena područja obuhvaćaju površine u iznosu od 115,36 ha na lokacijama u području naselja Eržišće, u Dubrovi te kanjonu Raše.

Istražni prostor mineralnih sirovina na području općine Sveta Nedelja utvrđen je Prostornim planom u opsegu jednakom opsegu zone utvrđene za eksploatacijsko polje "Šumber", za koje su predviđena područja posebnih ograničenja u korištenju - prostor u kojem je dozvoljen nadzemni kop (E/1), prostor u kojem je dozvoljena posebna tehnologija eksploatacije (E/2) te prostor koji se nalazi unutar infrastrukturnog sustava.

▪ .

Područje općine Sveta Nedelja nalazi se u sklopu jedinstvenog vodonosnog područja utvrđenog za cijelo područje županije Prostornim planom Istarske županije te u slivu "Raša-Boljunčica" kao njegovim sastavnim dijelom. .

U kartografskom prikazu 3A "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Uvjeti korištenja", ucrtana je granica vodozaštitnih područja - I., II., III. i IV. zone zaštite, u skladu s Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji. Svi predviđeni zahvati u vodnogospodarskom sustavu moraju biti u skladu s navedenom odlukom.

Svi zahvati u području Plana, ukoliko se nalaze unutar određene zone sanitarne zaštite, mogu se obavljati samo ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji.

Za eventualne izvedbe zahvata unutar prostora zone zaštite izvorišta, potrebno je izraditi projekt u sklopu kojeg treba detaljnim i namjenskim vodoistražnim radovima ispitati uži lokalitet ("mikrozonu"). Na temelju rezultata ovih istraživanja utvrdit će se pogodnost terena za izvedbu predviđenog zahvata, te na osnovu njegove osjetljivosti odrediti pripadajuće mjere zaštite unutar tog prostora ("mikrozone"). Program istraživačkih radova verificiraju "Hrvatske vode". Mjere zaštite za "mikrozone" određuju "Hrvatske vode" u vodopravnim uvjetima za izradu tehničke (projektne) dokumentacije. Izvedba takvih zahvata provodi se uz vodni nadzor. Troškove dopunskih istraživanja snosi investitor zahvata.

3.4.4. PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE

Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite utvrđena su ovim Planom za one dijelove zemljišta za koje je predviđen određen način uređenja i zaštita posebnih vrijednosti i obilježja putem sanacije i prikazana na kartografskom prikazu **3C** "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite".

Na području općine Sveta Nedelja uređenje zemljišta predviđa se ozelenjavanjem na području eksploatacijskog polja "Šumber" za cijelo područje kamenoloma, postupno, kako se bude napuštao iskorišten dio eksploatacijskog polja prije otvaranja dijela na koji se proširuje kamenolom, a u skladu s odredbama i zaključcima Studije procjene utjecaja na okoliš.

Zaštitom posebnim vrijednosti i obilježja Prostornim planom se na području općine Sveta Nedelja predviđa primjenu sanacije za one dijelove okoliša koji su oštećeni raznim načinima djelovanja čovjeka na okoliš. Sanacija oštećenog prirodnog krajobraza obavezna je za područje cijelog eksploatacijskog polja "Šumber", a njena provedba predviđa se u fazama, pri čemu se prije otvaranja dijela na koji se proširuje kamenolom s aktivnog dijela na proširenje postojećeg polja treba provesti sanaciju onog dijela koji se napušta. Na manjem dijelu područja općine Sveta Nedelja postoje područja na kojima je tlo oštećeno erozijom za koja se Prostornim planom predviđa primjena biološke sanacije. Postojeće odlagalište komunalnog otpada na lokaciji Cere se sanira i dijelom uređuje za transfer stanicu komunalnog otpada. Nakon uređenja lokacije Kaštijun kao središnjeg odlagališta opasnog otpada za Istarsku županiju, na dijelu lokacije Cere pristupit će se uređenju sabirnog mjesta za opasni otpad, a ovisno o rezultatima procjene utjecaja na okoliš.

3.4.5. PODRUČJA I DIJELOVI PRIMJENE PLANSKIH MJERA ZAŠTITE

U skladu s ovim Planom, a temeljem odluka o izradi, izrađuju se sljedeći dokumenti prostornog uređenja užih područja - urbanistički planovi uređenja (UPU):

- UPU4 - Urbanistički plan uređenja Društvenog centra Dubrova (park skulptura i druge javne i društvene funkcije i TRP Ladanje Franković-Vlačić)
- UPU6 - Urbanistički plan uređenja ladanjskog kompleksa Lazzarini (u Svetom Martinu)
- UPU7 - Urbanistički plan uređenja Motocross staze Sveti Martin
- UPU9 - Urbanistički plan uređenja gospodarske zone Nedešćina
- UPU11 - Urbanistički plan uređenja turističkog naselja Nedešćina (Soteti) (T2)
- UPU14 - Urbanistički plan uređenja turističkog područja TP Matijašići
- UPU15 - Urbanistički plan uređenja turističkog područja TP Veli Golji
- UPU16 - Urbanistički plan uređenja turističkog područja TP Snašići.

Prostorni planovi na snazi:

- UPU3 - Urbanistički plan uređenja kamenoloma Šumber, (SN Općine Sveta Nedjelja br. 11/06)

Prostorni planovi na snazi koji će se staviti izvan snage po donošenju ovoga Plana:

- UPU9 - Urbanistički plan uređenja gospodarske zone Nedešćina I., (SN Općine Sveta Nedjelja br. 10/09)
- UPU10 - Urbanistički plan uređenja gospodarske zone Nedešćina II., (SN Općine Sveta Nedjelja br. 10/09).

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Ovim Planom utvrđene su trase, koridori i građevine prometnih, telekomunikacijskih, vodnogospodarskih i energetske sustava.

Gradnja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava utvrđenih ovim Planom provodit će se temeljem ovih odredbi i odredbi prostornih planova užih područja, u skladu s razvojnim planovima Općine Sveta Nedjelja i nadležnih trgovačkih društava. Pri tome treba uvažavati važeće propise i odredbe prostornog plana šireg područja o zaštitnim pojasiima već izgrađene prometne i druge infrastrukturne mreže u kojima su uvjetovani planirana namjena i korištenje površina. Isto tako su ovim Planom uvjetovani planirana namjena i korištenje u koridorima budućih trasa prometne i druge infrastrukturne mreže, što predstavlja rezervaciju prostora za buduću prometnu i drugu infrastrukturnu mrežu.

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

Cestovni i željeznički

Razvoj i unapređenje cestovnog prometa, u sklopu planiranog sustava države, županije i za potrebe općine Sveta Nedjelja, jedan je od važnijih preduvjeta razvoja svih ostalih djelatnosti.

Mjesto i način opremanja zemljišta cestovnom infrastrukturnom mrežom prikazani su odgovarajućim grafičkim prikazom grafičkog dijela Plana koji utvrđuje uvjete gradnje javnih prometnih površina, a opisani su i u odgovarajućem poglavlju tekstualnog dijela koji obrađuje problematiku prometa.

Prikaz javnih prometnih površina u grafičkom dijelu Plana temelji se na odredbama Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04, 163/04) i smatra se planskim koridorom unutar kojeg se mora odrediti trasa određene prometnice. Konačno rješenje pojedine prometnice definirat će se donošenjem prostornog plana užeg područja odnosno aktom za provedbu plana i/ili građevinskom dozvolom, nakon čega će se moći primjenjivati ovaj Plan na površine izvan površina koje su konačnim rješenjem definirana za gradnju dotične prometnice.

Cestovni promet odvijat će se sukladno važećem Zakonu o cestama na temelju Planom utvrđenog rješenja cestovne mreže. Plan sadrži mrežu državnih, županijskih i lokalnih javnih cesta, kao i ostalih nerazvrstanih cesta.

Zabranjeno je poduzimati bilo kakve radove ili radnje u zaštitnom pojasu javne ceste bez suglasnosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom ako bi ti radovi ili radnje mogli nanijeti štetu javnoj cesti, kao i ugrožavati ili ometati promet na njoj te povećati troškove održavanja javne ceste.

Omogućuju se odstupanja od Planom utvrđenog koridora u istraživanju županijske ceste: Most Raša (D66) – Potpićan (D64):

- u dijelu koji prolazi kroz područje HR 2001349 Dolina Raše, kako bi se kroz daljnju izradu projektne dokumentacije i detaljniju analizu utjecaja zahvata na ekološku mrežu mogla planirati trasa ceste koja je prihvatljiva za predmetno područje.

- u dijelu koji prolazi poplavnim područjem doline rijeke Raše, radi odabira najpovoljnije trase, izbjegavajući nepotrebne rizike od šteta prouzročenih poplavama.

Planira se i proširenje svih ostalih cesta, te mreže šumskih, poljodjelskih, protupožarnih i prilaznih putova, poboljšanje signalizacije, i preglednosti na križanjima, te redovito održavanje cijele cestovne mreže.

Na području općine Sveta Nedelja turističko-rekreacijske i biciklističke staze vezane su za sustav lokalnih razvrstanih i nerazvrstanih cesta s manjim prometom. Područje uz Rašku Dragu prirodno je atraktivan za proširenje postojećeg sustava biciklističkih staza kao novog oblika prometno-turističke ponude projekta "Bike staze Istre". Time se u navedenu ponudu uključuju i naselja u rubnom dijelu općine planiranim stazama koje omogućuju njihovo povezivanje i spuštanje u Rašku Dragu.

Međugradski putnički i teretni promet u općini Sveta Nedelja odvija se državnom cestom D66. Kamionski i teretni promet od Šumbera vezan je na državnu cestu D64 lokalnom cestom L50123. Prigradski promet na području općine Sveta Nedelja djelomično je pokriven prigradskim prometom Labina, a za cjelokupno područje općine planira se poboljšanje prigradskog prometa i uključivanje svih većih naselja u mrežu javnog prometa županijskim i lokalnim cestama.

Željeznički promet

Na području Općine Sveta Nedelja rekonstruirat će se i modernizirati dionica željezničke pruge II. reda II 214 Lupoglav - Raša, na dijelu kroz Rašku Dragu, za brzine i opterećenje planirane za državne željezničke pruge. Željeznički promet i održavanje željezničke pruge odvijat će se u skladu s važećim Zakonom o HŽ. Za željeznička postrojenja, prateće i druge sadržaje uvjeti za gradnju reguliraju se aktima za provedbu plana i građevinskom dozvolom.

Zaštitni pojas željezničke pruge iz stavka 1. ima širinu od 100m sa svake strane, mjereno od osi vanjskog kolosijeka.

Željezničke pruge izdvojene su iz drugih prometnih sustava. Križanja se reguliraju prema posebnim uvjetima i uz posebne mjere sigurnosti, cestovnim prijelazom u razini.

Građevinsko zemljište za željeznicu čine građevne čestice svih površina uz željezničku prugu: usjeka, nasipa, potpornih i obložnih zidova, rigola, donjeg i gornjeg stroja, te pojasa za instalacije uzduž željezničke pruge.

TELEKOMUNIKACIJE

(1) U kartografskom prikazu 1B "Korištenje i namjena površina - Promet i Pošta i telekomunikacije " Planom su utvrđeni uređaji u sustavu pošte te trase i uređaji koji čine telekomunikacijski sustav.

(2) Prostorni plan određuje smještaj telekomunikacijskih uređaja za TV mrežu i uređaja za pokretnu mrežu.

Članak 4.

Elektronička komunikacijska infrastruktura i poštanska mreža

Elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži za međunarodno, magistralno i međumjesno povezivanje, treba planirati podzemno, slijedeći koridore prometnica, željezničkih pruga i drugih vrsta infrastrukture ili iznimno, u svrhu bitnog skraćivanja trase, može se planirati i izvan navedenih koridora.

Prilikom planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme treba slijediti načelo gradnje integrirane infrastrukture, odnosno uskladiti planiranu trasu elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme s trasama ostale infrastrukture u zajedničkom infrastrukturnom koridoru.

Za postavljanje i zaštitu elektroničkih komunikacijskih kabela novih kabelskih mreža mora se predvidjeti izgradnja kabelaške kanalizacije. Koridori kabelaške kanalizacije planiraju se u javnim prometnim površinama gdje god je to moguće, pri čemu je potrebno uskladiti planove s nadležnim tijelima za ceste, sukladno posebnim propisima.

Izgradnju ili rekonstrukciju elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme treba planirati na način da se omogući zajedničko korištenje iste od strane više operatora.

Prilikom planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme moraju se zadovoljiti zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prirode, zaštite okoliša i zaštite kulturne baštine.

Antenski prijemnici/predajnici te televizijske, radijske i ostale postaje u pravilu se postavljaju van područja naselja, na izdvojenim lokacijama s osiguranim kolnim pristupom. Isti se ne mogu postavljati u neposrednoj blizini (užoj i široj zaštitnoj zoni) građevina ili kompleksa zaštićene i evidentirane kulturne baštine. Ukoliko nije moguće odrediti lokaciju van naselja koja odgovara tehničkim uvjetima postavljanja, moguće je njihovo postavljanje na rubnim, neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja, a visine koja nije veća od najviše građevine u naselju tj. dijelu naselja u kojem se postavlja. Najmanja udaljenost između, televizijskih, radijskih i ostalih postaja do najbližih postojećih ili planiranih građevina ne smije biti manja od visine antenskog stupa.

(6) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu na samostojećim antenskim stupovima.

Elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema u pokretnim komunikacijskim mrežama prema načinu postavljanja dijeli se na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu na postojećim građevinama (antenski prihvat) i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu na samostojećim antenskim stupovima.

U kartografskom prikazu br. 1B ovog Plana određuje se područje elektroničke komunikacijske zone radijusa 500 m do 2500 m za smještaj samostojećeg antenskog stupa, unutar koje je moguće locirati samo jedan samostojeći antenski stup.

Unutar elektroničke komunikacijske zone uvjetuje se gradnja samostojećeg antenskog stupa takvih karakteristika da može prihvatiti više operatora, odnosno prema tipskom projektu koji je potvrđen rješenjem nadležnog ministarstva. Zatečena elektronička komunikacijska lokacija, prikazana u kartografskom prikazu br. 1B. je lokacija u prostoru na kojoj je zatečen samostojeći antenski stup, za kojeg je potrebno dokazati legalnost građevnom dozvolom ili drugim odgovarajućim aktom, u skladu sa Zakonom. Ukoliko nije dobivena ili nije moguće dobivanje građevne dozvole ili drugog odgovarajućeg akta, takvu građevinu potrebno je ukloniti. U postupku utvrđivanja legalnosti samostojećeg antenskog stupa, potrebno je od nadležnog Konzervatorskog odjela ishoditi potvrdu da nije došlo do devastacije kulturnog dobra.

Samostojeći antenski stupovi ne smiju se graditi unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, niti na udaljenosti manjoj od 400 m od granica tih područja. Samo izuzetno, ako kvalitetno pokrivanje planirane elektroničke komunikacijske zone radijskim signalom ne bi bilo moguće postavljanjem antenskih prihвата, mogu se graditi unutar građevinskih područja i to isključivo u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja proizvodne i/ili poslovne namjene.

Prilikom određivanja lokacije samostojećeg antenskog stupa potrebno je poštivati specifičnosti prostora mikrolokacije i sukladno tome, po potrebi ograničiti visinu antenskog stupa, odrediti maskirna rješenja i posebne boje stupa, u svrhu uklapanja u okoliš.

Ako je unutar planirane elektroničke komunikacijske zone već izgrađen samostojeći antenski stup, koji nema slobodan prostor za prihvat drugih operatora, moguće je izgraditi zamjenski antenski stup ili rekonstruirati postojeći antenski stup. Iznimno, ako izgradnja zamjenskog antenskog stupa ili rekonstrukcija postojećeg antenskog stupa nije ostvariva, moguće je izgraditi samo jedan dodatni antenski stup za druge operatore.

Iznimno, ukoliko lokacijski uvjeti ne dozvoljavaju izgradnju jednog stupa koji ima takve karakteristike da može primiti sve zainteresirane operatore (ograničena visina stupa u cilju zaštite vizura i sl.) dozvoljava se izgradnja maksimalno 2 niža stupa.

Slijedom tehnološkog razvitka elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme potrebno je postojeće antenske stupove, kao i antenske prihvate i njihovu opremu, prilagođavati novim standardima u cilju povećanja zaštite zdravlja ljudi, prirode i okoliša.

Samostojeći antenski stupovi ne smiju se graditi na poljoprivrednom zemljištu kategorije P1 (osobito vrijedno obradivo tlo) i P2 (vrijedno obradivo tlo). Ukoliko je zbog postizanja osnovne pokrivenosti signalom nemoguće izbjeći izgradnju samostojećih antenskih stupova na navedenom poljoprivrednom zemljištu, isti se trebaju graditi rubno.

Samostojeći antenski stupovi ne smiju se graditi u blizini zaštićenih i evidentiranih područja urbanih i ruralnih cjelina, arheoloških lokaliteta te u užoj i široj zoni pojedinačnih građevina, kompleksa i kulturnog krajolika. Potrebno je izbjegavati i šira područja krajobraznih vrijednosti. Prije utvrđivanja mikrolokacije za izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na samostojećim antenskim stupovima unutar područja elektroničke komunikacijske zone, potrebno je provesti stručnu analizu odnosa građevine prema evidentiranim i zaštićenim kulturnim dobrima. Stručna analiza uključuje arheološku reambulaciju i izradu konzervatorske podloge, a prethodi izdavanju posebnih uvjeta. Temeljem provedene analize i dostavljenih podataka, nadležni konzervatorski odjel očitovat će se o mogućnosti izgradnje samostojećeg antenskog stupa na predviđenoj lokaciji.

Dopušteno je postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na postojećim građevinama, u skladu s posebnim propisima. Pri odabiru lokacija za antenske prihvate u blizini škola, dječjih vrtića, bolnica i sličnih ustanova, potrebno je poštivati sigurnosnu preventivnu udaljenost od 400 m.

Mreža poštanskih građevina – poštanskih ureda određuje se u prostornim planovima uređenja gradova/općina, u skladu s ovim Planom.

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Opskrba plinom

Sustav opskrbe plinom prikazan je u kartografskom prikazu. Prostornim planom određene su trase magistralnog plinovoda za međunarodni transport, lokalnih plinovoda i smještaj mjerno redukcijskih stanica

Uvjeti za izgradnju mreže, mjerno redukcijske stanice, gradnju lokalnih plinovoda i priključenje potrošača određuje se lokacijskim dozvolama temeljenim na Prostornom planu, posebnim propisima i u suradnji s komunalnim poduzećima.

Na području općine Sveta Nedelja planiran je prolaz trase magistralnog plinovoda za međunarodni transport DN 500 radnog tlaka 75 bara Pula - ". Kod izgradnje magistralnog plinovoda za međunarodni transport Pula – Karlovac koristi se odredba iz Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima.

Elektroenergetika

Sustav opskrbe elektroenergetikom prikazan je u kartografskom prikazu 2A "Infrastrukturni sustavi - Energetski sustav". Prostorni plan (kartografski prikaz 2A) utvrđuje postojeću i planiranu elektroenergetsku mrežu.

Prostornim planom određene su trase elektroprijenosnih zračnih kabela napona 400 kV, 220 kV, 110 kV i 35 kV te podzemnih dalekovoda napona 110 kV i 35 kV, kao i lokacija TS 35 kV Dubrova.

Postojeći objekti sustava elektroenergetike (transformatorska i rasklopna postrojenja te elektroprijenosni uređaji) u načelu zadovoljavaju zahtjeve potrošnje za područje cijele općine..

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi, rasklopna postrojenja i trafostanice), kao i kabliranje vodova određuje se lokacijskim dozvolama temeljenim na rješenjima Prostornog plana i uvjetima HEP-a.

Na području gospodarske namjene – proizvodne (oznaka I1) Dubrova – Istok, omogućava se izgradnja solarne energane kapaciteta najviše do 1MW snage prema odredbama odnosno uvjetima iz Prostornog plana.

Solarna energana) ovog članka priključit će se na postojeću elektroenergetsku mrežu temeljem optimalnog tehničkog rješenja uz poštivanje sljedećih propisa:

- Opći uvjeti za opskrbu električnom energijom (NN br. 14/06),
- Pravilnik o naknadi za priključenje na elektroenergetsku mrežu i povećanje priključne snage (NN br. 28/06),
- Mrežna pravila elektroenergetskog sustava.

Prostorni plan određuje obvezu izvedbe javne rasvjete za javne površine u naseljima, ovisno o posebnostima pojedinih sadržaja (stanovanje, turizam, javne zgrade, prometne površine, spomenici i dr.).

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Vodoopskrba

Prostornim planom utvrđen je sustav vodoopskrbe na području Općine Sveta Nedelja kojim su obuhvaćeni postojeći i planirani cjevovodi, postojeći (Mutvica) i planirani (Sv. Anton, Šumber) podzemni vodozahvati/vodocrpilišta, postojeće vodospreme (VS Štrmac, VS Barčica), vodne komore (Martinski, Boljevići) i crpna stanica (Štrmac).

Prostorni plan određuje priključivanje svih naselja i građevina na javnu vodovodnu mrežu. Korisnici u zonama za izdvojene namjene (industrija, poslovne, komunalne zone) osiguravaju zasebne interne vodovodne sustave s uređajima za tehnološku vodu i protupožarnu zaštitu. U tom smislu se povećanjem planiranog broja turističkih smještajnih jedinica sa 500 na 1100 postelja u Općini Sveta Nedelja neće značajnije promijeniti potrebe za pitkom vodom.

Koridor za vođenje cjevovoda određen je u smislu minimalnog potrebnog prostora za intervenciju na cjevovodu odnosno za zaštitu od mehaničkog oštećenja drugih korisnika prostora. U slučajevima kad nije moguće zadovoljiti potrebne udaljenosti, moguće je trasu voditi zajedno s drugim instalacijama uz dogovor s ostalim vlasnicima, a što se određuje za svaki slučaj posebno. Uz javne prometnice izvodi se mreža hidranata.

Odvodnja otpadnih voda

Prostornim planom utvrđen je sustav i način odvodnje, sabiranja i pročišćavanja otpadnih voda.

Plansko rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na „Studiji izvodljivosti prema „ETAPI I“ projektnog zadatka za aglomeracije Labin-Raša-Rabac“, koja kao optimalno rješenje predviđa da se otpadne vode Grada Labina, Općine Sv. Nedelja i Općine Raša obrađuju i pročišćavaju na zajedničkom uređaju (UPOV) na prostoru Općine Raša te da će u sklopu UPOV-a u Općini Raša biti i stanica za prihvrat septika te mulja s okolnih UPOV-a Labinštine.

U sklopu projekta Sustava odvodnje otpadnih voda Aglomeracije Labin-Raša-Rabac iz stavka 2. planirano je unutar Komunalno servisne zone Cere (K3) privremeno ili trajno zbrinjavanje obrađenog osušenog mulja iz centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na lokaciji TE Vlaška u Općini Raša,

Planom se kao prihvatljiva varijanta rješenja odvodnje otpadnih voda smatra objedinjavanje većeg dijela ili cijelog sustava odvodnje otpadnih voda Općine Sveta Nedelja sa sustavom odvodnje cijele aglomeracije. Dio područja Općine (Štrmac i Dubrova) već je spojen na javni sustav odvodnje Grada Labina. U planskom rješenju je izdvojeno od jedinstvenog sustava odvodnje prikazan izdvojeni sustav Šumber i sustav Santalezi. Neovisno od planskog prikaza, dozvoljeno je spajanje dvaju izdvojenih sustava sa jedinstvenim Sustavom odvodnje otpadnih voda Aglomeracije Labin-Raša-Rabac.

Kao fazno rješenje dozvoljava se prethodna izvedba dijelova planirane mreže odvodnje otpadnih voda pojedinih naselja ili dijelova naselja, sa internim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (po potrebi), na način koji omogućava spajanje na planirani zajednički sustav, kada dođe do njegove izvedbe. Izvedba takvih dijelova mreže sa potrebnim uređajima neće se smatrati odstupanjem od ovoga Plana.

Postojeće i planirane građevine unutar II zone sanitarne zaštite moraju otpadne vode ispustiti u sustav javne odvodnje i iste odvesti van II zone te ih pročititi na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda. Dozvole za izgradnju građevina u II vodozaštitnoj zoni izdavati će se do izgradnje sustava javne odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, uz obvezu izgradnje vodonepropusnih sabirnih jama samo za građevine od 10-15 ES, a većih građevina uz obvezu priključenja na sustav javne odvodnje.

Otpadne vode ostalih stambenih naselja na području Općine Sveta Nedelja sakupljaju se u vodonepropusnim sabirnim jamama ili samostalnim uređajima s biološkim i drugim odgovarajućim postupcima, a ovisno o mjesnim prilikama i posebnim uvjetima tijela nadležnog za zaštitu voda. Oborinske vode iz stambenih naselja i s prometnih površina sakupljaju se u sustav oborinske odvodnje odvojen od fekalne kanalizacije i sakupljaju u spremnike ili se odvođe u upojne bunare.

Sve trase fekalne i oborinske kanalizacije, koje su shematski definirane u ovom Planu, odrediti će se na bazi glavnih projekata kanalizacijske mreže. Prilikom izrade glavnih i izvedbenih projekata kanalizacijske mreže odrediti točan položaj svih instalacija infrastrukture kako situacijsko tako i visinski a u ovisnosti o postojećim instalacijama. Za kanalizacijsku mrežu nije potrebno osiguravati poseban koridor zaštite cjevovoda.

Veličina građevne čestice za smještaj uređaja za pročišćavanje/ crpne stanice kanalizacije utvrdit će se na bazi glavnih projekata tog uređaja. Uvjeti ispuštanja otpadne vode nakon pročišćavanja utvrdit će se ovisno o vodozaštitnoj zoni u kojoj se uređaj nalazi i vodopravnih uvjeta Hrvatskih voda. U glavnim projektima moguće je i drugačije povezivanje pojedinih naselja na središnji uređaj za pročišćavanje, ako se prethodno dokaže studijom odvodnje da je to bolje rješenje.

Prije ispuštanja svih otpadnih voda u fekalnu kanalizaciju potrebno je iste svesti na nivo kućnih otpadnih voda. U fekalnu kanalizaciju nije dozvoljeno ispuštati zauljene otpadne vode, kao ni kisele i lužnate otpadne vode, što znači da je sve eventualne tehnološke vode iz radionica i kuhinja potrebno prethodno pročititi i dovesti kvalitetu ispuštene vode na nivo kvalitete kućnih otpadnih voda. Sva fekalna kanalizacija treba biti izvedena od vodonepropusnih cijevi odgovarajućih profila.

Obavljanje gospodarskih i drugih djelatnosti mora se uskladiti s važećom Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Istarske županije.

Otpadne vode industrijske zone Dubrova, kao i proizvodnih i poslovnih zona, nakon zasebnih predtretmana sakupljaju se u sustav kanalizacije i odvođe se u središnje uređaje za pročišćavanje.

Odvodnja s prostora kamenoloma Šumber (otpadna ulja, nafta i derivata, aditiva i sl.) rješava se samostalnim uređajem s odgovarajućim pročišćavanjem.

Na III. Području sanitarne zaštite ne mogu se smještavati gospodarske proizvodne djelatnosti ukoliko se detaljnim i namjenskim vodoistražnim radovima ne dokaže njihova pogodnost.

Temeljem Zakona o vodama Planom se utvrđuje obveza planiranja i izgradnje sustava oborinske odvodnje u skladu s odredbama odnosno zakona. Građevine oborinske odvodnje iz stambenih zgrada poslovnih i drugih prostora grade i održavaju njihovi vlasnici. Građevine oborinske odvodnje s javnih površina i iz građevina koje se na njih imaju priključiti, u građevinskim područjima, gradi i održava Općina Sveta Nedelja iz svog proračuna. Općina Sveta Nedelja može ustupiti gradnju i/ili održavanje građevina iz stavka 3. ovoga članka isporučiteljima vodnih usluga u skladu s odredbama Zakona o vodama. Kanale oborinske odvodnje s prometnica, koji su izgrađeni na cestovnom zemljištu ili željezničkom zemljištu, održavaju osobe koje su posebnim propisima određene za gospodarenje prometnicom.

Uređenje vodotoka

Sustav uređenja vodotoka i zaštite od štetnog djelovanja voda dio je cjelovitog sustava uređenja vodotoka i obrane od poplava na vodama područja malog sliva „Raša - Boljunčica“. Koridor sustava linijski obuhvaća sve vodotoke, prikazane u kartografskom prikazu 3.B „Područja posebnih ograničenja u korištenju - vode“.

Na području općine Sveta Nedjelja, djelomično ili u cijelosti, nalaze se slijedeći vodotoci: rijeka Raša, obuhvatni kanali: Turini, Perila, Martinski, Krajdraga i Šumber, bujični tokovi: Donišica, Grdak, Gurla, Perila, Ždinja, Sušak, Sušica, Turini, Paradiž, Martinski, Krajdraga i Licul

Na području općine evidentirano je više lokvi, koje je potrebno popisati, očuvati i održavati. Lokve treba očuvati i sanirati prema uvjetima nadležne službe zaštite prirodne baštine te urediti njihove prilaze i obodne suhozide.

Ograničenja kojih se treba držati pri gradnji objekata u blizini vodotoka odnose se na restrikciju gradnje i korištenja prostora u koridoru vodotoka i uz korito istog radi očuvanja i održavanja vodnog režima (nesmetanog protjecanja vode, obrane od poplava, gradnje vodnih građevina i njihovog održavanja i sl.).

Do utvrđivanja inundacijskog područja vodotoka (javnog vodnog dobra i vodnog dobra), širina koridora vodotoka obuhvaća prirodno ili uređeno korito vodotoka, s obostranim pojasom širine 10 m, mjereno od gornjeg ruba korita, vanjske nožice nasipa ili vanjskog ruba građevine uređenja toka. Unutar navedenog koridora planira se dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava, njegova mjestimična rekonstrukcija, sanacija i redovno održavanje korita i vodnih građevina.

Korištenje koridora i svi zahvati kojima nije svrha osiguranje protočnosti mogu se vršiti samo sukladno Zakonu o vodama.

Uređenje vodotoka provodi se na temelju planova Hrvatskih voda, usklađenih sa Strategijom upravljanja vodama.

Do utvrđivanja vodnog dobra i javnog vodnog dobra, kao mjerodavni kartografski podaci uzimaju se oni iz karata ovog Plana.

Operativna obrana od poplava za rijeku Rašu koja pripada vodama I. reda, provodi se temeljem Državnog plana obrane od poplava i Glavnog provedbenog plana obrane od poplava – Sektor E – Sjeverni Jadran, branjeno područje 22 – mali slivovi „Mirna - Dragonja“ i „Raša – Boljunčica“ - područje malog sliva „Raša – Boljunčica“, a za obuhvatne kanale i bujične tokove temeljem „Plana obrane od poplava na vodama II. reda Istarske županije – Sektor E - Sjeverni Jadran – branjeno područje 22 – mali slivovi „Mirna - Dragonja“ i „Raša – Boljunčica - područje malog sliva „Raša – Boljunčica“.

Radi povećanja stupnja zaštite od plavljenja doline Raše predviđena je rekonstrukcija nasipa i korita rijeka Raše i obuhvatnih kanala te rekonstrukcija retencijskih pregrada u gornjem dijelu sliva (van obuhvata Plana).

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Prikupljanje i zbrinjavanje svih vrsta otpada provodit će se u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19) i Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19), te posebnim odgovarajućim propisom Općine Sveta Nedjelja o komunalnom gospodarstvu.

Sustav gospodarenja otpadom Općine Sveta Nedjelja provoditi će se u okviru sustava gospodarenja otpadom Istarske županije. Miješani otpad će u konačnici biti upućen na obradu u ŽCGO Kaštijun, putem pretovarne stanice na području Komunalno servisne zone Cere, kojom upravlja nadležno komunalno poduzeće.

Unutar Komunalno servisne zone Cere se vrši ili se planira vršiti:

- odlaganje komunalnog i neopasnog otpada
- sakupljanje (skladište otpada, pretovarna stanica, reciklažno dvorište, reciklažno dvorište za građevni otpad, sortirnica primarno izdvojenih korisnih dijelova otpada iz komunalnog otpada)
- obrada otpada i centar za gospodarenje otpadom
 - planirano privremeno ili trajno zbrinjavanje obrađenog osušenog mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na lokaciji TE Vlačka, u sklopu projekta Sustava odvodnje otpadnih voda Aglomeracije Labin-Raša-Rabac.

Odlaganje opasnog otpada rješava se na razini Istarske županije. U KSZ Cere je planirano sabirno mjesto opasnog otpada. Sabirno mjesto opasnog otpada namijenjeno je sabiranju opasnog otpada s lokalnog područja. Predviđa se primjena jednostavnih postupaka predobrade radi lakšeg transporta do središnje zone na županijskoj razini. U međuvremenu, opasan otpad moraju na mjestu nastajanja zbrinjavati oni koji ga proizvode.

Za uređenje reciklažnog dvorišta predviđena je lokacija u komunalno-servisnoj zoni Cere.

3.7. MJERE SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prostorni plan utvrđuje prostorne preduvjete za unapređenje uvjeta života i rada, zaštite okoliša te zaštite od prirodnih i tehničkih nepogoda.

Na području općine Sveta Nedjelja ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na površini zemlje, ispod ili iznad površine zemlje, ili graditi građevine koje bi mogle svojim postojanjem ili uporabom ugrožavati život, rad i sigurnost ljudi i imovine odnosno vrijednosti čovjekova okoliša, ili narušavati osnovna obilježja krajobraza.

Nepovoljan utjecaj na okoliš sprečava se uvjetima korištenja (kartografski prikaz 3A), posebnim mjerama (kartografski prikaz 3B) i odredbama za provođenje Prostornog plana.

Vrijedni dijelovi prirode i spomenika kulture stavljeni su Zakonom pod posebnu zaštitu, a Prostornim planom određena su posebna ograničenja njihovog korištenja. Prostor prolaza brzih prometnica kroz naselja ili u neposrednoj blizini naselja mora biti tako uređen da se jamči sigurnost učesnika u prometu i zaštita od buke.

3.7.1. ZAŠTITA VODA

Zaštita voda na području općine Sveta Nedjelja jedan je od najznačajnijih elemenata zaštite okoliša.

U kartografskom prikazu 3A "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Uvjeti korištenja", ucrтана je granica vodozaštitnih područja - I., II., III. i IV. zone zaštite, u skladu s Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji. Svi predviđeni zahvati u vodnogospodarskom sustavu moraju biti u skladu s navedenom odlukom.

Svi zahvati u području Plana, ukoliko se nalaze unutar određene zone sanitarne zaštite, mogu se obavljati samo ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji.

Za eventualne izvedbe zahvata unutar prostora zone zaštite izvorišta, potrebno je izraditi projekt u sklopu kojeg treba detaljnim i namjenskim vodoistražnim radovima ispitati uži lokalitet ("mikrozonu"). Na temelju rezultata ovih istraživanja utvrdit će se pogodnost terena za izvedbu predviđenog zahvata, te na osnovu njegove osjetljivosti odrediti pripadajuće mjere zaštite unutar tog prostora ("mikrozone"). Program istraživačkih radova verificiraju "Hrvatske vode". Mjere zaštite za "mikrozone" određuju "Hrvatske vode" u vodopravnim uvjetima za izradu tehničke (projektne) dokumentacije. Izvedba takvih zahvata provodi se uz vodni nadzor. Troškove dopunskih istraživanja snosi investitor zahvata.

3.7.2. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Operativna obrana od poplava za rijeku Rašu koja pripada vodama I. reda, provodi se temeljem Državnog plana obrane od poplava i Glavnog provedbenog plana obrane od poplava – Sektor E – Sjeverni Jadran, branjeno područje 22 – mali slivovi „Mirna - Dragonja“ i „Raša – Boljunčica“ - područje malog sliva „Raša – Boljunčica“, a za obuhvatne kanale i bujične tokove temeljem „Plana obrane od poplava na vodama II. reda Istarske županije – Sektor E - Sjeverni Jadran – branjeno područje 22 – mali slivovi „Mirna - Dragonja“ i „Raša – Boljunčica - područje malog sliva „Raša – Boljunčica“.

Mjerodavni vodomjer za obranu od poplava za rijeku Rašu je Most Raša i most Podpićan.

Do utvrđivanja inundacijskog područja vodotoka (javnog vodnog dobra i vodnog dobra), širina koridora vodotoka obuhvaća prirodno ili uređeno korito vodotoka, s obostranim pojasom širine 10 m, mjereno od gornjeg ruba korita, vanjske nožice nasipa ili vanjskog ruba građevine uređenja toka. Unutar navedenog koridora planira se dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava, njegova mjestimična rekonstrukcija, sanacija i redovno održavanje korita i vodnih građevina.

Unutar označenog poplavnog područja rijeke Raše nije dovoljena gradnja izvan granica građevinskog područja, osim nužnih zahvata infrastrukture. Nosilac zahvata gradnje je odgovoran za zaštitu ljudi i imovine izloženih mogućim utjecajima poplava.

Omogućuju se odstupanja od Planom utvrđenog koridora u istraživanju županijske ceste: Most Raša (D66) – Potpićan (D64) u dijelu koji prolazi kroz poplavno područje rijeke Raše, radi odabira najpovoljnije trase, izbjegavajući nepotrebne rizike od šteta prouzročenih poplavama.

Radi povećanja stupnja zaštite od plavljenja doline Raše predviđena je rekonstrukcija nasipa i korita rijeke Raše i obuhvatnih kanala, te rekonstrukcij retencijskih pregrada u gornjem dijelu sliva (van obuhvata Plana).

Obrana od poplava provodi se temeljem Zakona o vodama i Državnog plana obrane od poplava (NN 84/10).

3.7.3. ZAŠTITA OD EROZIJE

Na Planom određenim područjima pojačane erozije ne postoji mogućnost nikakve gradnje osim mreže prometne i ostale infrastrukture. U ovim područjima kao i u drugim područjima zemljište se mora urediti i koristiti na način koji će smanjiti utjecaj erozije zemljišta (pošumljavanje, zabrana sječe i slično).

Pod mjerama za sprječavanje erozije podrazumijeva se:

- zabrana skidanja humusnog ili oraničnog sloja; u slučaju da je sloj skinut, obvezno provesti sanaciju terena na način da se teren poravna, zatravi ili zasade stabla;
- ograničenje ili potpuna zabrana sječe višegodišnjih nasada, osim sječe iz agrotehničkih razloga;
- ograničenje iskorištavanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina propisivanjem vrsta i broja stoke te vremena i načina ispaše;
- zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina na strmim zemljištima radi njihovog pretvaranja u oranice s jednogodišnjim kulturama;
- obvezno zatravljenje strmog zemljišta.

Iznimno je u građevinskim područjima naselja moguća gradnja potrebnih građevina, uz primjenu svih tehničkih propisa, standarda i pravila graditeljske struke za erozivna tla, kojima se mora osigurati mehanička otpornost i stabilnost, te sigurnost u korištenju, a istovremeno izbjeći narušavanje stabilnosti tla na okolnom zemljištu odnosno drugih građevina visokogradnje, prometnica, komunalnih i drugih instalacija i slično.

Za prostore eksploatacijskog polja obvezno je odrediti način uređenja otkopanog prostora, odgovarajućom rudarskom dokumentacijom i prostorno-planskom dokumentacijom, tako da omoguće obnovu krajolika u svrhu privođenja eksploatacijskog polja konačnoj namjeni tog prostora. Za otvoreni kop treba predvidjeti etapno uređenje prostora ozelenjavanjem i/ili promjenom namjene, a ozelenjavanje (biološku sanaciju) treba provoditi usporedno s etapama eksploatacije mineralnih sirovina.

Zaštita poljoprivrednih površina izloženih utjecaju eolske erozije provodit će se sadnjom odgovarajućih biljnih vrsta i primjenom odgovarajućih tehničkih rješenja, te kontinuiranim održavanjem sustava.

Područja zaštitnih šuma čija je funkcija zaštita poljoprivrednog i drugog zemljišta, voda, erozijskih zona, naselja i slično (npr. opožarene površine, površine izložene eroziji, poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora) namijenjena su uzgoju šuma. U njima nije moguća nikakva gradnja osim građevina i mreža infrastrukture, u skladu s važećim propisima o šumama i uvjetima iz ovog Plana.

Na postojećem i planiranom izgrađenom prostoru potrebno je sprovesti introdukciju različitim autohtonim vrstama, čiji odabir zavisi od prostorne organizacije i strukture planirane izgradnje. Kod građevina kod kojih će prilikom izgradnje nastati veći zemljani radovi treba sprovesti biotehničke mjere sanacije i uređenje usjeka i nasipa odgovarajućom travnom smjesom, busenovanjem, perenama, zimzelenim i listopadnim grmljem. Na lokacijama s velikim nagibom predvidjeti terasiranje terena, te sprovesti ozelenjavanje različitim autohtonim vrstama kako bi se spriječila pojava erozije.

Vodove infrastrukture ukopati, a mikrotrase odabrati prilikom izvođenja tako, da se najmanje ugrozi žilje vrjednijih stablašica. Iznad podzemne infrastrukture i u njejoj blizini saditi nisko i srednje visoko grmlje, trajnice i travnjake čiji korjenov sistem ne prelazi dubinu 50cm. Stablašice saditi na udaljenosti većoj od 2m od podzemne infrastrukture, odnosno 1m od konstruktivnih građevnih elemenata (temelji, potporni zidovi i slično).

U postupku uređivanja prostora i građenja treba poštivati uvjete kojima se sprječava erozija tla.

3.7.4. MJERE ZA ZAŠTITU OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća temelje se na „Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za Općinu Sveta Nedelja, a detaljniji zahtjevi zaštite i spašavanja u njezinom posebnom izvratku naslovljenom kao „Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Općine Sveta Nedelja“. Obvezuje se poštivanje slijedećih zakonskih i podzakonskih propisa koji reguliraju područje civilne zaštite u prostornom planiranju.

Planom se utvrđuju mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, koje obuhvaćaju:

- uzbunjivanje i obavješćivanje stanovništva te
- mjere zaštite i spašavanja i civilne zaštite.

U sustavu zaštite i spašavanja i civilne zaštite, Planom se utvrđuju mjere koje se odnose na:

- mjere zaštite i spašavanja i
- mjere civilne zaštite.

U sustavu mjera zaštite i spašavanja, Planom se utvrđuju mjere koje se odnose na:

- zaštitu i spašavanje od potresa,
- zaštitu i spašavanje od ostalih prirodnih uzroka (suša, toplinski val, olujno ili orkansko nevrijeme i jaki vjetar, klizišta, tuča, snježne oborine te poledica),
- zaštitu i spašavanje od tehničko-tehnoloških nesreća s opasnim tvarima u stacionarnim objektima u gospodarstvu i u prometu,
- zaštitu i spašavanje od nuklearnih i radioloških nesreća,
- zaštitu i spašavanje od epidemija i sanitarnih opasnosti, nesreća na odlagalištima otpada te asanacija,
- zaštitu i spašavanje o ratnih djelovanja i terorizma.

Utvrđena je seizmička zona, koju treba uvažavati prilikom proračuna stabilnosti građevina. Cjelokupno područje pripada zoni VII ° MCS.

Protupotresno projektiranje građevina, kao i građenje, potrebno je provoditi sukladno Zakonu o gradnji i postojećim tehničkim propisima. Kod rekonstrukcije starijih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje, izdavanje dozvole za građenje treba uvjetovati ojačavanjem konstruktivnih elemenata na djelovanje potresa.

U postupku uređivanja prostora i građenja treba poštivati uvjete kojima se sprječava erozija tla, odnosno onemogućavanju zahvati u prostoru kojima se uzrokuje nestabilnost tla i stvaranje klizišta. Zabranjeno je zatrpavanje izvorišta vode, bara i lokava te rušenje i devastacija javnih cisterni za vodu i kaptaža. Na sušom ugroženom području općine potrebno je predvidjeti izgradnju pojilišta za divljač.

Potrebno je osigurati potpunu odvojenost fekalne od oborinske odvodnje te onemogućiti miješanje vode za piće sa oborinskom ili fekalnom kanalizacijom koji se stoga moraju izvesti vodonepropusno.

Izbor i posebno način ugradnje građevnog materijala, a posebno za izgradnju krovista i nadstrešnica, treba prilagoditi jačini vjetra.

Posebne mjere za zaštitu od tuče, snježne oborine i poledica se ne propisuju. Kod gradnje nezaštićenih vanjskih objekata, naročito šetnica i trgova, trebalo koristiti protuklizne materijale te prilagođene nagibe prometnica i prilaznih puteva

U zonama sanitarne zaštite izvorišta (postojeća IV zona) treba voditi računa da se načinom gradnje i izborom građevnog materijala, mogućnost nesreće s opasnim tvarima i njihove posljedice svedu na minimum. Kod svih rezervoara ili mjesta za manipulaciju opasnim tvarima treba osigurati prihvatilišta za slučaj ispuštanja (tankvane). Zgrade moraju biti spojeni na sustav javne odvodnje s pročišćavanjem čim on bude izveden u pristupnoj prometnici te na oborinsku kanalizaciju (ili se voda prikuplja na građevnoj čestici radi ponovne uporabe za zalijevanje zelenila, pranje prometnih površina).

Kod buduće gradnje u gospodarskim zonama treba izvesti instalaciju sustava za javno uzbunjivanje.

Kod svih objekata potrebno je osigurati propisane puteve za evakuaciju i prolaz žurnih službi, a željezničke prijelaze potrebno je osigurati brkljom i zvučnim signalom.

U sustavu civilne zaštite, temeljem Pravilnika o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 38/08), Planom se utvrđuju mjere koje se odnose na provedbu sklanjanja, evakuacije i zbrinjavanja ugroženog stanovništva i materijalnih dobara.

U sustavu civilne zaštite potrebno je pridržavati se mjera zaštite utvrđenih Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86), Zakonom o policiji (NN 34/11, 130/12, 89/14).

3.7.5. MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

U sustavu mjera zaštite od požara potrebno je pridržavati se mjera zaštite utvrđenih odnosnim zakonima i podzakonskim propisima, a posebno u skladu sa slijedećim propisima:

- Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10)
- Zakon o zapaljivim plinovima i tekućinama (NN 108/95, 56/10)
- Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 79/07),
- Pravilnik o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94, 55/94-ispravak, 142/03)
- Pravilnik o zapaljivim tekućinama (NN 54/99)
- Pravilnik o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 8/06)
- Pravilnik o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom (NN 93/98, 116/07 i 141/08),
- Pravilnik o zahvatima u prostoru u kojima tijelo nadležno za zaštitu od požara ne sudjeluje u postupku izdavanja rješenja o uvjetima građenja odnosno lokacijske dozvole (NN 115/11)
- Pravilnik o zaštiti od požara ugostiteljskih objekata (NN 100/99),
- ostali Pravilnici i usvojena pravila tehničke prakse kojima su propisane mjere zaštite od požara.
- Procjena ugroženosti od požara i plan zaštite od požara Općine Sveta Nedjelja.

Ovim odredbama dozvoljene minimalne udaljenosti zgrada od susjednih međa moraju se uskladiti s odredbama Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94, 55/94 i 142/03) ukoliko je za zgradu tim Pravilnikom obvezno osigurati vatrogasni pristup/površinu za operativni rad vatrogasaca, a odstupanja su dozvoljena za gradnju u zoni zaštite kulturnih dobara i izvan građevinskih područja do kojeg nije izgrađena javna cesta.